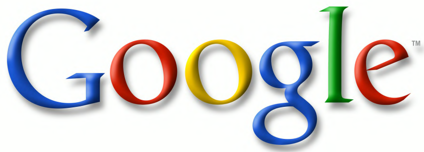
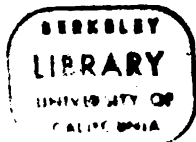

UC-NRLF
B 3 899 196

87

VII. KÖTET.

MAGYARORSZÁG CSALÁDAI

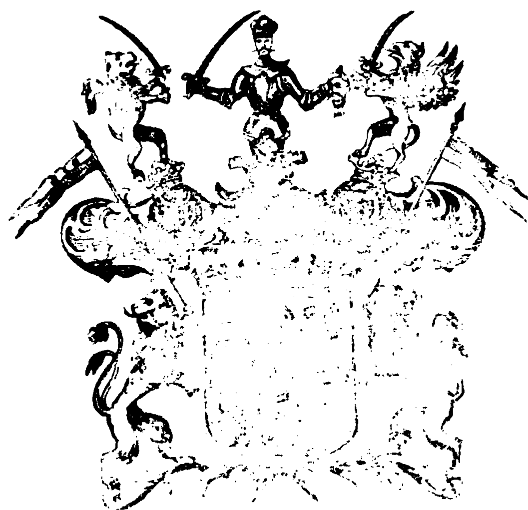
CZIMEREKKEL

ÉS

LESZÁRMAZÁSI TÁBLÁKKAL.

IRTA

NAGY IVÁN.

PEST, 1860.
RÁTH MÓR.

PEST, 1860. NYOMATOTT BEIMEL J. ÉS KOZMA VAZULNÁL.

K.

Kabarcz család. Kabarcz máskép Zikzay János és vele együtt Aszalai István 1625-ben II. Ferdinand király által kiadott czimeres levélben nemesitetett meg.

Czimere vizirányosan kétfelé osztott paizs, a felső mező kék, az alsó vörös szinü, a paizs alyjáról hármas zöld dombon hátulsó lábain természetes szinű oroszlán áll balfelé fordulva, első ballábával három arany búzakalászt, jobb lábával aranymarkolatu kivont kardot tartva. A paizsfölötti sisak koronájából szintén olyan oroszlán emelkedik ki. Foszladék jobbról aranykék, balról ezüst-vörös [1]).

Kábay család. Zemplin vármegye czimerleveles nemes családai sorában áll [2]).

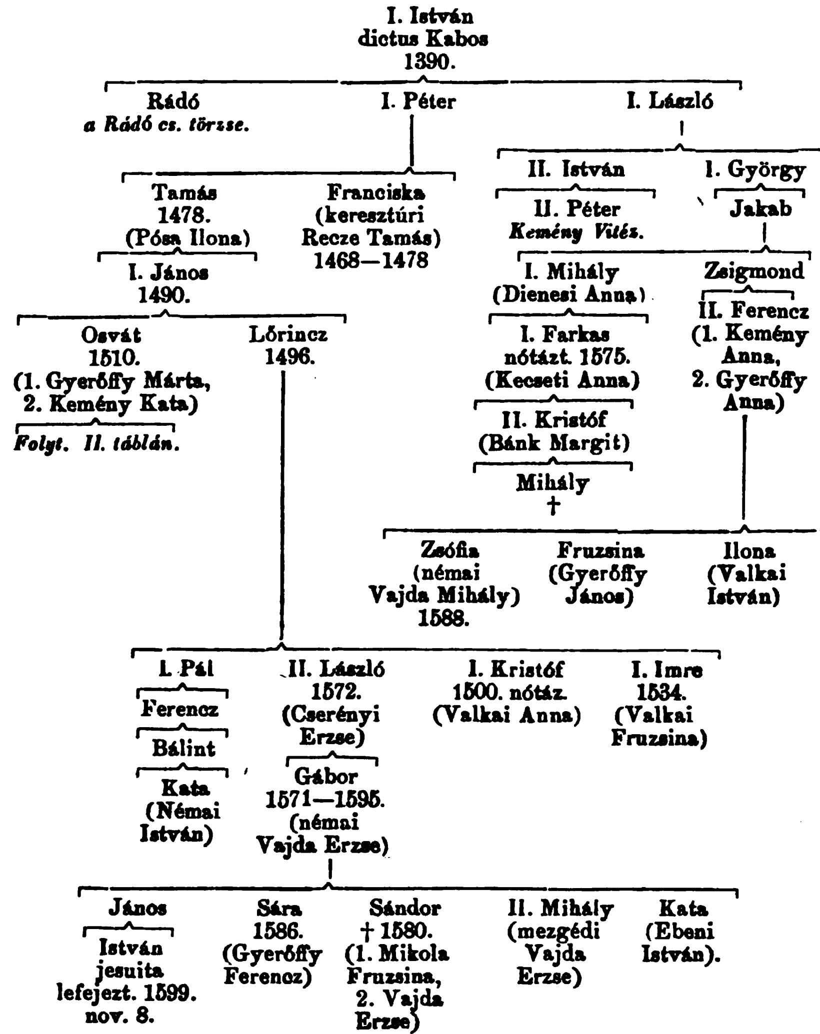
Kabos család. (Magyar-gyerő-monostori). Erdély egyik legtörzsökösebb nemes családa, mely a Gyerőffy, Kemény, Radó stb. családdal közös törzsből ered, és azokkal közös czimert visel, t. i. a paizs kék mezejében királyi koronából kinyuló szarvast, fölötte félhold, és és csillaggal.

Mint ágaznak ki a közös törzsből a nevezett családok, az már e munka IV. kötet 466. lapján a Gyerőffy családnál közölve van. Ott látjuk a Kabosnak nevezett Istvánt (dictum Kabos), kitől kezdve a családot következőleg származtatják le [3]).

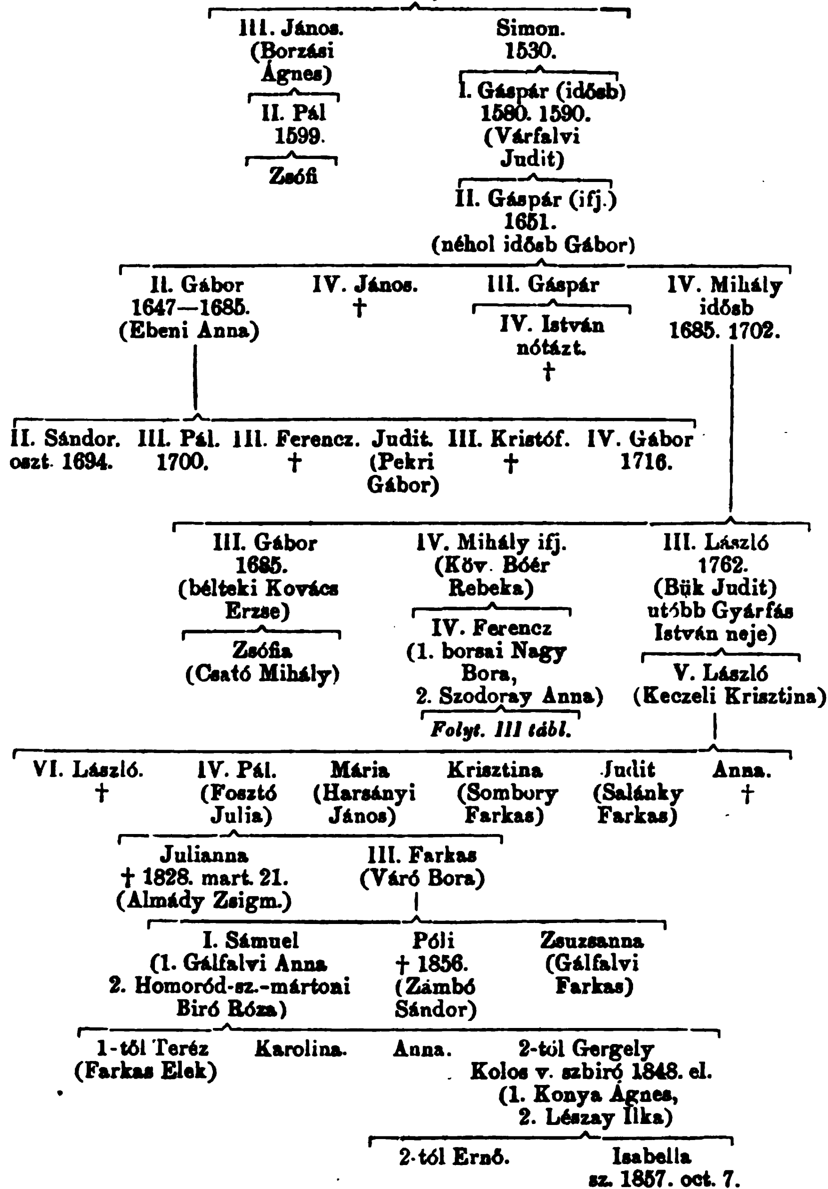
[1]) Collect. Herald. pag. 126.
[2]) Szirmay C. Zemplin not. top. p. 113.
[3]) Hodor Károly szives közlése szerint a család adataiból meritve.

I. tábla.

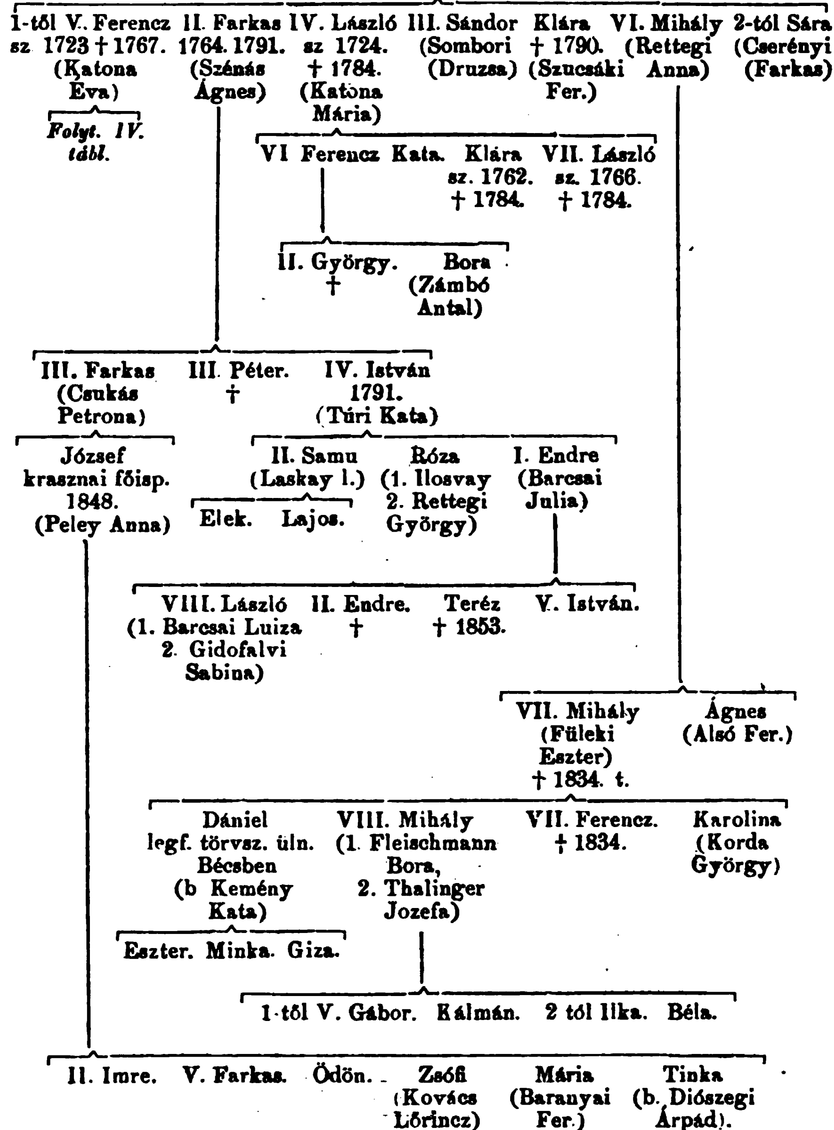

I. István
dictus Kabos
1390.
Rádó
a Rádó cs. törzse.
I. Péter
I. László
II. István
I. György
II. Péter
Kemény Vitéz.
Jakab
Tamás
1478.
(Pósa Ilona)
Franciska
(keresztúri
Recze Tamás)
1468—1478
I. János
1490.
I. Mihály
(Dienesi Anna)
Zsigmond
II. Ferencz
(1. Kemény
Anna,
2. Gyerőffy
Anna)
Osvát
1510.
(1. Gyerőffy Márta,
2. Kemény Kata)
Folyt. II. táblán.
Lőrincz
1496.
I. Farkas
nótázt. 1575.
(Kecseti Anna)
II. Kristóf
(Bánk Margit)
Mihály
†
Zsófia
(némai
Vajda Mihály)
1588.
Fruzsina
(Gyerőffy
János)
Ilona
(Valkai
István)
I. Pál
Ferencz
Bálint
Kata
(Némai
István)
II. László
1572.
(Cserényi
Erzse)
Gábor
1571—1595.
(némai
Vajda Erzse)
I. Kristóf
1500. nótáz.
(Valkai Anna)
I. Imre
1534.
(Valkai
Fruzsina)
János
István
jesuita
lefejezt. 1599.
nov. 8.
Sára
1586.
(Gyerőffy
Ferencz)
Sándor
† 1580.
(1. Mikola
Fruzsina,
2. Vajda
Erzse)
II. Mihály
(mezgédi
Vajda
Erzse)
Kata
(Ebeni
István).

II. t á b l a.

Osvát, *ki az I. táblán.*
1496–1510.
(1. Gyerőffy Márta
2. Kemény Kata)

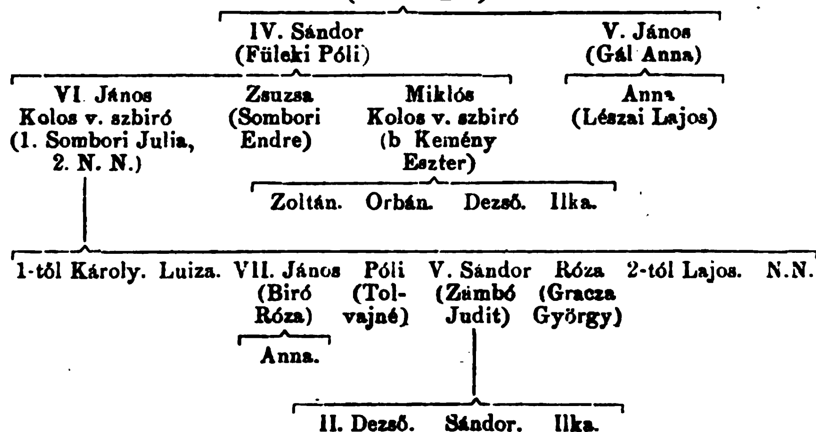

III. tábla.

Ferencz, *ki a II. táblán.*
(1. Borsai Nagy Bora,
2. Szodorai Anna)
1-től V. Ferencz sz 1723 † 1767. (Katona Éva)
Folyt. IV. tábl.
II. Farkas 1764. 1791. (Szénás Ágnes)
IV. László sz 1724. † 1784. (Katona Mária)
III. Sándor (Sombori (Druzsa)
Klára † 1790. (Szucsáki Fer.)
VI. Mihály (Rettegi Anna)
2-től Sára (Cserényi (Farkas)
VI Ferencz
Kata.
Klára sz. 1762. † 1784.
VII. László sz. 1766. † 1784.
II. György. †
Bora (Zámbó Antal)
III. Farkas (Csukás Petrona)
III. Péter. †
IV. István 1791. (Túri Kata)
József krasznai főisp. 1848. (Peley Anna)
II. Samu (Laskay I.)
Róza (1. Ilosvay 2. Rettegi György)
I. Endre (Barcsai Julia)
Elek.
Lajos.
VIII. László (1. Barcsai Luiza 2. Gidofalvi Sabina)
II. Endre. †
Teréz † 1853.
V. István.
VII. Mihály (Füleki Eszter) † 1834. t.
Ágnes (Alsó Fer.)
Dániel legf. törvsz. üln. Bécsben (b Kemény Kata)
VIII. Mihály (1. Fleischmann Bora, 2. Thalinger Jozefa)
VII. Ferencz. † 1834.
Karolina (Korda György)
Eszter.
Minka.
Giza.
1-től V. Gábor.
Kálmán.
2 től Ilka.
Béla.
II. Imre.
V. Farkas.
Ödön.
Zsófi (Kovács Lőrincz)
Mária (Baranyai Fer.)
Tinka (b. Diószegi Árpád).

IV. tábla.

IV. Ferencz, *ki a III. táblán.*
sz. 1723 † 1787.
(Katona Éva)

I. Kristóf, kalota-sz.-királyi Ispány Pállal együtt, mert II. Ulászlónak Berentzali kereskedő jobbágyait kirablák, 1500-ban hűtlenség bélyegén marasztatott, mely szerint M.-Gy.-Monostor, Derithe, Gyerőfalva (tán a mai Erdőfalva?), Oláhfalva, Oláh-Bikal, Oláh-Bedecs, Oláh-Berend, Szent-Király és Magyaró-Kerék egész falvakat elvesztik. E falvakat a király még azon évben Geréb László erdélyi püspöknek adományozta. Hihető — irja Hodor — mindezen falvak 1556-ban a secularizatio következtében előbbi volt birtokosaikra visszaszállottak.

I. Farkas Békes Gáspár zászlója alatt Báthori István fejedelem ellen harczolván, 1575-ben nótáztatott, és Fejér, Görgény és Illye uradalmait veszté. 1603-ban Székely Mózsessel esett el [1].

II. János 1599-ik körül, hihető politikai elv-elleneitől halált szenved.

III. István Báthori Zsigmond kegyencze, jezsuita. Báthori Zsigmond 1598-dik év vége felé őt küldé Báthori Endre bibornok bátyjához Lengyelországba két rendbeli levéllel legmélyebb titokban [2], hogy a bibornokot a fejedelemséggel megkinálja. 1599-ki oct. 8-én Schellenbergnél a bitorló Mihály vajdával megütközött, azonban elfogatott, és Mihály vajda parancsára nov. 8-án Fejérvár mezején le-

[1]) Bethlen Wolph. Hist. V. p. 408
[2]) Bethlen Wolph. Hist. IV. p. 180.

fejeztetett. Fejét ebek marczangolák szét, hullája egy verembeu lelte sirját. Bethlen „Nobilissimus et militaris vir“ czimmel tiszteli meg.

I. Gábor, a XVI. század végén a b. Szolnok vármegyei birtokos nemesek „armi lustrumaban“ mint némai birtokos emlittetik. Birt pedig ott neje némai Vajda Erzsébet jogán.

IV. István m.-gyerő-monostori ősi részjószágát Apaffy fejedelem alatt hűtlenségi bélyegen, (valószinűleg ellene tervelt ármány következtében) veszté. És e jószágot a nagy kegyben állott „m.-gyerő-monostori“ előnevet viselt Ebeni István, Kolos vármegye főispánja, és Szamos-Ujvár s Kolosvár városok főparancsnoka (kapitány) nyerte el 1664-ik év körül adomány utján. Ugy látszik Ebeni Istvánnak Anna leányával, az István atyja testvérének II. Gábornak feleségével e jószág vissza szállott a családra.

III. Gábor, mint I. Apaffy Mihály fejedelemnek Fejérvárt 1676-ik évi sept. 26-káról kelt igtató parancsában áll, 1661—1676-iki időközben Daczó György és Kabos Gábor a portánál folyvásti követek (continuus orator) voltak. És e szolgálatának jutalmául nyeré II. Gábor, neje Ebeni Anna jogán a gyulatelki (Doboka várm.) részjószágot adományban Cserényi Mihály magvaszakadtán. Napája Vajda Borbála, Ebeni Zsigmondné jogán b. szolnokmegyei némai birtokos. 1685-ben a házában benn nyert alkalmazást, a török hadsereg mellé biztosul neveztetvén ki. — 1686-ban országtanácsossá neveztetett a kir. főkormányszéket képviselt országkormányi bizottmányban. Mint a gyulatelki unitaria-eklézsia pártfogójáról emlékezik az Erdélyi unitaria egyházi történelem (828. lap.) A mit igazol unokája Pekry Ferencz fölött (a ki fia volt Pekry Gábornak Kabos Judit ezen Kabos Gábor leánya nejével) Darkó Pál nagy-ajtai unitar. pap által mondott halotti beszéd. — 1702-ben Doboka vármegyében Csepegő és Szent-Miklós vagy is Hosszumacskás akkor két falut birá só-jövedelemmel együtt.

I. Sándor Doboka vármegyének 1701—1704-ig főbirája; ugy látszik—Rákóczy Ferencz pártján viselte hivatalát. Mint ilyen a felső kerületi megyei nemességet, kik az „ingyen“, u. n. „nemesi sóra“ jogositottak voltak, — összeirja.

III. Pál 1702-ben a „nemesi só“-ban részesülendők közt mint gyulatelki birtokos emlittetik.

IV. Mihály és III. Gábor testvérek 1702-ben martiusban Doboka vármegye részéről a Szamostól Zilahig, hihető a császári katonaság mellé főbiztosokul valának rendelve.

IV. János elesett Kolosvár ostrománál II. Rákóczy Ferencz zászlója alatt 1704-ben. A táblázaton láthatólag nőtlen.

V. Mihály a mult század második felében lakott és birt M.-Gyerő-Monostoron, a hol lakházában éjnek idején puskával orozva agyon lövetett, a hagyomány szerint Bedecs faluból való saját jobbágya által.

III. László törzse az Ördög leányágon Doboka vármegyében öt nemzedéken át birtokosképen virágzott családnak.

V. László, Gyárfás Zsófia, — akkor még hajadon, utóbb Varsányinő — mostoha nővérével az Eördög-keresztúri, Sólyomkövi, Kovácsi, m.-Ujfalvi, és Ugróczi rész u. n. „Bik-rész" jószágban megosztozik 1711-iki november 10-én „Doboka vármegyének Feö-birája Ujhelyi Ferencz, és edgyik Vice Ispánnya Csernátoni János" osztoztatók előtt.

VI. László 1753. körül élt, birt és lakott Ördög-Keresztúrott; és összes nemzetségének történelmi ismertetésére több adatot gyüjtött össze.

IV. László a magyar-nádasi temetőben 1784-ki jul. 23-án emelt siremlék szerint hadnagyságot viselt a katonai pályán, és sok esztendeig ült a kalota-széki (nem szegi?) és kolosi reform. megyében curátori széken.

II. Farkas a Szilágyságba szakadt ágnak törzse, 1771-ben Kolos vármegye ülnöke az $179^{0}/_{1}$-ki országgyülésen királyi hivatalos.

III. Sándor 1796-ban Kolos vármegye szolgabirája.

V. János 1790-ki mart. 11-ke előtt, de közelebbről a nemes testőrző sereghez Erdély részéről felküldetett.

V. Ferencz 1771-ben Kolos vármegye számfölötti törvényszéki ülnöke. A m.-nádasi temetőben leoninus sirversei Gyöngyösi Jánostól 1790. mart. 11-ikről:

Véreivel sorban ide tért le Kabos pora porba:
Hol külön e nevezet ága Ferenczre vezet stb.

VI. Ferencz 1796-ban kolos vármegyei alispán.

III. Farkas II. József cs. alatt 1784—1790-ig, és utóbb is 1796—1800-ig szolgabiró Doboka vármegyében.

I. Endre 1827-ben adórovó Kolos vármegyében.

VI. János és testvére Miklós, amaz huzamosbban, ez rövidebb ideig szolgabiróságot viseltek Kolos vármegyében három évtized alatt.

Dániel mint polyáni (aranyosszéki) birtokos, e székely székben mint főjegyző lépett hivatali pályára. Kevés év lefolytával főkormányszéki valóságos titkár, 1846-ban pedig országgyülésileg választott itélőmester.

József előbb al- később főispán Kraszna vármegyében.

VIII. László 1848. előtt főkormányszéki fogalmazó.

VII. Ferencz, az erdélyi kanczellariánál kisebb hivatalt viselt. Meghalt kora virágjában 1834-ben.

Gergely 1848. előtt Kolos vármegyei B.-Hunyadi járásban szolgabiró.

Az irott kútfőket, melyekből főleg e család ismertetése meritetett, érdekes lesz itt elésorolni, ezek következők:

1. Fata et vicissitudines nonnullorum illustrium virorum ex Inclyta et pervetusta prosapia Kabos de M.-Gyerő-Monostor ortum ducentium, e fide dignis literalibus instrumentis et MSS. Historiis per Jos. Dobó de Alba-Julia collectae et ad perpetuam memoriam ejusdem Familiae posteritatum relictae et editae.

2. Regestrum nobilium in I. Comitatu Szolnok interiori olim repertorum, pagisque dispersim residentium, ex originali apud Gubernialem Cancellistam D. Josephum Váró existens, exinde descriptum per Josephum Dobó de Alba Julia. (E regestrum csak azon töredékirat hátára van irva, melynek rubruma igy szól. Ab anno 1574. Regestrum nobilium tempore Principatus Gabrielis Bethlen et Georgii Rákóczi senioris ad expilationem Polon. usque in Possessione Néma habit. translat. ex consignatione ejusdem temporis seu Armilustr.

A 3-iknak külfelirata ez: Haec genealogica deductio ex literis authenticis in Regia Tabula productis et per regiam tabulam ventillatis et tandem judicialiter approbata anno 1753. die 2-da mensis Aprilis in facie Judicaria perlecta et publicata per magistrum Protonotarium Adamum Nemes. Per quam omnes aliae deductiones Familiarum harum tolluntur, et annihilantur, quoniam aliquae illarum sine ullo fundamento sunt descriptae.

Kacsamagh család. Békés vármegyétől 1749-ben nyert nemességéről bizonyitványt [1]), most azon megyében nem létez.

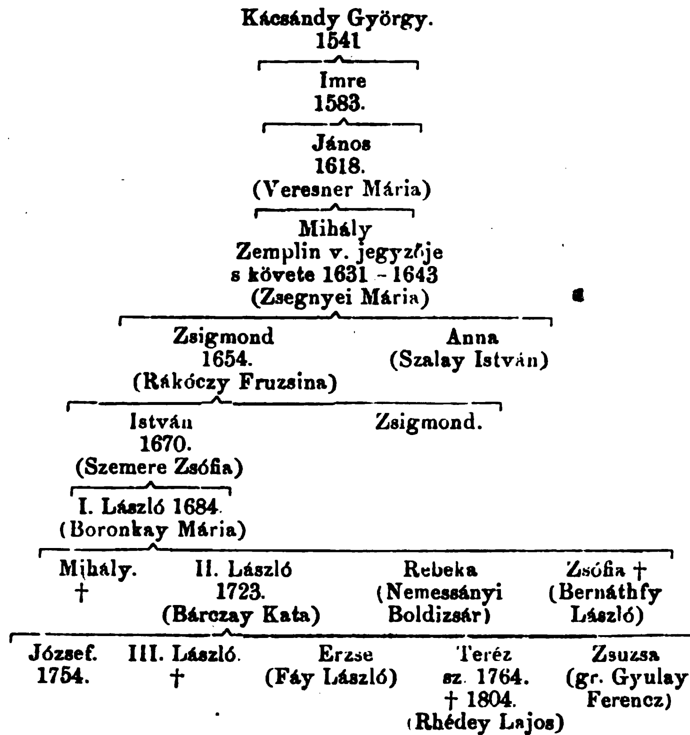
Czimere először vizirányosan két részre, és igy a felső félrész függőleges vonal által ismét két részre oszlik. Az 1. osztály kék mezejében vörös turbános levágott törökfej fekszik, fölötte ezüst félhold ra-

[1]) Békes várm. jegyzőkönyve.

gyog szarvaival fölfelé. A 2-ik ezüst mezőben vörös mezű könyöklő kar kivont kardot tart. Az alsó arany mezőben egy felforditott Λ betüalaku kék szelemen, és azon három aranycsillag, a szelemen alatt pedig kinyilt piros rózsa látható. A paizsfölötti sisak koronáján két kiterjesztett fekete sasszárny között a leirt vörös mezű kar könyököl, kivont karddal. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [1]).

Kácsándy család. (Kohányi). Birtokos nemes család Zemplin vármegyében, melynek Kohány helységéről vette előnevét. E század elején Szirmay által ugyancsak Zemplin megye egész Pápina, és Alsó-Jablonka birtokosául, és Magyar-Isép és Kozma helységben közbirtokosul iratik [2]).

1541-ben élt a családból Kácsándy György, kitől e század elejéig a családfa következőleg [3]) sarjadzott le:

---

[1]) Adami Scuta gentil. tom. V.

[2]) Szirmay C. Zemplin not. top. p. 247. 248. 393 395.

[3]) Wagner Tabellae Geneal. tab. LXI.

Mihály, mint a táblázaton látható, 1631—1643-ig Zemplin vármegye jegyzője, s közben 1637-ben országgyülési követe volt [1].

II. László több megye táblabirája, és a tiszamelléki helv. superintendentia főcuratora volt. Egyik leánya Teréz szül. 1764-ki oct. 4-én Kohányon; férjhez ment 1786-ki dec. 25-én kis-rhédei Rhédey Lajoshoz. Meghalt 1804-ki april 15-én [2].

Zsuzsa, kinek egykor Kazinczy Ferencz udvarolt, — gróf Gyulay Ferencz neje lön.

Kacsányi család. Lásd Szkacsányi cs.

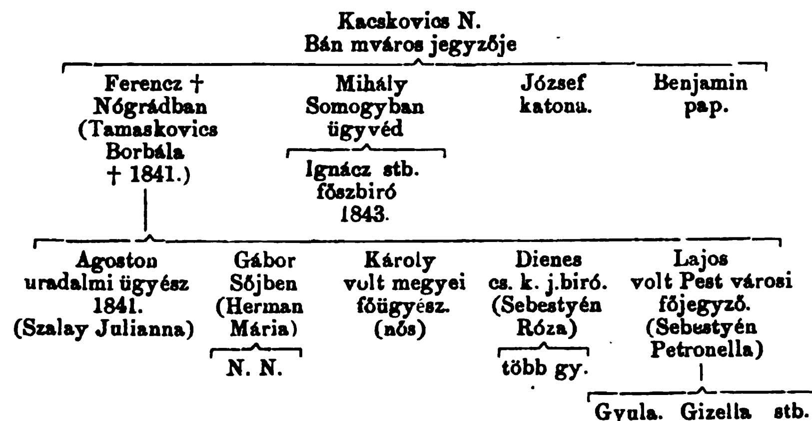
Kachkoy család. (Másképp Tompsa). Kachkoy másképp Tompsa Sándor 1712-ben III. Károly király által nemesitetett meg [3].

Czimere a paizs ezüst udvarában egy vörös íjj, és abban vizirányosan két érczhegyü vörös nyil látszik; a paizsfölötti sisak koronáján vörös puzdra és abból hat nyilnak a tolla nyúlik ki. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kacskovics család. Trencsin vármegyei Bán mvárostól ered, jelenleg kiterjedve Nógrád, Somogy, Ábauj megyékbe.

Czimerük négyfelé osztott paizs, az 1- és 4-ik osztályban hátulsó lábain oroszlán áll, nyaka nyillal átlőve, első lábaival zászlót tart; a 2- és 3-ik osztályban repülésre készülő madár (tán galamb?) áll. A paizsfölötti sisak koronájából a nyakán nyillal átlőtt oroszlán emelkedik ki, zászlót tartva. A sisakról két oldalon foszladék hullámzik le.

Egyik ágazat hézagos leszármazása következő:

[1] Szirmay C. Zemplin not. hist. 167. 170 175. 328.

[2] L. Buday Ezsaiás fölötte mondott halotti beszédét.

[3] Collect. Herald. Nro 684.

A törzsnek fiai közül — mint látjuk — F e r e n c z Nógrád megyébe telepedett, hol előbb Muhorán gazdatiszt, utóbb szerzett birtokán a sőji pusztán lakott. Neje Tamaskovits Borbála meghalt 1841-ki mart. 3-án kora 80. évében. Gyermekei: 1. Á g o s t o n táblabiró, herczeg Esterházynak és a veszprémi püspökség uradalmi ügyésze 1841-ben. Neje Szalay Julianna, kitől valószinűleg gyermekei vannak. — 2. G á b o r egykor táblabiró, lak. a sőji pusztán. 3. K á r o l y 1836—1839-ig nógrádmegyei főügyész, 1847—1848-ban börtön fő-felügyelő, 1849-ben a cs. orosz hadseregnél biztos; a forradalom után az ideigl. rendszernél cs. k. törvényszéki ülnök. — 4. D i e n e s előbb ügyvéd, 1850. után cs. kir. járásbiró. Gyermekei vannak. 5. L a j o s m. akad. lev. tag, egykor a m. gazdasági és a kisded-ovó intézetet terjesztő egyesület titkára, és Pest megyének volt főjegyzője, 1848-ban pedig a nemzetgyülésen egyik képviselője. Jelenleg sőji birtokán. Gyermekei vannak.

Ferencznék testvérei közül M i h á l y mint ügyvéd Somogy megyébe telepedett, s ott birtokot szerze. Gyermekei közül I g n á c z 1840-ben al-, 1843-ban főszolgabiró Somogy megyében a kaposi járásban.

Kacskovics A n d r á s 1846-ban Abauj vármegye aljegyzője.

Kacskovics K á r o l y, (ki szintén nincs a családfán, s tán más ágból eredt) 1846-ban a 7-ik számu huszárezredben hadnagy.

Kacza család. (Galambfalvi.) Erdélyi család. Galambfalvi Kacza F e r e n c z 1540-ki febr. 2-án a szászföldön fekvő Kacza (németül Katzendorf) helységbeli birtokait eladja a kaczai lakosoknak [1]).

Kaczér család. (Laki.) Hajdan Zala vármegye családai között találjuk; laki Kaczér E n d r e 1505-ben a nevezett megyének a rákosi országgyülésre követe volt [2]).

Kaczky család. Hajdan Pozsega vármegye családa, közülök Kaczky Z s i g m o n d a nevezett megyének az 1505-ki rákosi országgyülésnek követe [3]).

Kada család. Közülök Kada I s t v á n 1686-tól Erdély kath püspöke [4]).

Kadácsi család. (H.-almási). Erdély családa. Kadácsy D á n i e l 1848-ban tordamegyei árvaszéki ülnök, s tizedbér tárnoka volt. Leánya R ó z a (meghalt 1852-ben) Berzenczei László neje volt.

---

[1]) Kemény Not. Capit. Albensis. p. 208.
[2]) Jászay P. A m. nemzet napjai a mohácsi vész után. 157. l.
[3]) Jászay id. h. 158.
[4]) Éder J. Erdély orsz. Ismertetése. LXV. lap.

Kádár család. Szabolcs vármegye nemes rendü családa Fényes E. Geographiája szerint. Hasonlóan Zemplin vármegyében is honos [1]).

Ugocsa megyében egyike azon nemes családoknak, melyek 1750-ben Péterfalvára uj nádori adományt kaptak [2]). Közülök e század elején Kádár István birtokos Forgolányban, Mihály Batáron [3]).

Egy Kádár István 1680. táján várőrségi hadnagy volt, róla bucsúztató versek maradtak fen — a ponyva-irodalomban. [4]).

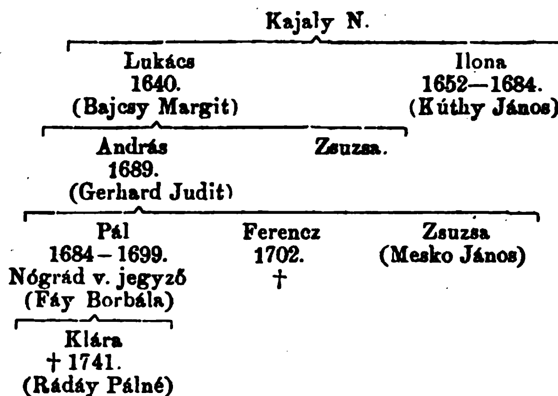
Kádas család. Kádas család székel Sáros és Zemplin vármegyében, ez utóbbiban birtokos Bodrog-Keresztúrott és Micsákon [5]).

Kádas máskép Tóth Mátyás, és fia István 1653-ban III. Ferdinandtól nyertek czimeres levelet [6]).

Kajaly család (Kihalt). Ugy látszik, pozsonymegyei Kajal helységből származott, és már okleveles tanuság szerint a XV. században birtokos volt. Kajaly Péter és György 1488-ban éltek, midőn nekiek borsai Vizközi Tamás pozsonymegyei örökös birtokát egész Hodi helységet 50 arany frtban a nyitrai káptalan előtt zálogba adta [7]).

A XVI. és következő században Hont és Nógrád vármegyében virágzott a család.

Ismert családfájok a kihalásig következőleg sarjadzott le:

[1]) Szirmay C. Zemplin not. top. 113.
[2]) Szirmay C. Ugocsa. 125.
[3]) Ugyanott 129. 172.
[4]) Népdalok és mondák. kiadta a Kisfaludy társaság. I k.
[5]) Szirmay C. Zemplin. not. top. p. 176. 345.
[6]) Ung megye levéltárában van az eredeti armalis.
[7]) Gr. Teleki J. Hunyadiak kora XII. k. 411. 412.

Lukács 1640-ben hontmegyei Gyürki helységben hét házhelyre szerez adománylevelet, de a beiktatásnál ellent mond Gyürky Gáspár [1]. Neje Bajcsy máskép Fodor Margit volt.

Ilona 1652-ben Kuthy Jánosné; él 1684-ben is mint annak özvegye.

András birt Hont és Nógrád megyében több helyen; nevezetesen birta egyidőben egész Borsos-Birinke, Horpács helységet, Szomolya és Szelestény pusztákat Nógrád megyében, továbbá Nagyfalu, Felső-Príbely, Gyürki, Priklek, Vásáros-Palojta, Ipoly-Keszi, Sirák helységben birtok-részeket, melyekre 1666-ban Horváth András és Armpruster Mihály nádori adományt eszközöltek, mintha Kajaly András hűtlenségi bélyegen először saját leánygyermekét anyja melléről letépve, megölte volna, és másodszor a pártütő Balassa Imrével tartana [2]. Mennyiben voltak ezen hűtlenségi vádak — főleg az első — igazak, nem tudjuk, de mert a sz. benedeki convent által történt beiktatásnál Kajaly András ellentmondott, és csakugyan a felkérők soha birtokba nem is léptek, valószinű, hogy e vádakat megbirá czáfolni. Annyi azonban igaz marad, hogy azon korban a más birtokaira áhitozók igen hamar tudtak hűtlenségi vádakat alap nélkül is koholni. — Élt Kajaly András még 1699-ben is, midőn Nagy-Csalomián (Hont v.) iktattatott be, de ellentmondás történt. Még 1685. máj. 21. Nógrád várm. Bussán Lipthay Istvántól egy malmot vett zá-

---

[1]) Sz. benedeki Convent. Protocol. M. p. 96. és Fasc. 66. Nro 9.

[2]) Érdekesnek hiszem itt az adomány és iktatási levél hiteles párjából a hűtlenségi vád leirását közleni: „Bona ... quae alias egregii Andreae Kajaly fuisse, sed per notam infidelitatis ejusdem in quam idem primum quidem postposito quam divinarum, quam humanarum legum timore, spretoque paterno affectu, diabolico uti credi par est, incensus furore, filiam suam de sua progenie natam, crudeli neci tradisset manusque suas impias per decussionem filiae suae ex sinu matris sangvine polluisse; sed ex eo vel maxime, quod idem Andreas Kajaly, neglecta et postposita fidelitate, qua nimirum praelibatae suae Majestati Sacratissimae tamquam domino et regi suo clementissimo adstrictus fuisset, post publicatas etiam undique per Regni partes Proscriptionales, proscripto, et legitima juris via propter enormia sua scelera, condemnato, Comiti Emerico Balassy continue adhaerendo, tantum abest, ut resipuisset, quin imo non curata et vilipensa medio tempore ex benigno suae Mattis Sacr. Mandato, sub poena perpetuae infidelitatis notae, praevia eatenus inhibitione et ad praesens eidem adhaereret, adversusque Mattem Sacr. arma summere, et publico tranquillo statui sese manifeste opponere perhiberetur, incurrisse dignoscitur. Ad sacram dicti Regni Hungariae Coronam etc."

logba 200 frtért. Gyermekei Pál, Ferencz (élt 1702.) Zsuzsanna Meskó Jánosné voltak. Ezek közűl

Pál előbb gr. Forgách Ádám nógrádi főispán titoknoka, innen 1684—1699-ig Nógrád megye jeles eszű jegyzője [1], 1705-ben hontmegyei alispán [2]; utóbb Rákóczy Ferencz alatt ennek hive, s kanczellára. Nejétől Fáy Borbálától egyetlen leánya maradt, ki 1715-ik év táján Ráday Pál neje lön, és azzal 28 évig élt. Meghalt 1741-ben. Eltemettetett Ludányban január 22-én, a gyász szertartások pedig fölötte Losonczon febr. 26-án tartattak [3]. Benne a Kajali család kihalt.

A család protestans vallásu, és pedig Pál személyéről itélve [4], ágostai evang. volt.

Czimere a paizs kék mezejében korona, melylyen férfikar könyököl, kivont kardot tartva, fölötte jobbról ezüst félhold, balról aranycsillag ragyog. A paizsfölötti sisak koronáján szintén a kardot villogtató kéz látszik. A paizs körül szokásos foszladék; mint ezt a család több tagja pecsétén láttam.

Kajcsa család. (Altorjai.) Hazája Erdély. Közülök István szolgabiró és árvaszéki ülnök Kolos megyében 1815-ben. — Imre ugyanott előbb adó-iró, 1848-ban számvevő biztos.

Kajdacs család. Komárom vármegye nemes családai közé soroztatik Fényes E. Geographiájában.

Kajdácsy család. Ily nevü család székel Baranya és Tolna megyékben.

Baranya megyében Kajdácsy Antal cs. kir. tanácsos és első alispán. Meghalt 1811-ben [5]. Tizennégy évig mint főbiró, és 24 évig mint első és másod alispán hivataloskodott. Hatszor volt országgyülési követ. Birt Hidason, Domaloson. Gyermekei közül Antal 1839—1845. ugyanott főjegyző volt.

Kajdácsy család czimere a paizs kék udvarában két kiterjesztett fekete sasszárny között csalmás törökfej, két nyillal keresztbe átütve.

---

[1]) Nógrádmegyei jegyzőkönyvek, és több okirat.

[2]) Lehoczky Stemmatogr. II. p.

[3]) L. Táglási B. János, Paksi K. András, Kármán András, és veresmarti V. Sámuel által mondott halotti beszédeket. Nyom. Kolosvárott 1747. — A F. Magyarországi Minerva 1827-ki foly. 1226. lapján roszul irja Kazinczy, hogy a család már 1699-ben kihalt; ekkor még élt Pál, sőt 1707-ben is.

[4]) Csécsi Jánosnak a szécsényi gyülésről vitt Diariuma szerint.

[5]) Juranics Antal által fölötte mondott halotti beszéd.

Ugyan ez látható a paizsfölötti sisak koronáján is. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [1]).

1526-ban Kaydachy György emlittetik, ki II. Lajos király által Erdélybe a szászokhoz küldetett [2]).

Komárom megyében Füs helységben bir Kajdacsy nevü család [3]).

Kajdácsy Pál 1715-ben az országgyülési rendszeres választmány tagja [4]).

Kajdácsy Ferencz 1775-ben Tolna vármegye alispánja, 1792-ben követe [5]).

Kajdy család. Nemes család Bereg és Szabolcs vármegyében.

Kajuch család. Nemes család Nyitra megyében, honnan Kajuch János a mult század közepén Esztergamba szakadt, és 1776-ban Nyitra vármegyétől nemességéről kivett bizonyitványát 1777-ben Esztergam megyében is kihirdetteté. A tőle lejövő ivadék nemzékrende ez:

János
1766.
Esztergamban

Márton	György	Imre	István
1777.	1777—1805.	1777.	1777—1805.

György alatt:

György	József	Ignácz	Ferencz.
1828.	1828.	1828. 1839.	1828.

Jánosnak fiai Esztergamban laktak, és 1804-ben Barsmegyétől nyertek nemesi bizonyitványt, melyet 1805-ki febr. 18-án Esztergam megyében tettek közhirré.

Györgynek négy fia 1828-ban Pest megyében hirdetteté ki nemességét, közülök Ferencz 1836-ban Nyitra megyétől, Ignácz pedig 1834-ben Hont, 1836-ban Nyitra, és 1839-ki april 20-án Nógrád megyétől nyert nemességéről bizonyitványt [6]).

Kakas család. (Sajó-kazai †). Borsodmegyei eredetü régi kihalt család. A XV. század elején élt kazai Kakas Gyula, kinek fiai György, Zsigmond és Detre 1444-ben hatalmaskodást követ-

[1]) Burgstaller Collectio Insignium nob. fam. Hung.
[2]) Engel, Monumenta Ungarica. p. 194.
[3]) Fényes Komárom várm. 101. lap.
[4]) 1715-ki 59. törv. cz.
[5]) Lehoczky Stemmat. I. p. 212.
[6]) Nógrád várm. jegyzőkönyv 1839-ik évi 548. szám alatt.

tek el Jethewi Mihály jobbágyán [1]. 1454-ben bánfalvi Barius családnak Bánfalvára stb. V. Lászlótól nyert adománylevele folytán történt igtatási jelentésben is emlitetnek kazai Kakas Gyula fiai György és Detre [2].

Nevezett Gyula testvérével Loránddal fiai voltak Lászlónak, és 1414-ben Zsigmond királyt elkisérték a kosztniczi zsinatra [3].

Nevezett Lászlónak, kinek előneve Kazai helyett több helyen roszúl Kézai iratik [4], I. Lajos király, és Mária királyasszony 1383-ban oklevélben köték le', hogy Imre nógrádmegyei főispán magvaszakadta esetére ennek birtokát Sólyom nevü helységet neki adományozandják.

Lehoczky szerint e család a Ratold nemből eredt.

1424. kazai Kakas Miklós szatmármegyei Tyukod helységben részbirtokot nyert [5].

Kakas család. (Delnei †). Egyike azon kihalt családainknak, melyek 1418-ban hassaghi Farkas János fiával Mártonnal mint vérrokonok Zsigmond királytól czimert nyertek, névszerint a Mocholai, Uszfalvi, Komlossi és delnei Kakas családok. Ezek közt emlittetik delnei Kakas János [6].

Mikor halt ki e család, nem tudjuk, valamint azt sem, volt e ezzel vérséges összeköttetésben azon Pozsony vidéki Kakas család, melyről már 1481-ben jő elé emlékezet, s melyből 1644-ben Kakas János fornószeghi birtokos részbirtokát Sáry Ferencznek zálogitá el. 1663-ban özvegyének Csepesányi Annának, és előbbi nejétől született fiának Kakas Istvánnak követelésük volt rokonuk Precsinszky Miklós ellen. Nevezett Istvánnak nejétől Kanka Katalintól gyermekei: Zsófia Divéki Imrené; Anna előbb Szvetenei Jánosné, utóbb Csernák Jánosné; Éva Borcsányi Mártonné; Zsuzsa Janik Györgyné. És ezekben ez ágazat elenyészett.

Kakas nevü család Zemplin vármegye kihalt, valamint élő armalista családai között is emlitetik [7].

Kákonyi család. (Vitkai †). Szatmár vármegyei kihalt nemes család. A család fölemelője Kákonyi Péter, ki 1550-ben Vit-

---

[1] Eredeti oklevél, közölve Kazinczy Gábor által.
[2] Ugyanaz, onnan.
[3] Lehoczky Stemmat. II. 205. Budai Hist. Lex. II. 374.
[4] Lehoczky Stemmat. II. 205.
[5] Szirmay Szatmár várm. II. 127. l.
[6] Wagner Dipl. Sáros. 574.
[7] Szirmay C. Zemplin. not. top. 86. 173.

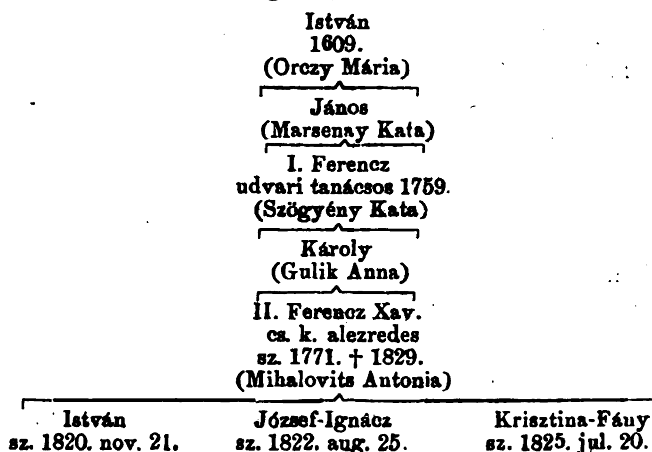
kán, Kápolnán, Kis-Kóloson részbirtokot nyert királyi adományban [1]), és 1554-ben nejével Sárközy Borbálával együtt Vitkának egy harmad részét is megszerzé Perényi Mihálytól [2]). A család azóta Vitkáról irá előnevét.

Péternek fia lehetett azon Kákonyi János, ki 1588-ban törökfogságba esett [3]).

A XVII. század elején élt vitkai Kákonyi István, ki Erdélyben Báthori és Bethlen Gábor alatt tanács úr volt [4]); és 1610-ben szatmármegyei Ombódon [5]), 1612-ben Fejér-Gyarmaton részbirtokot kapott adományban [6]).

1622-ben Kákonyi Erszébet nyert vitkai birtokára adományt [7]); s benne — ugy látszik — a család kihalt.

Kákonyi család. (Kákonyi és tsippi, báró.) Alapitójuk Kákonyi István, ki 1609-ben II. Mátyás királytól nyerte czimeres levelét, pozsonymegyei Tsipp (vagy tán Csipp?) és Kákony előnevezettel. Tőle a család következőleg [8]) származott le:

---

[1]) Szirmay, Szatmár várm. II. 96. 98. 189.
[2]) Ugyanott. II. 97.
[3]) Istvánffy Hist. 1685-ki kiad. p. 378.
[4]) Engel Monumenta Ung. 313. 336. 371. 381. 382.—Tudománytár 1840-ki foly. VII. köt. 215 lap.
[5]) Szirmay Szatmár várm. II. 194.
[6]) Ugyanott II. 233.
[7]) Ugyanott II. 97.
[8]) Geneal. Taschenbuch der freyh. Häuser. 1848. 195. és 1855. 290

A családfán látható II. Ferencz Xav. cs. kir. alezredes szül. 1771-ki dec. 3-án. 1826-ki jul. 19-én az ausztriai tartományokbéli báróságra emeltetett. Meghalt 1829-ki mart. 17-én. Nejétől oraviczai és görcsönyi Mihalovich Antonia Erzsébettől, kivel 1819-ki nov. 19-én kelt egybe, a táblázaton látható három gyermeke maradt, kik 1847-ki aug. 4-én magyar báróságra emeltettek.

Ezek közűl József 1845-ben Baranya vármegye tiszteletbeli aljegyzője lett.

Czimerük négy részre osztott paizs, az 1- és 4-ik osztály vörös udvarában egy koronából kinövő oroszlán, első lábaival kalászt tartva. A 2-ik osztály kék udvarában egy fehér farkas ugró helyzetben; a 4-ik osztály kék udvarában halász-sajka látszik. A paizs fölött bárói korona és a fölött koronás sisak, melyből egy pánczélos, sisakos vitéz nyúlik ki, sisakján vörös tollakkal; jobbjában kivont karddal, balját csipőire helyezve. Foszladék jobbról ezüst-vörös, balról ezüst-kék.

Kákonyi család. (Versegi.) Versegi Kákonyi Mátyás 1760-ban a m. udv. kanczellarián jegyző volt.

Kákucsi család. (Felső-kápolnai.) Erdély nemes családa. Közűlök 1796-ban éltek Kakucsi Sándor Küküllő vármegye alispánja, utóbb (1815) törvényszéki ülnök, és küküllői ref. egyházmegyében insp. curator, Ferencz Doboka vármegyei adórovó biztos, utóbb kir. helyettes pénztárnok ugyanott 1815-ben.

János 1796-ban kir. táblai iktató, 1815-ben már k. táblai ülnök.

Pál 1815-ben Küküllő várm. alszolgabirája a kundi járásban. Fia Ádám.

Péter alszolgabiró 1815-ben Hunyad vármegyében.

Elek 1848-ban Hunyad várm. alispán, azon megyének több országgyülésen ellenzéki követe.

Farkas 1837 ben Doboka vármegyében törvényszéki ülnök.

Ezen kivül több tagot is számlál a család; ilyenek József, Gábor, és Sámuelnak özvegye.

Kalamenovich család. Kalamenovich György és János 1720-ban III. Károly király által emeltetett nemességre [1]).

Czimerük a paizs kék udvarában zöld téren hátulsó lábain álló oroszlán, kettős farkkal; első jobb lábában két vörös tollu nyilat tartva. A paizsfölötti sisak koronájából pánczélos, és sisakos vitéz nyúlik ki;

---

[1]) Collect. Herald Nro 428.

sisakjának taréját vörös tollak diszítik; jobbjában kivont kardot villogtat. Foszladék jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék.

Kalás család. Gömör vármegye nemes családa, melyből Kalás András bir és lakik Bikkszögön [1]).

Kalatay család. Alapitá Kalatay Ferencz Xav., fia Kalatay Tamás cs. k. sóhivatalnoknak a Szepességen Ohfalun, hol Ferencz 1722-ben oct. 1-én született. Fölneveltetvén jezsuita lön, utóbb tábori pap, 1780-ban már mint gallicziai fő tábori lelkész, II. József császárral mint gyóntató Pétervárára Katalin császárné látogatásán járt. 1787-ben váradi püspök lön. Utóbb 1794-ben maga és rokonai Kalatay Antal és József részére I. Ferencz királytól czimeres nemesitő levelet nyert [2]). Meghalt 1795-ki mart. 27-én.

Czimerük négyfelé osztott paizs, egy közép kisebb paizszsal, melynek vörös mezejében fehér infula, és azon keresztül húzva pásztorbot látható. Az 1- és 2-ik osztály kék udvarában egy zöldfa alatt fehér egyszarvu fut. A 2-ik és 3-ik osztály arany udvarában daru áll, fölemelt egyik lábával kövecset tartva. A paizsfölötti sisak koronájából arany grif emelkedik ki, első jobb lábával kivont kardot tartva. Foszladék jobbról ezüst-kék, balról arany-vörös [3]).

Kalcsó család. Lásd Kancsó.

Káldy család. (Alsó- és felső-káldi.) Vasvármegyei eredetü birtokos ősrégi nemes család, kiterjedve lakás, vagy birtokra nézve Sopron, Veszprém, Zala, Pest és Nógrád megyére is.

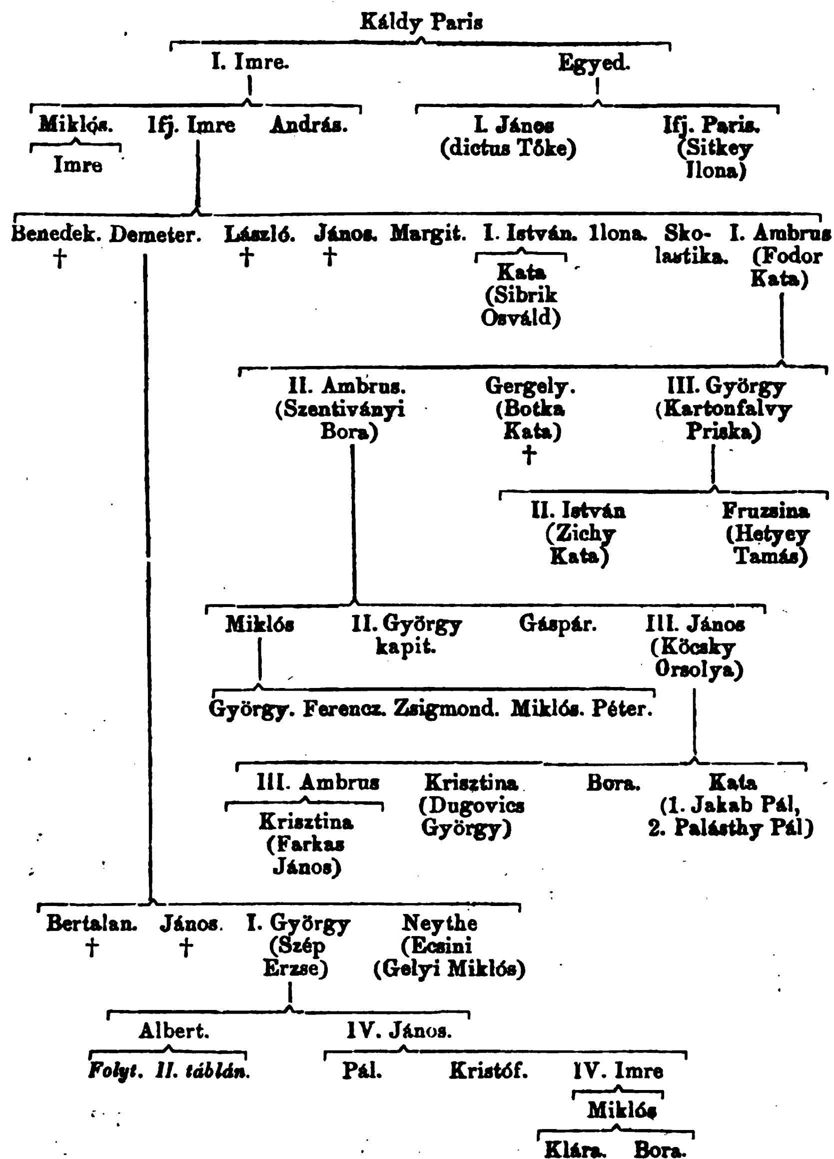
Eredetét a család a Hèrény nemzetségből (genus) veszi. Ismert törzse Káldy Paris, Bana ispánnak fia (Paris de Káld, filius comitis Bana de genere Herény).

Ettől a család leszármazása következő: [4])

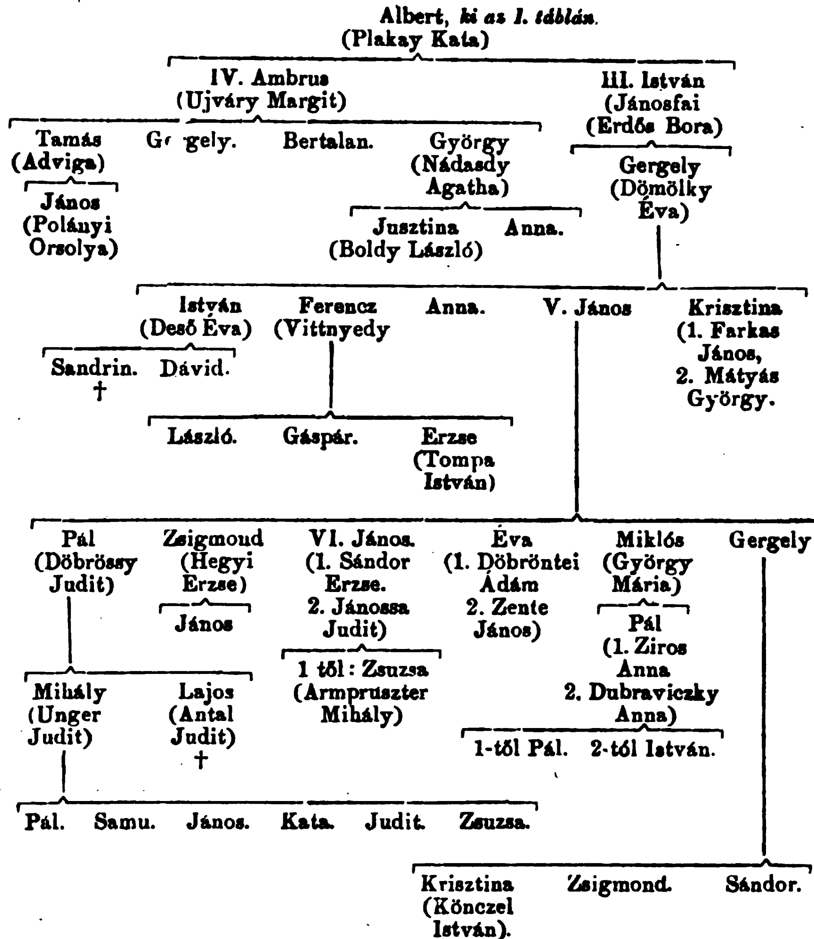
---

[1]) Bartholomaeides C. Gömör p. 145. és Fényes Geogr. Szótár I. 133.
[2]) B. Vay László Német hivság 755. 763. 880. — Collect. Herald. pag. 132.
[3]) Adami Scuta Gentil. tom. V.
[4]) A vasvári káptalanban lévő, és a ‚Farkas erdeje' iránt Draskovicsné fölperessége alatt több szomszédok ellen folyt perben is felmutatott genealogia szerint.

I. tábla.

Káldy Paris
I. Imre.
Egyed.
Miklós.
Ifj. Imre
András.
I. János (dictus Tőke)
Ifj. Paris. (Sitkey Ilona)
Imre
Benedek. †
Demeter.
László. †
János. †
Margit.
I. István.
Ilona.
Skolastika.
I. Ambrus (Fodor Kata)
Kata (Sibrik Osváld)
II. Ambrus. (Szentiványi Bora)
Gergely. (Botka Kata) †
III. György (Kartonfalvy Priska)
II. István (Zichy Kata)
Fruzsina (Hetyey Tamás)
Miklós
II. György kapit.
Gáspár.
III. János (Köcsky Orsolya)
György. Ferencz. Zsigmond. Miklós. Péter.
III. Ambrus
Krisztina (Dugovics György)
Bora.
Kata (1. Jakab Pál, 2. Palásthy Pál)
Krisztina (Farkas János)
Bertalan. †
János. †
I. György (Szép Erzse)
Neythe (Ecsini (Gelyi Miklós)
Albert.
IV. János.
Folyt. II. táblán.
Pál.
Kristóf.
IV. Imre
Miklós
Klára. Bora.

II. tábla.

A legérezhetőbb hiány a családfán az, hogy rajta nincsenek feltéve az évszámok, melyeket felrakni minden igyekezetem mellett is **b i z t o s a n** nem merhettem; és igy közvetlenül a családfához már kevés felvilágositó adat közölhető.

A törzs Parisnak egyik fia **E g y e d** ága hamar kihal, mert bár két fia volt, és ezek közűl ifj. **P á r i s** Sitkey Istvánnak **I l o n a** nevű leányát birta nőül, mégis gyermekeiről a leszármazási fa mit sem tud.

Idősb **P á r i s**nak másik fia **I m r e** fentartá a családot, időrűl időre mindinkább terjedő ágazatokban; mert fia ifj. **I m r e** már épen számos

gyermek atyjává lön, kik közűl azonban tartós ágazatot csak Demeter alapitott; mert I. Ambrus ága hamar kihalt, I. Istvánnak csak leánya Kata maradt, ki szarvaskendi Sibrik Osvald neje volt.

Demeternek fia I. György Szép Lászlónak leányát Erzsébetet vette nőül; és ettől született Albert, és János, kik közűl az előbbi a legtovább élő ágazatott alapitá, mint a II. táblázaton láthatjuk.

Nevezett Albert neje Plakay Kata volt, ki utóbb Eszéki Pál deákhoz (litterator) ment nőül. Egyik fia IV. Ambrus Ujváry Benedeknek Margit leányát vette nőül, és négy gyermeket nemze, kik azonban harmad izen a család nevét sirba vivék. Ezen gyermekek közűl Györgynek neje Nádasdy Lászlónak leánya Agatha volt, ki utóbb Megyeri Tamás felesége lön.

III. István ágazata itt leterjed egész a mult század végeig, és igy — ugy látszik — erről csak a három utóbbi nemzedék hiányzik. Unokája V. János, hat gyermeknek volt atyja. Ezek közűl a) Pál Döbrössy András leányát Juditot birá nőül. Ezen Juditnak anyja Nagy Erzse volt, leánya kis-völcsi Nagy Farkasnak győrfalvai Balog Judittól, Balog István leányától. Pál fiainak u. m. Mihálynak neje Judit, leánya volt a Kőszegen lakó Unger Mihálynak. Lajosnak felesége pedig Antal Jánosnak leánya Judit volt.

b) Zsigmond hitvese Hegyi Andrásnak leánya Erzsébet, utóbb Armpruszter Ferenczné volt. Fiok János.

c) VI. Jánosnak első neje Sándor István leánya Erzse, a 2-ik Jánossa István leánya Judit. A 2-diktól leánya Zsuzsa Armpruszter Mihályné.

d) Éva neje előbb Döbrentei Ádámnak, utóbb Zente Jánosnak. Utódai a Potyondi család stb.

e) Miklósnak neje György Mária, előbb Hajas János özvegye, harmadszor Lőke Péter neje. Fia Pál volt, mint a tábla mutatja.

f) Györgynek gyermekeit a táblázaton láthatjuk:

A közlött táblázaton annyira hiányozván az időkor, nem határozhatjuk meg a hivatalt viselt, vagy egyébképen kitünt családtagoknak a táblázaton állókkal való azonságát sem; és csak némelyeket jelölhetünk meg gyanithatólag, míg másrészről több ismert családtagot pedig a családfán épen nem lelhetőknek találok, mint azt a következőkben elésorolandom.

Káldy Ambrus, ki 1608- 1622-ben Vas vármegyének szolga-

birája volt [1]), valószinüleg egy a II. táblázaton látható IV. Ambrussal. 1630-ban alispán és követ volt [2]).

Káldy Imre 1630-ban volt Vasmegye szolgabirája [3]), ugy látszik az, ki a I. táblán IV. Imrének iratik.

Káldy Ferencz, ki 1635- és 1647-ben országgyülési követ volt, és többféle választmányi tagúl is kineveztetett [4]), Vasmegyének adószedője is volt, és 1646. tájban Pozsonyban egy Ferencz (tán ez?) vice Capitaneus in partibus Regni ultra-Danubianis [5]).

Hasonlóan felső-káldi Káldy Péter, ki 1649—1662-ben mint országgyülési követ, és több országos választmány tagja emlittetik törvénykönyvünkben [6]), és 1646- 1662-ben [7]) Vasmegye első alispánja volt; szintén a táblázaton állók közül ki nem jelelhető.

Nincs a családfán azon Káldy György sem, kitől 1402-ben a Bánffyak Pápa vára védelmére a csehek ellen segélyt kértek [8]). E György Káldy Miklósnak fia volt, és 1404-ben a vasvári káptalan előtt Sitkey Mátyástól Gyürüs helységbeli részbirtokát veszi 50 forintért [9]). Ez oklevélben György magisternek neveztetik.

A családnak, — mely valamint régebben — ugy jelenleg is protestans vallásu, nehány tagja kath. papi pályán tünt. Ilyen Káldy György, kinek atyja szintén György Pozsonyban tartózkodott II. Ferdinand király korában, ki neki 1625-ben évenkint száz magyarforint segedelmet rendelt, és azt 1629-ben még 50 forinttal toldotta meg [10]). Fia az emlitett György 1570. táján N.-Szombatban született, és a jezsuiták közé lépvén, mint a ‚Bibliának‘ magyarra forditója tevé nevét emlékezetessé. Meghalt 1634-ki oct. 30-án kora 64. évében [11]).

---

[1]) 1608-ki 15. k. u. — 1613: 8. — 1618: 49. — 1622: 36. törv. cz.

[2]) Lehoczky Stemmat. I. 191.

[3]) 1630-ki 3. törv. cz.

[4]) 1635: 57. 60. 63. 72. — 1638: 37. — 1647: 71. 91. törv. cz. — Lehoczky Stemmat. I. 191.

[5]) Tudománytár 1835. III. köt. 297. lap.

[6]) 1649: 60. 1662: 26. 37. 39. törv. cz.

[7]) Lehoczky Stemmat. I. 191.

[8]) Fejér Cod. Dipl. tom. X. vol. IV. p. 157.

[9]) Registrum Literalium Instrumentorum Sitkey-Nagyianorum p. 85. — Ráth Károly közléséből.

[10]) Tudománytár 1835. III. k. 297.

[11]) Ugyanott.

Káldy Márton is volt jezsuita, és egyházi beszédeket hagyott kéziratban maga után [1]).

Káldy Mihály 1629-ben soproni plebános [2]). 1638-ban papóczi sz.-léleki prior, és győri nagyprépost volt [3]).

Káldy Zsuzsánna 1629-ben már mint Cziráky Mózses kir. személynök özvegye élt [4]).

1811-ben emlitetnek a családból János táblabiró; Katalin Gyömörey özvegye, Zsuzsa Vidos Sándor özvegye, és Judit Enessey György neje.

Káldy János (tán a följebbi) Sopron vármegye alispánja, a dunántúli ágost. evang. superintendentia főinspectora, meghalt N.-Geresden 1826-ki mart. 30-án, kora 62. évében.

Nógrád megyébe telepedett Káldy István, neje bibithi Horváth Anna, és utánna Magdolna. Legéndi birtokát jelenleg fia birja.

A család czimere a paizs kék udvarában koronás szirén.

Kállay család. (N.-kállói.) Egyike legrégiebb ősnemes családainknak, mely Szabolcs vármegyében a család nevét, és előnevét adó Nagy-Kálló mezővárost minden okmányaink emlékezetén túl, valószinűleg a haza első foglalása óta birja.

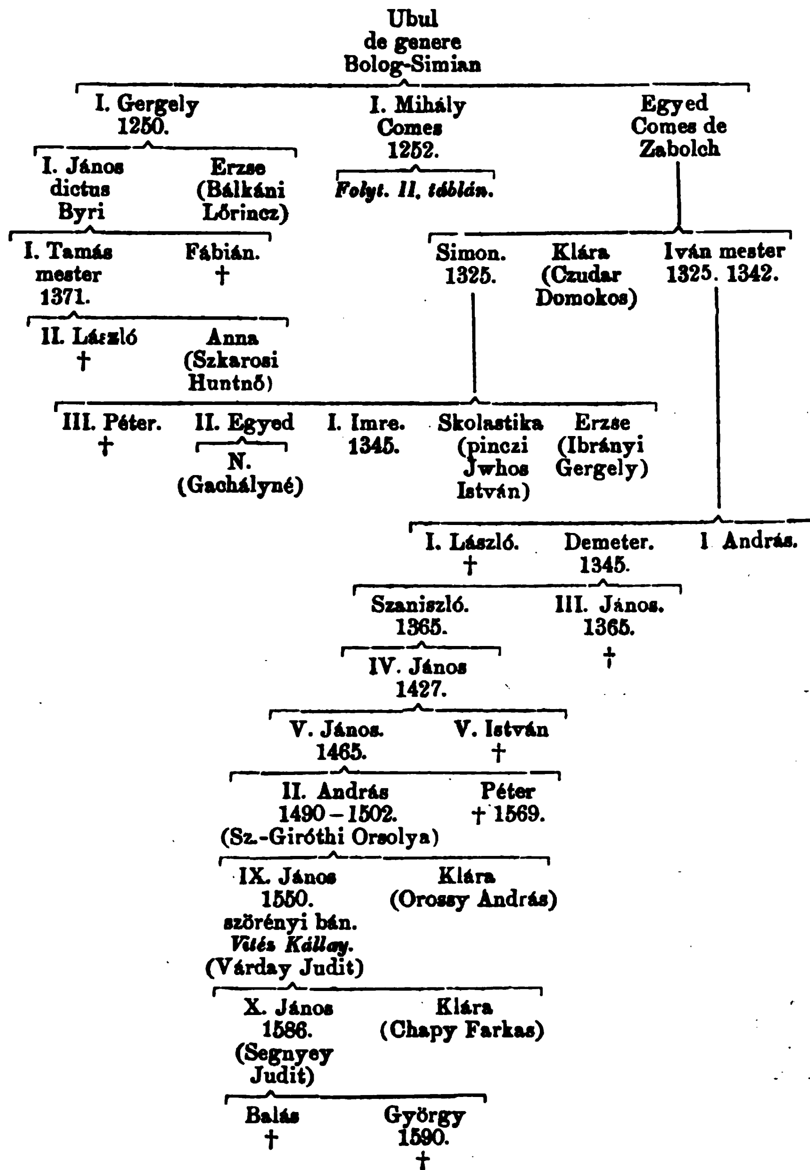
Eredetét a száznyolcz ős nemzetségek egyikéből, a Bolok-Simián nemből (genus) veszi, mint ezt a család levéltárában eredeti XIII. századbeli oklevelek tanusitják.

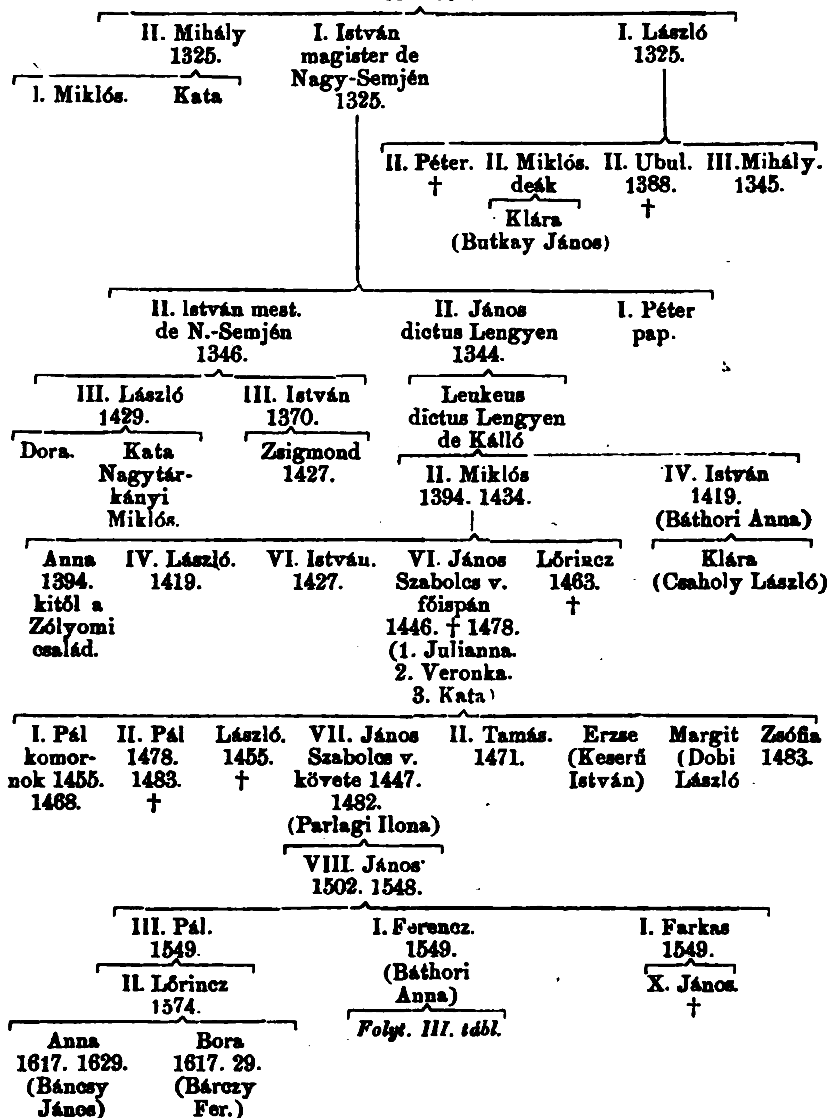
1) Tudománytár 1835. III. k. 297.
2) Ugyanott.
3) Ugyanott.
4) Péterfi Concilia II.
5) Tudománytár 1835. III. k. 297.

Oklevelileg ismert törzse U b u l de genere Bolok-Simian (Balog-Semjén) volt, ki II. András király korában élt. Ettől a család hiteles adatok nyomán következőleg sarjadzott le:

I. t á b l a.

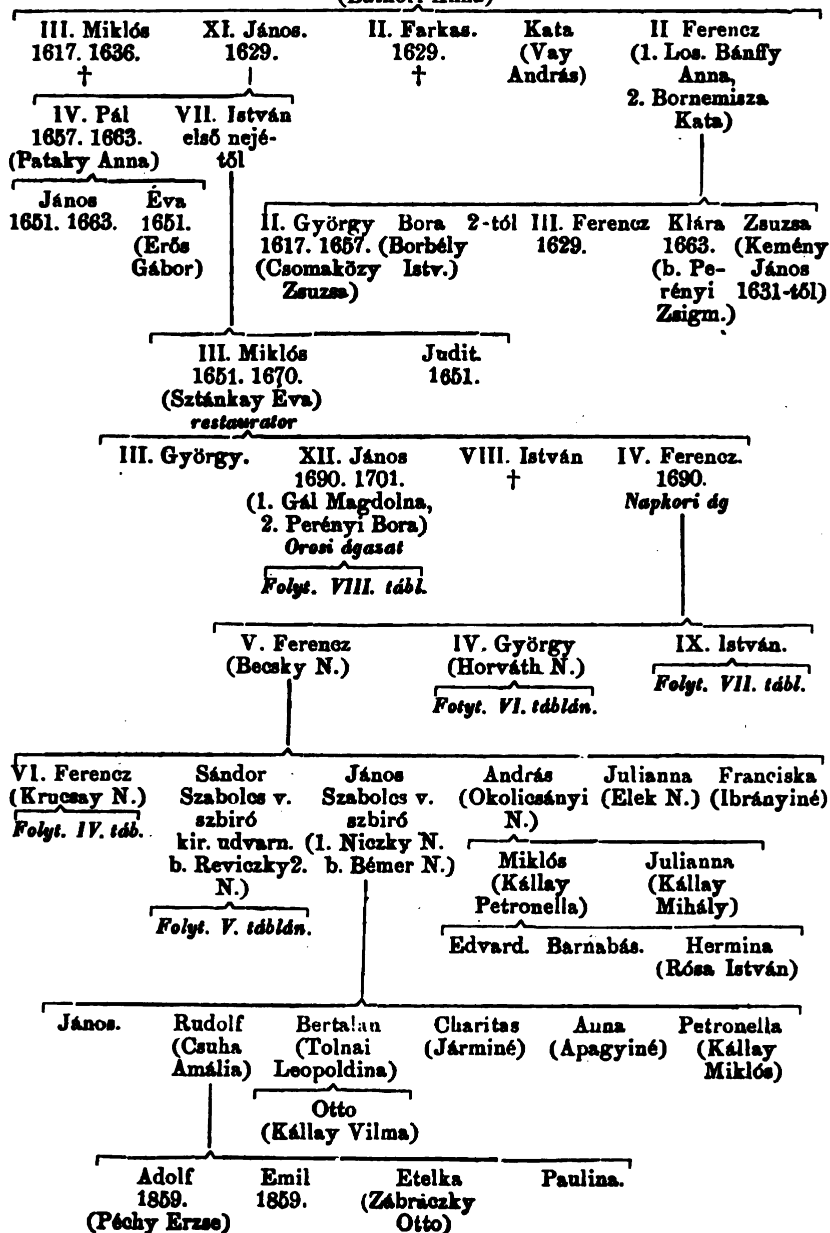

II. tábla.

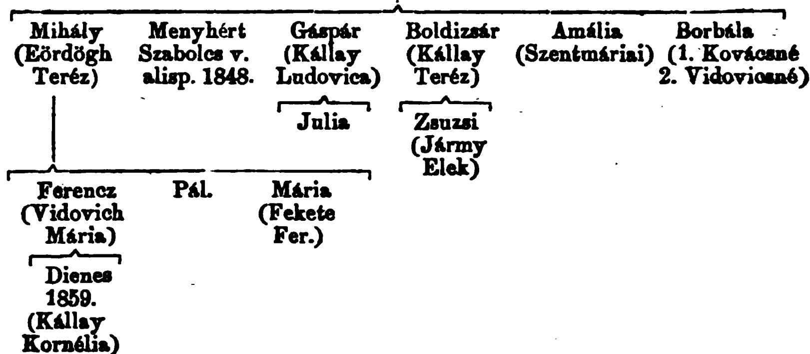

I. Mihály, ki az I. táblán.
Comes
1252. 1292.
II. Mihály
1325.
I. Miklós.
Kata
I. István
magister de
Nagy-Semjén
1325.
I. László
1325.
II. Péter.
†
II. Miklós.
deák
Klára
(Butkay János)
II. Ubul.
1388.
†
III. Mihály.
1345.
II. István mest.
de N.-Semjén
1346.
III. László
1429.
Dora.
Kata
Nagytár-
kányi
Miklós.
III. István
1370.
Zsigmond
1427.
II. János
dictus Lengyen
1344.
Leukeus
dictus Lengyen
de Kálló
I. Péter
pap.
II. Miklós
1394. 1434.
IV. István
1419.
(Báthori Anna)
Klára
(Csaholy László)
Anna
1394.
kitől a
Zólyomi
család.
IV. László.
1419.
VI. István.
1427.
VI. János
Szabolcs v.
főispán
1446. † 1478.
(1. Julianna.
2. Veronka.
3. Kata)
Lőrincz
1463.
†
I. Pál
komor-
nok 1455.
1468.
II. Pál
1478.
1483.
†
László.
1455.
†
VII. János
Szabolcs v.
követe 1447.
1482.
(Parlagi Ilona)
VIII. János
1502. 1548.
II. Tamás.
1471.
Erzse
(Keserű
István)
Margit
(Dobi
László
Zsófia
1483.
III. Pál.
1549.
II. Lőrincz
1574.
Anna
1617. 1629.
(Bánosy
János)
Bora
1617. 29.
(Báróczy
Fer.)
I. Ferencz.
1549.
(Báthori
Anna)
Folyt. III. tábl.
I. Farkas
1549.
X. János.
†

III. tábla.

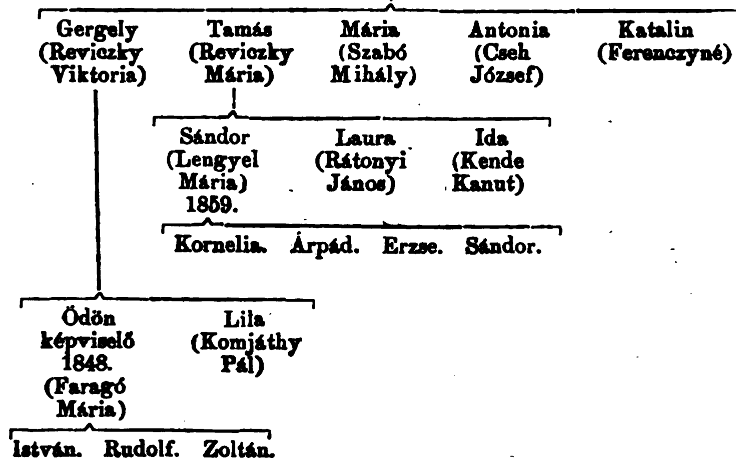
I. Ferencz, *ki a II. táblán.*
1549.
(Báthori Anna)

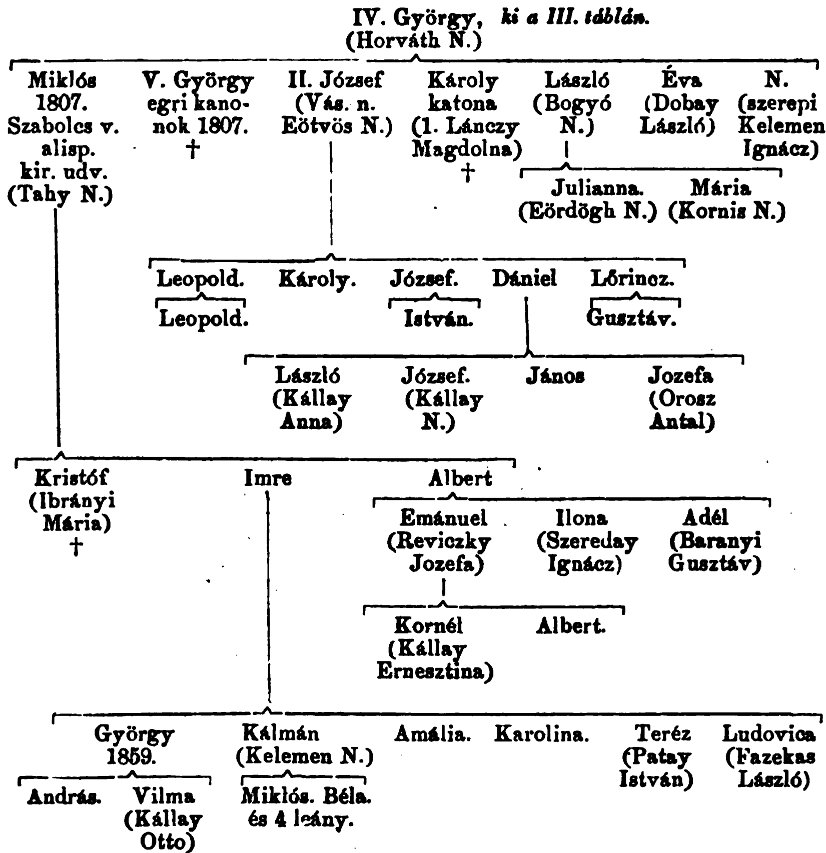
IV. tábla.

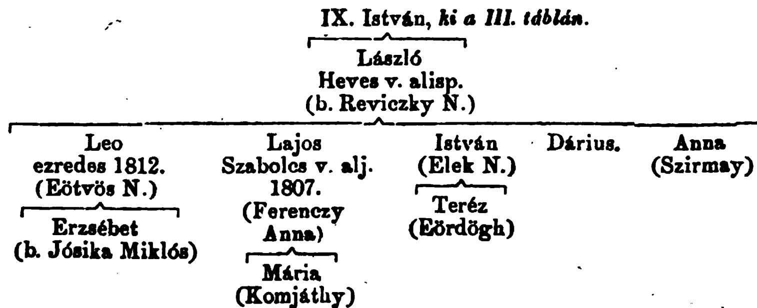
V. tábla.

VI. tábla.

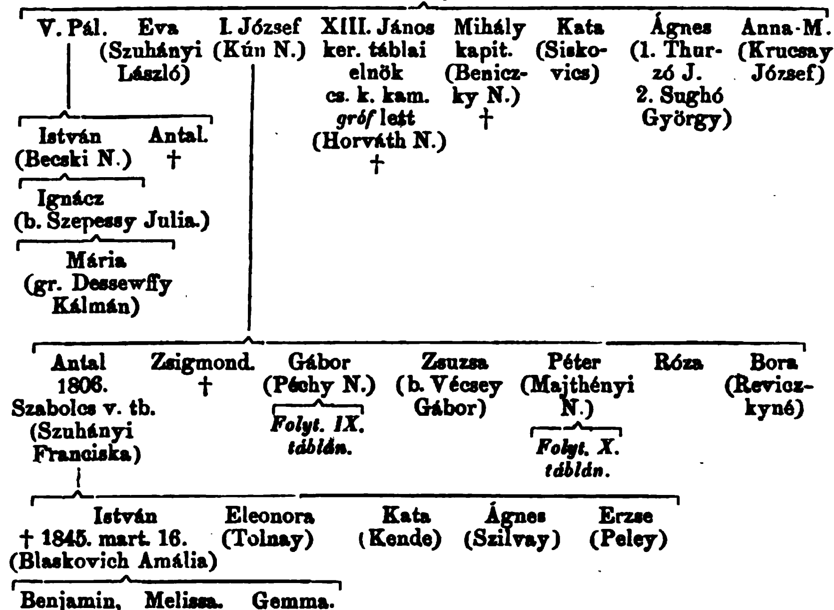

VII. tábla.

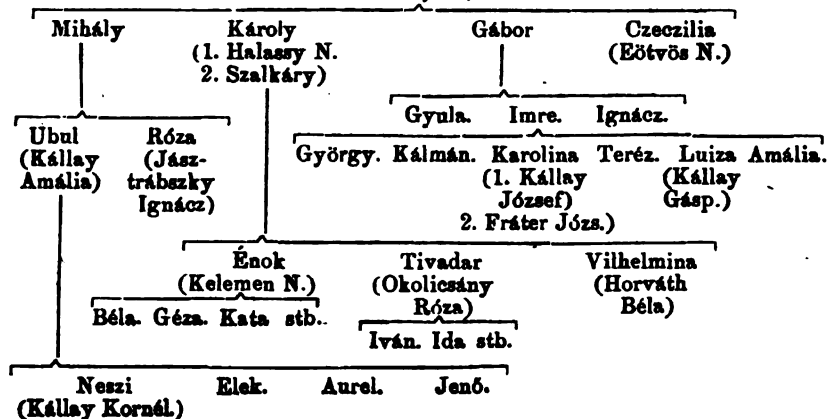
VIII. t á b l a.

XII. János, *ki a III. táblán.*
(1. Gál Magdolna,
2. b. Perényi Bora)

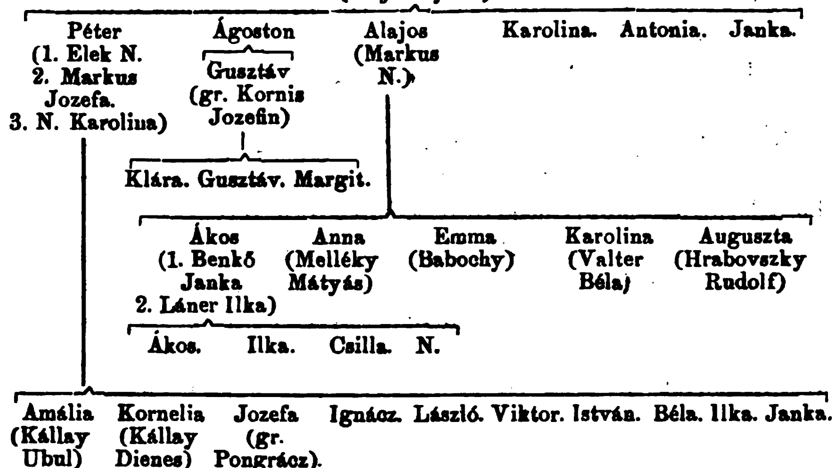
IX. t á b l a.

Gábor, *ki a VIII. táblán.*
(Péchy N.)

X. tábla.

Péter, *ki a VIII. táblán.*
(Majthény N.)

A család törzsének, a Balog-Semjén nemből eredt Ubulnak — mint az I. táblán láthatjuk — három fia volt: I. Gergely, I. Mihály és Egyed.

I. Mihály, ki 1252-ben Comes-nek iratik. 1262-ben István ki-királyi herczegtől, akkor erdélyi fejedelemtől (később V. István királytól) adományban kapott a sáros-pataki várban egy félben maradt tornyot, hogy azt fölépithesse és örökösen birhassa. Utóbb pedig, midőn István király lett, 1271-ben Szabolcs vármegyében két pusztát nyert tőle I. Mihály, melyek az oklevélben Nunkupul és Tuth néven fordulnak elő, és ma Napkor és Guth-nak neveztetnek [1]). E pusztákat még Ubul kapta II. András királytól adományban, azon érdemeiért, melyet Ubul az oroszok elleni hadban Kálmán herczeg alatt szerzett, mely háborúban állitólag Ubulnak egy Egyed nevü testvére is elesett. Utóbb e birtok valami módon — mint Budai irja — elidegenedett az Ubul gyermekeitől, és ezért V. István király azokat I. Mihálynak vissza adá.

1290-ben IV. László király a leleszi monostor fölötti kegyúri jogot elvévén Simon Mitzbán fiaitól, I. Mihály fiainak I. Istvánnak és Pálnak adományozá. Ez utóbbi (t. i. Pál) nincs a táblázaton. Ez

[1]) Budai Fer. Hist. Lexikon III. 484. V. ö. Fejér Cod. Dipl. tom. VII. vol. II. p. 205.

oklevél kelt Karánsebesen, Fülöp és Jakab apostol ünnepe előtti szombaton [1]).

1292-ben I. Mihály (Nobilis vir Comes Michael filius Ubul de genere Seemyen) az esztergami káptalan előtt tiltakozik némely neki okozott károk és jogtalanságok végett [2]).

I. István (I. Mihálynak fia) I. Károly király korában élt, és a családnak több birtokait, nevezetesen Semjént, Sz.-Mihályt, Gúthot, és Napkort, melyeket Omode nádor erőszakkal elfoglalt, 1317-ben Ratold Dósa nádor elnöklete alatt tartott szalácsi gyülés itélete folytán [3]), hozzájárulván a király megerősitése is, visszaszerezte.

1325-ben osztoznak II. Mihály, I. István és I. László testvérek Egyednek Szabolcs vármegye főispánjának fiával Iván mesterrel, mely alkalommal II. Mihálynak Kér, Panyola, Nagy-Semjén, Szent-Mihály, Napkor, Béltek, Thivadarthuk nevezetü jószágokból jutott részbirtok [4]).

1333-ban I. László, II. Lengyen Jánossal szerzé Székelynek felét férfi-ágra.

1342-ben I. Miklós (II. Mihálynak fia) osztozik I. Lászlóval, II. Lengyen Jánossal, Iván mesterrel, és Simonnak fiával Imrével, melynek folytán nevezett I. Miklós részt kap Nagy-Kálló, Tót-Kálló, Oros, Város, Napkor, Semjén, Laskód, Byr, Bogus, Kér, másik Semjén, Filep, és Bodorthelek-ben. — A simai birtok osztatlan maradt [5]).

1344-ben ismét III. Mihály (I. Lászlónak fia) II. István és II. Lengyen János osztoztak.

1347-ben I. Miklósnak magvaszakadtán ennek birtokrészén megosztoztak III. Mihály (I. Lászlónak fia), és II. Lengyen János (I. Mihály ágáról;) kizárván az osztályból I. Miklós nővérét Katalint, Kemechei Mihálynét, miután a birtok csak fiágat illetett [6]). E végett Kemechei János pert inditott a Kállayak ellen, nevezetesen Lenk, Eszlár, Gyomán, Byr, Zekel, és Fülöp nevü szerzett birtokok-

---

[1]) Kaprinai Mss. B. tom. XVIII. 236.

[2]) Katona Hist. Critic. tom. VII. p. 854. — L. Kaprinai Mss. B. tom XVIII. p. 234.

[3]) Katona Hist. Critica. tom. VIII. p. 338.

[4]) Családi adatok.

[5]) Ugyanaz.

[6]) Ugyanaz.

ból adandó rész végett, végre 1406-ban a Kemechey-ek minden jogaik kiegyenlitéseül Székely felét nyerék.

Kihalván I. Gergelynek ágán Tamás mester, és fia meg II. László még előbb magtalanul, 1370-ben ennek részét a leányág kizártával I. Mihálynak, és I. Egyednek ivadéka osztá fel, névszerint III. István, Leökeös, Szaniszló, és III. János osztták meg.

1364-ben Simá-t III. János és Szaniszló birá, kiket annak, mint közös birtoknak eladásától tiltott Leökeös, ki kállói Lengyen Leukeus-nak iratott.

Ugyan ez idő tájban szerepelt a családból II. Ubul mester (I. Lászlónak fia), ki 1379-ben I. Lajos Lirály alatt a velenczések ellen harczolt, ez okból honn folyamatban lévő pereire nézve halasztó parancsot nyert. I. Lajos király halála után, mint befolyásos bajnok, az özvegy Erzsébet királyné által is fölkéretett 1384-ben, hogy irányában is hűségében megmaradjon [1]).

II. Miklós (Lökös-nek fia) 1404-ben Zsigmond király rendeletéből Maróthi János macsói bánnal Erdélybe a Ludán Tamás és Debrő István által támasztott lázongások lecsendesitésére küldetett. 1411-ben pedig arra nézve vett Zsigmond királytól parancsot, hogy fegyvereseivel Kassára siessen a lengyel király ellen viselendő háboru miatt. 1414-ben Simonnak leánya Erzsébet, Ibrányi Gergelyné nász-ajánajándok és leánynegyed-képen Leuk, Eszlár, Gyomán, és Bagos felét és a szent-péteri pusztát kapá a családtól.

Lökösnek fia, II. Miklós, 1422-ben Szabolcs vármegyétől megnyeré, hogy szökött jobbágyai a föld-dijt és adósságaikat lefizetni köteleztettek [2]).

VI. János (II. Miklósnak fia) 1426-ban Radul oláhországi hadjáratban vett részt, és érdemeket szerze, melynél fogva 1427-ben Zsigmond királytól Vásáros-Kállón és egyéb más helységekben a királyi jogokra adományt nyert [3]), s egyszersmind rokonaival Zsigmonddal, Lőrinczczel, IV. Jánossal együtt Simá-ra is adományt kapott, mire nézve 1428-ban a Kemechey-leányágiak ellent mondottak. Az 1446-ki rákosmezei országgyülésen Várday Miklóssal együtt Szabolcs vármegye főispánjává neveztetett. 1464-ben Mátyás királytól arról vett rendeletet, hogy Szapolyai Imre bán által reá bizott két ezer

---

[1]) Kaprinai B. tom. I. p. 245.
[2]) Fejér Codex Dipl. tom. X. vol. 6. p. 517.
[3]) Katona Hist. Critica tom. XII. p. 489.

arany forintot ennek adja vissza. Meghalt 1478-ban. Neje egymás után három volt, ugymint 1. Julianna, 2. Verona, és 3. Katalin, kiknek családi neveiket nem ismerjük [1]). Ezektől több gyermekei születtek, kiket alább emlitendünk.

Most térjünk I. Egyed ágához, mely a XVI. század végén kihalván, ugy is I. Mihály ágánál, mely máig leterjedt, korábban bevégzé virágzását.

I. Egyed ágán II. Andrásnak Szent-Gիróthi Orsolyától fia IX. János átalában kis-kállói Vitéz Jánosnak neveztetett; 1522-ben neveztetett szörényi bánná Báthori István nádor által, minthogy II. Lajos király ekkor Csehországban járt. 1524-ben Tomori Pállal hadakozott Ferhát basa ellen. Részt vett 1526-ban a mohácsi gyászos ütközetben, és ott, midőn Ráskai Gáspárral a belgrádi basa ellen rendeltetett, fogságba esett, de csak hamar kiszabaditák őt vitéz társai. A mohácsi vész után IX. János mindég a nemzeti párttal tartott, és János királynak állandóan hive maradt. Ennek érdekében portyázott 1528-ban a Szepességen [2]). 1536-ban Horváth Ferencz regéczi kapitánynyal Kassát hóditá meg. 1540-ben — úgy látszik — ő volt kijelölve a török portára küldendő ajándék elvitelére. Neje kis-várday Várday László leánya Várday Judit volt, kitől gyermekei X. János, és Klára Chapy Farkasné valának.

X. János Erdélyben szerepelt, a mennyiben Békes István részén állván, ezzel Báthori István erdélyi fejedelem ellen harczolt 1575-ben. Utóbb mindketten a győzedelmes Báthorival kiengesztelődvén, annak hívei lőnek, és többi közt ennek részén vitézül harczolt 1581-ben Pleskov mellett az oroszok ellen. Neje Segnyey Judit volt, kitől fiai Balás és I. György ez ágazatot 1590. táján sirba vivék.

Visszatérvén VI. Jánoshoz, ennek három nejétől több, és ezek közt két (I. és II.) Pál nevü gyermekei valának.

I. Pál, gyermekkorában állitólag együtt tanult Erdélyben Mátyás királylyal [3]), utóbb ennek kamarása volt, és rokonával Kállay V. Jánossal, és Parlagi Györgygyel I. Mátyás király alatt Jajcza ostrománál, és másutt is vitézül és saját költségén harczolván, 1464-dik évben mind hárman ebbeli költségeik pótlásául a kincstárnak azon évi

[1]) Az elzárt családi levéltár bizonyosan minden erre biztos adatot nyujthatna.

[2]) Sperfogel Wagnernál Analecta Scepus. I. p. 153.

[3]) Vay L. Német hivség 374. lap.

szatmármegyei jövedelmét, (t. i. minden öt portától egy arany forintot) kapták [1]. 1464-ben Treutel Miklós magvaszakadtán ennek javait is I. Pál nyeré Parlagi Györgygyel adományban [2]. Ugyan ez évben ismét Parlagi Györgygyel, maga ugy testvére VII. János, nagybátyja Lőrincz, és rokona V. János részére szolnokmegyei (Mező) Túrt, és Warsányt előbbi birtokosaiknak a rácz despotáknak hűtlenségi bélyegén I. Mátyás királytól adományban nyerte, és azokba a budai káptalan által ellentmondás nélkül beiktattatott [3]. Igy kapta a Kállay család Mező-Túr felerészét, melyet a legujabb időkig osztatlanul birt. A másik fele a Parlagi család után más családokra szállt. I. Pál—ugy látszik—1468-ban elhalt. És utánna ismét egy II. Pál testvére születetett, ki 1478—1483-ban élt.

VII. János az 1447-ki országgyülésen Szabolcs vármegye követe volt [4] Egy fia maradt: VIII. János.

1476-ban Kállay Margit Dobi Lászlóné, leány-negyedet kapott a Kállayaktól.

1483-ban Kállay Erzse Keserü Istvánné a család simai birtokából leány-negyedet kapott. — Sima végett a Zólyomiak is, kik II. Miklósnak Anna nevü leányától származtak, pert inditottak, de a nyolczados törvényszék Simát is fi-ági birtokul ítélé, és 1505-ben Zólyomi Dávidnak gyermekei ebből a leány-negyedet nagyatyjuk után elfogadák.

VIII. Jánosnak három figyermeke volt, ugymint 1. III. Pál, ki Lőrincz fiától származott unokáiban Anna Báncsy Jánosnéban, és Borbála Bárczay Ferencznében fi-ágon kihalt. Leányági utódai a Jármy-ak stb. — 2. I. Farkas, ki X. János fiában halt ki, és 3-or I. Ferencz, ki 1549-ben élt, és neje Báthori Anna volt. Ettől négy fia, és leánya Kata Vay Andrásné maradt. A fiuk közűl II. Ferencznek első nejétől losonczi Bánffy Annától II. György és Borbála Borbély Istvánné született; második nejétől Bornemisza Katától (ki utóbb Perényi György neje lön) III. Ferencz, Klára b. Perényi Zsigmondné, és Zsuzsanna Kemény János utóbb erdélyi fejedelemné születtek. A fiuk magnélkül haltak el.

---

[1]) Katona Hist. Critica tom. XIV. p. 661.
[2]) Ugyanott p. 763.
[3]) A hártyán kelt eredeti iktatási jelentés szerint.
[4]) Kovachich Vestigia Comitiorum p. 266—168.

XI. János nak két fia maradt: IV. Pál és VII. István.

IV. Pálnak egy fia maradt XIII. János, ki kiskorában halt el, és kit anyja Pataky Anna, ki utóbb Kubinyi Lászlóhoz ment nőül, tiz hónapig temetetlen hagyott; sőt nevezett Pataky Anna egyetértvén a leány-ággal, ugymint emlitett Kállay Klára-Máriával Perényinével, és Zsuzsanna Keménynével, noha VII. Istvánnak volt III. Miklós fia, 1650-ben a Kállay fi-ág kihalása ürügyén a Kállay család-birtokra adományt vettek. Nemkülönben egyetértve Kállay Borbála férjével Bárczay Ferenczczel 1660-ban Kubinyi Lászlónak, ki III. Miklósnak gyámja volt, ezt okleveleitől megfosztták. Ennek nevében 1651-ben az adományozásnak ellentmondatott, s később a birtokok csakugyan reá vissza is kerültek. E III. Miklósban állt fiágon a XVII. század végén egyedül a család, és ez okből ő a családnak mintegy megujjitója (rastauratora), mint az a családfán is megjegyezve áll.

III. Miklós, valamint átalában a család reform. vallásu volt, és — mint iratik — III. Miklós az eperjesi mészárlások korában, ennek hatása folytán lön katholikussá. Azonban az áttérés II. Ferencz leányainál már előbb is foganatba vétetett, t. i. II. Ferencznek második neje Bornemisza Kata kath. vallásu lévén, leányát Zsuzsannát a kath. vallásban neveltteté, míg később mint Kemény János hitvese ismét reform. lön. Érdekes róla ide jegyezni, mit Kemény János önéletiratában erre vonatkozva ir: [1] „*Az hagyott helyen* — ugymond — *megegyezék szolgáimmal, Kállót is elkerülvén, Rosályban menék Kun Lászlóhoz, az holott valahány napokig mulatván, azon alkalmatossaggal jedzém el magamnak feleségül Prényi Györgynek mostoha leányát, néhai Kállai Ferencznek Bornemisza Katától való édes leányát, mely Bornemissa Kata Alaghi Menyhárttal anyjul egy vala, Kállai Ferencz pedig másik Kállai Ferencznek Báthori Annától való fia volt. Lött ez megmátkásodásom anno Dni* 1631. *midőn járnék* 24 *esztendős koromban aratás és szüret közben. Minthogy pedig az Prényi Györgyöt, mostoha atyját kinevelte, s Kállay Ferenczet is, édes atyját ki nemzette, tudtam vallásomon levőknek lenni, nem is gondoltam, és a* szerzők *is nem jelentették, hogy anyja pápista volna, s abban is nevelte volna eljedzendő feleségemet, midőn már menö utamban csak közel volnánk Halmi nevü falubeli udvarházokhoz, mely van Ugocsa vármegyében, akkor értém meg; melyre nézve általjában eltökéllettem vala magamban, hogyha az látást már nem változtathatom is, velem levén böcsületes úremberek, Kun László és István uraimék, de halasszam az meg-*

---

[1] Szalay L. Magyar történelmi emlékek. I. 233. lap.

kötelezést édes angámra, ki még akkor élt, s atyámfiaira, azonban többé oda ne fogjak vallására nézve; de mivel Istentöl úgy volt rendelve, az meglátás után megkelle lennie az gyűrövältásnak is. Noha pedig talám harmadik esztendejében együttlakásunknak, vallásban is megegyeztünk: mindazonáltal addig nagyszübeli fájdalommal szenyvedtem az vallásban különözést, sok bajjal is távoztattam az papoknak hozzám szokásokat, de minden kénszergetés és az miatt való izetlenkedés nékül Isten megtérité. Én mindazáltal senkinek nem tanácslom, hogy azt próbálja, különözö vallásra házasodjék: nagy lelki gyötrelem."

De térjünk vissza III. Miklóshoz, a családnak uj megalapitójához, kitől a mai nemzedék két fővonalon sarjadzott le. Ugyanis III Miklósnak nejétől Sztánkay Évától több gyermeke született ugyan, de ezek közűl csak XII. János és IV. Ferencz terjesztett le ágazatot, és általok a család két fővonalra oszlott, a XII. János ivadéka az *orosi*, IV. Ferencz utódai pedig a *napkori* vonalat képezvén.

Napkori vonal.

E vonalon IV. Ferencznek fia, az ős magyar arczu V. Ferenz, kinek tasnád-szántói Becsky leánytól született gyermekei közűl Sándor Szabolcs vármegyében szolgabiró, utóbb kir. udvarnok, testvére János szintén ott szolgabiró volt.

VI. Ferencznek nádfői Krucsay leánytól gyermekei közűl Menyhért Szabolcs megyének 1838-ban főszolgabirája, 1841- 1848-ban első alispánja és 1847-ben országgyülési követe volt.

Sándornak Gergely fiától unokája Ödön 1841-ben Szabolcs vármegye főszolgabirája, 1848-ban nemzetgyülési képviselője volt.

Andrásnak fia Miklós 1838-ban Szabolcs megye főadószedője volt.

IV. Györgynek fiai közűl Miklós e század elején Szabolcs megyének hires alispánja, és udv. tanácsos. Fia Kristóf cs. k. kamarás és Kraszna vármegye administratora volt 1840-ben Másik fiától Alberttől unokája Emánuel hadi főadószedő ugyanott 1841-ben.

IV. Györgynek fia György egri kanonok és albei prépost volt 1807-ben. Testvére Károly ugyan akkor az Alvinczy ezredben hadnagy, neje Lánczy Magdolna volt; de gyermeke nem maradt.

IX. Istvánnak fia László Heves vármegye alispánja volt e század elején, fiai közűl Leo ezredes, és ennek egyetlen leánya a jeles regényiró b. Jósika Miklós első neje vala. Lajos Szabolcs vármegyében aljegyzőséget viselt egy ideig.

Az orosi vonal.

Az orosi vonalt XII. János kezdi meg. Két nejétől (1. Gál Magdolna, 2. báró Perényi Borbála volt) gyermekei közűl Mihály kapitány; XIII. János a tiszáninneni kerületi tábla ülnöke, cs. kir. kamarás, 1770-ben grófságra emeltetett [1]), azonban mag nélkül halt el.

Józsefnek Kun leánytól fiai közűl Antal Szabolcs vármegyei táblabiró, hiripi Szuhányi Franciskától fia István kir. tanácsos és Csanád vármegye administratora volt 1840-ben. Meghalt Pesten 1845-ki mart. 16-án kora 55-ik évében. Nejétől Blaskovich Amáliától gyermekei: Benjamin, Melissa és Gemma.

Gábornak Mihály nevü fiától unokája Ubul 1841-ben Szabolcs vármegyei alszolgabiró lön. Gábor másik fiának Gábornak fiai közűl Gyulának fia Árpád.

Az elészámláltakon kivül is még számtalanon viseltek megyei hivatalokat, és többen a hadi pályán is szolgáltak, azonban rólok adataink nem levén, itt meg nem emlithettük.

A család jelenleg kath. vallásu, és birtokos Heves, Szabolcs, Szatmár és Csanád vármegyékben.

Nemzékrendje Ubultól kezdve több táblai pereken kivül az Elek nemzetség ellen Sima iránt, valamint a Jármyak ellen Oros, Tura és Laskod iránt folyt perekben is törvényesittetett.

A család ősi czimere — mint itt a 26. lapon látható — egy zöld sárkány által keritett kék paizs mezejében egy sisakos fej, alatta két piros sziv, és a fejjel egy vonalban függő helyzetben ponty látható, a paizsfölötti sisak koronáján pánczélos kar könyököl, kivont kardja hegyén levágott vérző törökfejet tartva. Hagyomány szerint a farkát szájában tartó sárkány onnan jöve a czimerbe, mert VII. János I. Mátyás király korában a sárkány-rend vitéze volt, és állitólag egy csata alkalmával egy törököt a vizbe szoritván, ott agyon szúrta, és nyakát szegvén, midőn fejét kardja hegyére vette volna, azzal együtt egy a hullára éhező pontyot is kihúzott a folyamból [2]). Lehet, hogy a czimerre vonatkozó oklevél is feltalálható lenne a család terjedelmes levéltárában, ha az már is megnyilnék a történelem részére.

Kállay család, máskép Szent-Miklóssy. Lásd *Szent-Miklóssy* család.

---

[1]) Lehoczky Stemmat. I. p. 169.
[2]) B. Vay László Német hivség. 374. lap.

Kállai család. (Somlyói). Szilágysági birtokos család, István az 1791- és 1794-ki, — Mihály az 1792-ki országgyülésen Kraszna vármegye követei. Antal előbb szolgabiró, utóbb törvényszéki ülnök 1848-ig. László ugyanakkor alszolgabiró [1]).

Kallós család. Marmaros, Szabolcs, Szatmár vármegye nemes családainak sorában áll. Közülök Károly 1837-ben Szatmár vármegyei al-ügyész.

Kálmán család. (Inakodi). Kihalt családaink egyike, melyből inakodi Kálmán János 1505-ben Somogy vármegye követe volt a rákosi országgyülésre [2]).

Kálmán nevü család jelenleg is él Zala és Nyitra megyében.

Kálmánczhelyi család. Szabolcs vármegye nemes családai közé soroztatik Fényes E. Geographiájában.

Kálmándi család. Szabolcs vármegye nemes családai sorában fordul elő Fényes E. Geographiája szerint.

Hajdan Erdélyben is élt Kálmándy család, melyből Mihály többed magával Karánsebesre menekült, de Básta biztatására visszatérvén, ennek parancsára Kolosvárott többekkel megöletett 1604. [3]).

Kalmár család. (Jászberényi.) Mint előnevük mutatja, Jászberényből eredtek. Jászberényi Kalmár Bertalan anyai ágról már nemes (agilis) 1582-ben nyert Rudolf királytól czimeres nemesitő levelet saját, ugy neje Agatha, fiok Márton és leányuk Orsolya, továbbá veje jászberényi Kis Mihály nevére és utódaik részére, mely czimeres nemeslevél 1582-ben sz. Márton püspök ünnepe előtti negyedik férián Borsod vármegyének Miskolczon tartott közgyülésében hirdettetett kii

A család czimere a paizs kék udvarában zöld halmon korona, melylyen vörös dolmányos kar könyököl, kardot és annak hegyén vérző török fejet tartva; a paizs jobboldali felső szegletében félhold, a balban aranycsillag ragyog. A paizsfölötti sisak koronáján szintén vörösbe öltözött kar nyugszik, kivont kardja hegyén török fejet tartva. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

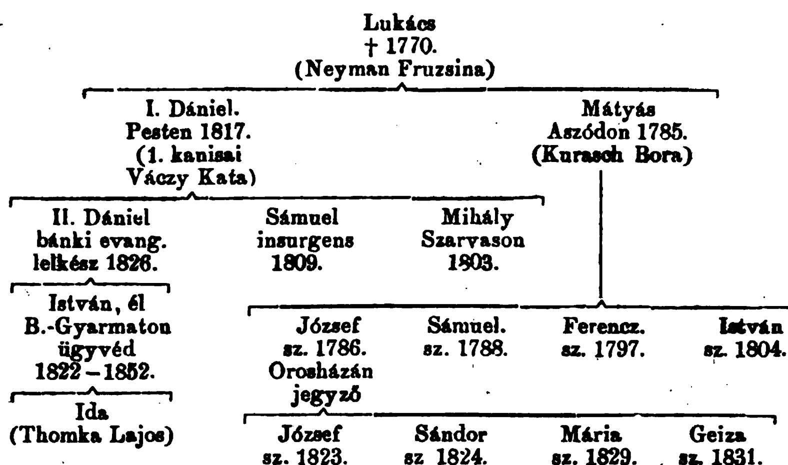
A nemesség szerzőnek egyik utóda Kalmár Lukács a mult század közepén élt, és 1770-ki mart. 15-én halt meg Aszódon, kora 62. évében. Tőle a leszármazás következő:

---

[1]) Török Antal közlése szerint az országgyülési jegyzőkönyvek után.

[2]) Jászay Pál, A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után 157. lap.

[3]) Wolph. Bethlen Hist. tom. VI. p. 8—12.

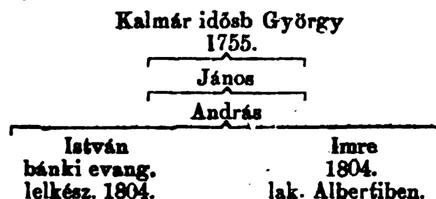

I. Dániel 1815-ben Aszódról Szarvasra, innen 1817-ben Pestre költözött, és 1803-ban máj. 2-án Nógrád megyétől nemességéről fiai részére is bizonyitványt nyervén, azt azon évi junius 3-án Pest megyében is kihirdetteté. Fiai közül Sámuel Pest megyének 1805- és 1809-ben kiállitott felkelő nemes seregében szolgált. Másik fia II. Dániel nógrádmegyei Bánk helységben ágostai evang. lelkész volt. Ennek fia István B.-Gyarmaton ügyvéd, az irodalomnak könyvtárgyüjtés által pártolója.

Mátyás Aszódon lakott, hol Kurasch Ferencznek Menke Erzsébettől született leányával Kurasch Borbálával 1785-ki april. 18-án kelt egybe. Ettől négy fia született, ugymint a) József született Aszódon 1786-ki mart. 19-én. Idővel (1840-ben Orosházán jegyző volt.) b) Sámuel szül. pestmegyei Valkón 1788-ki aug. 8 án. c) Ferencz szül. Bagon 1797-ki octob. 4-én. d) István szül. Aszódon 1804-ki febr. 10-én.

Józsefnek gyermekei József szül. Domonyban 1823. jul. 3-án. — Sándor szül. Domonyban 1824-ki sept. 9-én. — Mária szül. Egyházán 1829-ki jul. 20-án. — Geiza sz. Egyházán 1831. mart. 31-én.

A család egy másik ágának leszármazása következő:

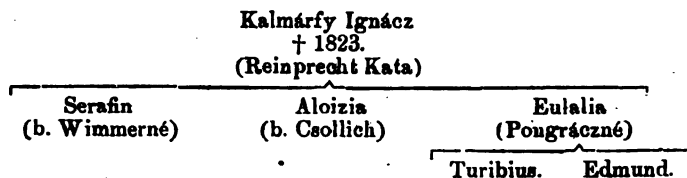
E családfán álló Kalmár idősb György 1755-ben a nógrádmegyei nemesek lajstromában előfordul mint felső-sztregovai lakos, ugyanott emlitetnek akkor középső és ifjabb Kalmár György, idősb és ifjabb János, idősb és ifj. András, id. és ifj. Lukács, Mátyás és végre legidősb György.

A családfán álló Andrásnak fiai István és Imre 1804-ki nov. 20 an nyertek nemességükről Nógrád megyétől bizonyitványt [1]).

Kalmár család. Alapitója Kalmár Márton, ki 1626-ban II. Ferdinand királytól nyerte czimeres nemeslevelét. Utódai Kalmár István, András, János, György és másik György Nógrád megyében az 1726-ki nemesi vizsgálatkor igazolák nemességeiket [2]).

Kalmár János ugyanazon megyétől 1776-ban vett ki nemességi bizonyitványt [3]).

Kalmárfy család. Kramerlauff Ignácz budai polgár 1790-ben czimeres nemeslevelet nyert [4]), és neve Kalmárfy-ra változtattatott, utóbb Leopold rend vitéze, Pest vármegye táblabirája, Buda sz. kir. város birája, és a polgári katonaság vezére volt. Meghalt 1823-ki dec. 13-án kora 70. évében. Neje ns Reinprecht Katával ily családot alkotott:

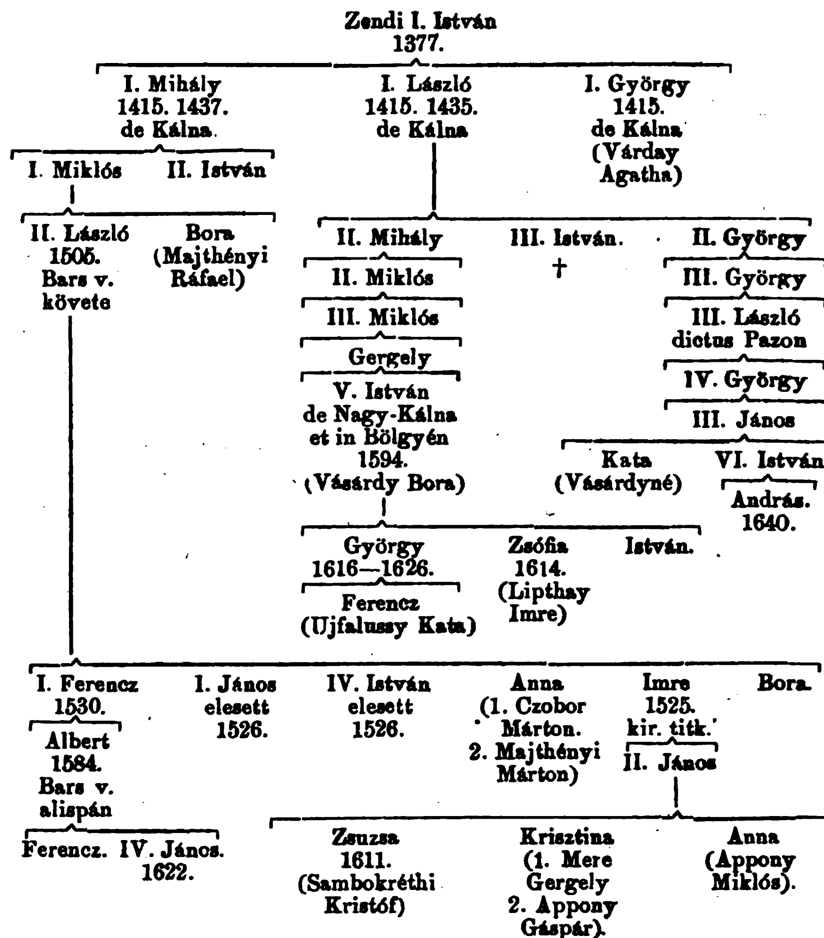
Czimere négyfelé osztott paizs, az 1- és 4-ik osztály ezüst mezejében vörös taréju fekete kakas irótollat tartva. A 2- és 3-ik osztály kék mezejében fehér folyamban fekete csőrű fehér hattyu uszkál. A paizsfölötti sisak koronájából aranyoroszlán emelkedik ki, első jobb lábában kivont kardot tartva. Foszladék jobbról ezüst-fekete, balról ezüst-fehér [5]).

Nevezett Kalmárfy Ignácz az 1808-ki országgyülésen Buda város követe volt, és a felkelő sereg iránti választmány tagja; ugyanekkor a Ludoviceára kétezer forintot adott [6]).

---

[1]) Nógrádmegyei 1804-ki jegyzőkönyv. 936. lap.
[2]) Protocol. C. Neogr. anni 1726.
[3]) Protocol. pag. 365.
[4]) Collect. Herald. pag.
[5]) Adami Scuta gentil. tom. V.
[6]) 1808-ki 4- és 7. törv. cz.

Kálnay család. (Kis- és nagy-kálnai †.) Barsvármegyének ősrégi kihalt családa, melynek ismert törzse Zendi másként Nagy-kálnai István 1377-ben élt. Tőle a család leszármazása a következő:

A család törzse Zendi másként Nagy-Kálnai István 1377-ben I. Lajos királytól borsodmegyei Zend helységre uj adományt nyert fi-ágra.

1415-ben I. Istvánnak fiai I. Mihály, György és László nyitramegyei mindkét Bölgyént kapják Zsigmond királytól.

1434-ben I. Mihály egyedül maga kapja Zsigmond királytól adományban egész Borfeőt.

[1]) Geneal. authent. Mss. tom. I.

1434-ben ismét mind a három testvér Zsigmond királytól adományt nyernek borsodmegyei Zend, Almás és Szőkeháza, barsmegyei Kálna és Geletnek, zemplinmegyei Fölvár és Zadvar, nógrádmegyei Alsó- és Felső-Kürt és Halgacs helységekre, és ugyan ez évben mind ezekben tisztán beiktattatnak.

1435-ben ismét a három testvér három rendbéli adomány-levél erejénél fogva Zsigmond királytól nyerik Hont megyében Dalmadot, Abaujban Zend, Kersed, Gibárt, Nógrád megyében Eskent és Puszta-Megyer birtokokat.

1437-ben Zsigmond király I. Mihálynak hétezer forintban beirja Sárfeő, Sárkuska, és Karkoz nyitramegyei helységeket.

II. László 1505 ben Bars vármegye követe volt a rákosi országgyülésre [1]). Fiai közül I. János és IV. István 1526-ban Mohácsnál esett el. Imre II. Lajos király titkára volt, ki által 1526-ban az esztergami érsekhez küldetett levéllel [2]).

Kis-kálnai Kálnai Miklós (talán az, ki a táblán III. Miklósnak van irva) 1560-ban Bars vármegye szolgabirája volt [3]).

Nagy-kálnai Kálnay Albert 1584-ben Bars vármegye alispánja volt [4]).

V. István és általa nejétől Vásárdy Borától származott fia György uj királyi adományt szerez 1594-ben Nagy-Kálna, Geletnek, Szénásfalu, Vichnye, Felső-Várad, Kis-Salló, Kis-Vezekény, Kisfalud helységekre, és Kis-Baracska, And, Valkó, Felső-Vásárd pusztákra, melyekbe a szent-benedeki convent által beiktattattak.

V. Istvánnak leánya Zsófia Lipthay Imre neje volt, kinek testvérei István és György 1623-ban geletneki részeiket Lipthay Imrének adák el [5]). Már előbb (1614-ben) geletneki részét nővérével Zsófiával a felső-váradi birtokért cserélé el [6]).

IV. János 1618-ban nyitramegyei sárfői és födémesi, és 1624-ben barsmegyei n.-rendvei részbirtokát idegenité el Lipthay Imrének [7]).

---

[1]) Jászay Pál, A magyar nemz. napjai a mohácsi vész után 157. lap.

[2]) Engel Monumenta p. 217.

[3]) Sz.-benedeki Convent. Fasc. 115. Nro 5.

[4]) Eredeti okirat.

[5]) Sz.-benedeki Convent Prot. K. pag. 125. 140. — Capta Fasc. I. Nro 20, és Fasc. XXX. Nro 19.

[6]) Ugyanott Prot. J. pag. 579. — Protoc. K. pag. 124.

[7]) Ugyanott 1618. Protoc. K. pag. 24. — és 1624. Prot. K. p. 155. Lásd többet rólok Nagy Iván „Kisfaludi-Lipthay nemzékrende és oklevelei." Pest 1858. XX—XXIV. lap.

Ugy látszik — legtovább élt a családban IV. Istvánnak fia András, ki 1640-ben gróf Pálffy Pállal s többekkel együtt vitt Bölgyénre uj adományt, és abba be is iktattatott az esztergami káptalan által [1]). Benne fiágon a család elenyészett.

Nem találjuk a családfán Kálnay Dorottyát 1626-ban Pély Mihály özvegyét.

Kálnay család. (Iklandi). Iklandi Kálnai Márton 1559-ben élt, és törzsökös székely vérből eredt, névszerint az Ábrám nemhez és Nagy-Ágh ágazathoz mint primipilus számittatott [2]).

Kálnássy család. (Kálnási). Sáros vármegye legrégibb családainak egyike, és egy törzsből ered az ezen munka I. köt. 86. lapján tárgyalt Bagossy, ugyanott 172—175. lapjain ismertetett Bánó, és továbbá a Kükemezey és már kihalt Gyarmán családokkal.

Törzsük, — mint már elmondatott — Vizibor volt, kinek fia Gyárman IV. Béla király korában a tatárok ellen harczolt, és Nath testvérével állitólag egy elrablott magyar herczegasszonyt kiszabaditott. Erre vonatkozik a négy rokon-családnak ősi czimere is, mely egy nőt tüntet fel, kinek feje fölött két oroszlán védőleg tartja a fejedelmi koronát.

Vizibortól kezdve a Kálnássy család leszármazása a következő: [3])

I. tábla.

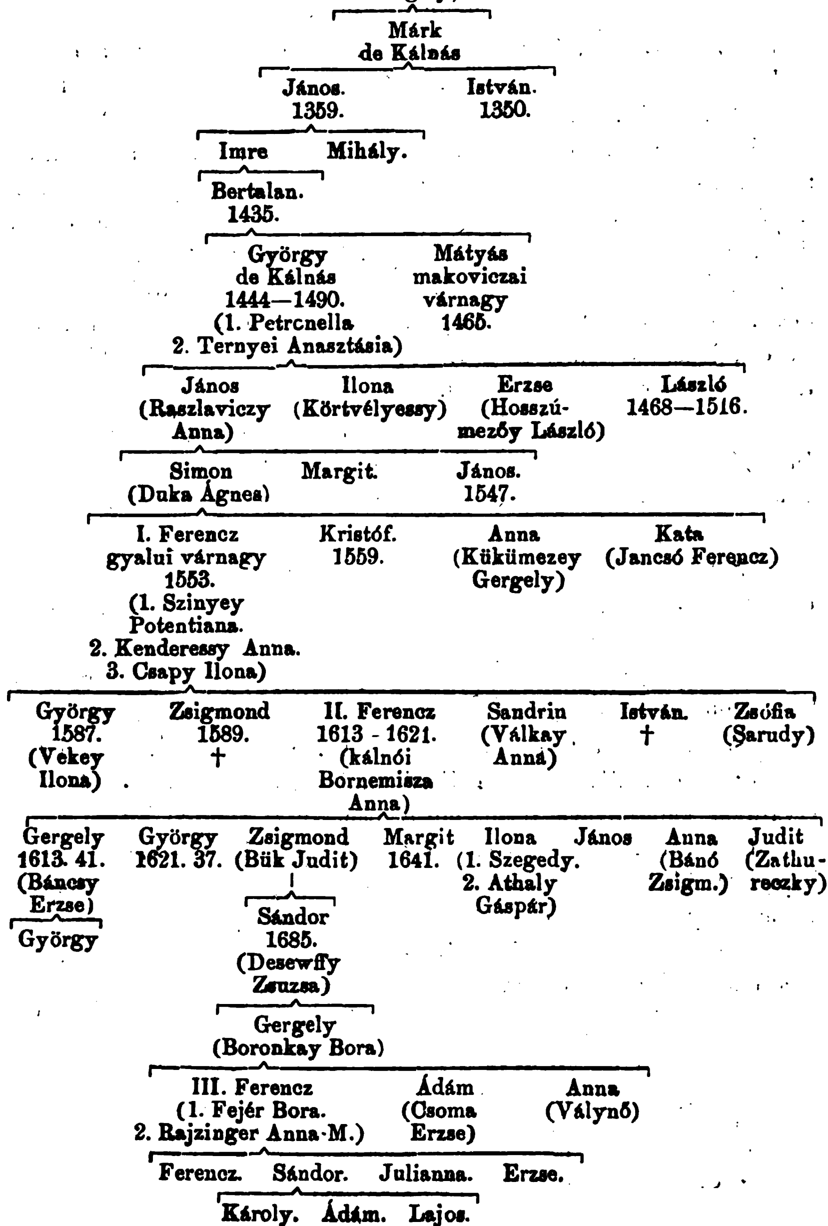
- Visibor 1220.
  - Gyármán 1251—1264.
    - Adorján de Lucska. *Ettől a Bagossy család.*
    - Voltér *ettől a Bánó cs.*
    - Sebestyén *a Kükemezey cs. törzse.*
    - Gergely *a Kálnássy cs. törzse*
      - *Folyt. II. táblán.*
    - Mátyás. †
    - János *a Gyármán cs. törzse.*
      - Domokos de Dienesfalva
        - Jakab. 1359.
          - Balás. 1412.
          - Márton.
          - Szaniszló. 1412.
        - Lőrincz 1350.
          - István. 1413.
            - Antal.
          - György.
        - Miklós. †
        - János
          - Tamás
            - Jakab.
            - Bereczk.
  - Nath.
  - Rinald.
  - Jund.
  - Chyma.

[1]) Esztergami káptalan 1640. Capsa 2. Fasc. 4. Nro 5.

[2]) Székely nemzet Constitutioja 271. lap.

[3]) Wagner Mss. tom. LXX. pag. 194. — Illető helyén nem közöltetvén a Gyármán család ágazata, kiegészitésül a táblázaton ez is kihalásáig látható.

II. tábla.

Gergely, *ki az I. táblán.*
Márk
de Kálnás
János.
1359.
István.
1350.
Imre
Mihály.
Bertalan.
1435.
György
de Kálnás
1444—1490.
(1. Petronella
2. Ternyei Anasztásia)
Mátyás
makoviczai
várnagy
1465.
János
(Raszlaviczy
Anna)
Ilona
(Körtvélyessy)
Erzse
(Hosszú-
mezőy László)
László
1468—1516.
Simon
(Duka Ágnes)
Margit.
János.
1547.
I. Ferencz
gyalui várnagy
1553.
(1. Szinyey
Potentiana.
2. Kenderessy Anna.
3. Csapy Ilona)
Kristóf.
1559.
Anna
(Kükümezey
Gergely)
Kata
(Jancsó Ferencz)
György
1587.
(Vekey
Ilona)
Zsigmond
1589.
†
II. Ferencz
1613 - 1621.
(kálnói
Bornemisza
Anna)
Sandrin
(Válkay
Anna)
István.
†
Zsófia
(Sarudy)
Gergely
1613. 41.
(Bánczy
Erzse)
György
György
1621. 37.
Zsigmond
(Bük Judit)
Sándor
1685.
(Desewffy
Zsuzsa)
Gergely
(Boronkay Bora)
III. Ferencz
(1. Fejér Bora.
2. Rajzinger Anna-M.)
Ferencz.
Sándor.
Julianna.
Erzse.
Károly.
Ádám.
Lajos.
Ádám
(Csoma
Erzse)
Anna
(Válynő)
Margit
1641.
Ilona
(1. Szegedy.
2. Athaly
Gáspár)
János
Anna
(Bánó
Zsigm.)
Judit
(Zathu-
reczky)

A családfáról látjuk, mint fejlődött ki a törzs unokáiból öt különböző család. Jánostól a XV. században kihalt Gyármán ágazat. A többit mellőzve, Gergelytől eredt a Kálnássy család.

Gergelynek fia Márk már Kalnás-ról iratott. Két fia János és István a XIV. század közepén, 1350-ben éltek. Jánosnak fia Imre ismét Nátfő-ről iratott, valószinűleg lakásáról, mert a család több helyen birván, és osztálykor is valószinüleg minden helyen nyervén birtokrészt, székhelyéről neveztetett el; innen van, hogy hol egyik, hol másik családágon fordulnak elő ugyanazon nevezetek, még nem állandósulván meg vezeték-nevekül. Igy látjuk, hogy a Gyármán családágon is, még Jánosnak fia Domokos Dienesfalváról, sőt Kükemezőről is iratott. Míg Adorjánnak, kitől a Bagossy család származott, ágazatán némelyik a Lucskai birtokról, majd Nátfőről, sőt Kükemezőről is neveztetett.

Nevezett Imrének fia Bertalan osztályos ágazati rokonaival 1412-ben osztozott meg, és akkor a közös birtokokból ő kapta egész Kálnás-t [1]), innen lön azután ez ágazatnak a Kálnássy név végleges tulajdonává.

Bertalannak fia I. György makoviczai várnagy 1444-ben Ulászló királytól Kálnás helységre fiai részére is uj királyi megerősitő adomány-levelet nyert [2]). Utánna testvére Mátyás volt 1464-ben Makovicza várnagya, midőn a szepesmegyei Bussó várába menetelre azon vár kapitányaitól szabad menetlevelet kap [3]).

Simonnak fia I. Ferencz, mint I. Ferdinand hive, Erdélybe szakadt be egy időre, és ott I. Ferdinand vezére Castaldo őt 1552-ben Gyaluvár kapitányává tette, miről azonban ő 1553-ki mart 21-kén családi viszonyai miatt lemondván, arról Castaldótól fölmentő levelet kapott [4]). Ugy látszik, Erdélyben töltött idejének köszöni malomvizi Kenderessy Annávali ismeretségét, ki második neje lön, miután első neje szinyei Merse Potentiana 1575-ki febr. 24-én meghalt, és Gálszécsen (Zemplin v.) eltemettetett [5]). Ferencz nyerte Gál-Szécset 1567-ben Bocskay György hűtlenségi bélyegén [6]).

---

[1]) Wagner Diplomat, C. Sáros, p. 365.
[2]) Ugyanott p. 381.
[3]) Ugyanott p. 71.
[4]) Ugyanott p. 405. — V. ö. Wolph. Bethlen I. 497.
[5]) L. a sir-iratot Szirmay C. Zemplin not. top. p. 377.
[6]) Szirmay C. Zemplin not. top. p. 275.

I. Ferenczczel egy korban 1566-ban élt Kalnássy II. Mátyás [1]), kinek azonban atyját meghatározni nem tudjuk.

A családfa — mint látszik — csak e század elejéig terjed le, és igy azon a Sáros és Zemplin megyében a most is élő Kálnássy család tagjait hiába keresnők.

A Kálnássy család e század elején Zemplin megyében Kohány, Gálszécs és Dargó helységben iratik közbirtokosul [2]).

Kálnoky család. (Kőrispataki gróf, és nemes).) Ős székely család, melynek törzse a hagyományok szerint Kálnok helységet alapitá, és azt a család egy részben mostanáig is birja. A gróf Nemes és Mikó családdal egy közös nemzetségből eredeztetik [3]), és állitólag még a XIV. században I. Lajos király korában András, ki a családfa törzsét képezi, Nemes vezetéknévvel élt; s csak ennek fia István vette föl a Kálnoky nevet.

Nevezett Nemes András hagyomány szerint, — mi azonban a grófi diplomában leli alapját, — I. Lajos király testőrkapitánya volt, és azt vadászat közben egy medvétől menté meg, a honnan eredeztetik a család ősi czimerét, a dühösködő medvét [4]). Fia — mint mondók — István a Kálnoki nevet vevé föl. Ennek fia Máté, ennek Demeter, ennek II. András. Benkő szerint e II. András vette föl a Kálnoky nevet, és Andreas Nemes de Kálnok-nak iratott. Ezen II. András 1459-ben jelen volt a medgyesi gyülésen [5]); egyik fia I. Bálint pedig 1506-ban az agyagfalvi gyülésen vett részt [6]). És az ő idejétől kezdve azután folytonos világosságban áll a család története.

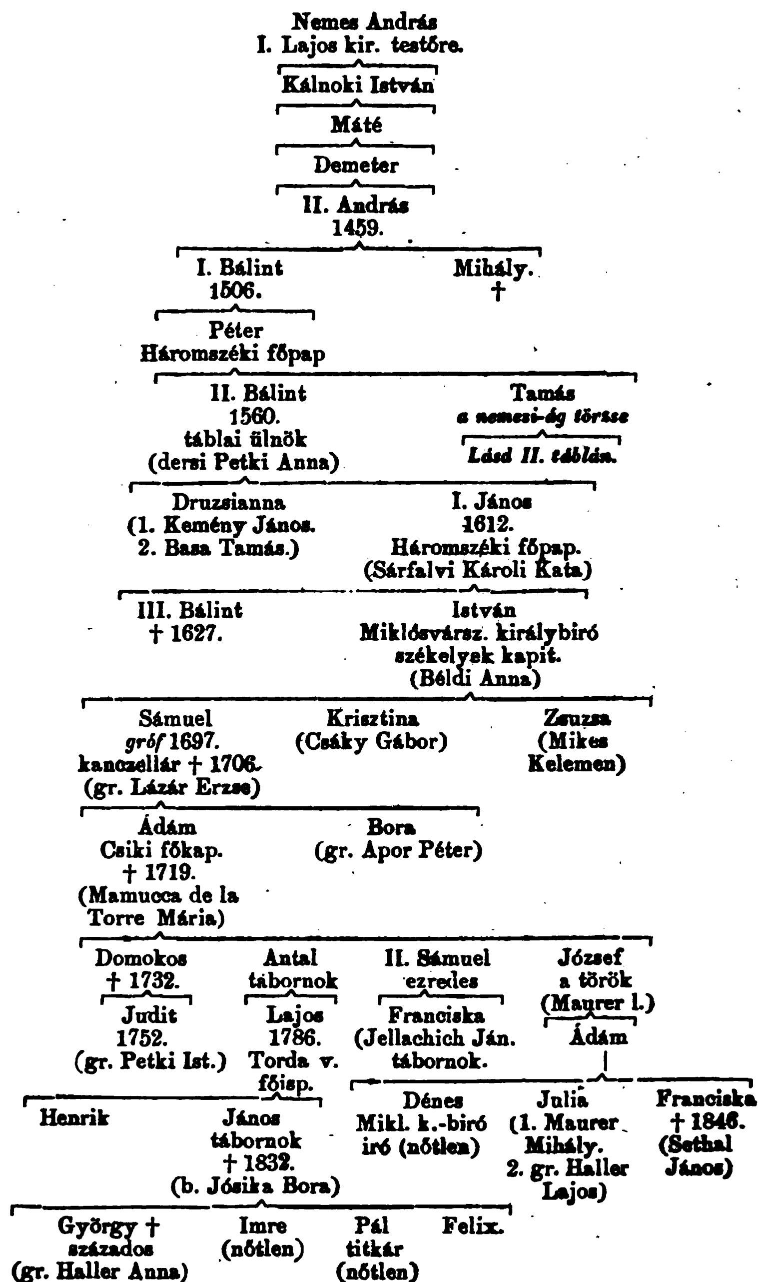
A családfáról, — mint látni fogjuk — lehagyvák nagyrészben a leányok nevei [7]), holott a más családokkali összeköttetést épen ez mutatná fel.

Mielőtt tehát a család többi tagjairól is elmondanók rövid történelmi jegyzeteinket, lássuk I. Andrástól kezdve a család leszármazását a mai napig:

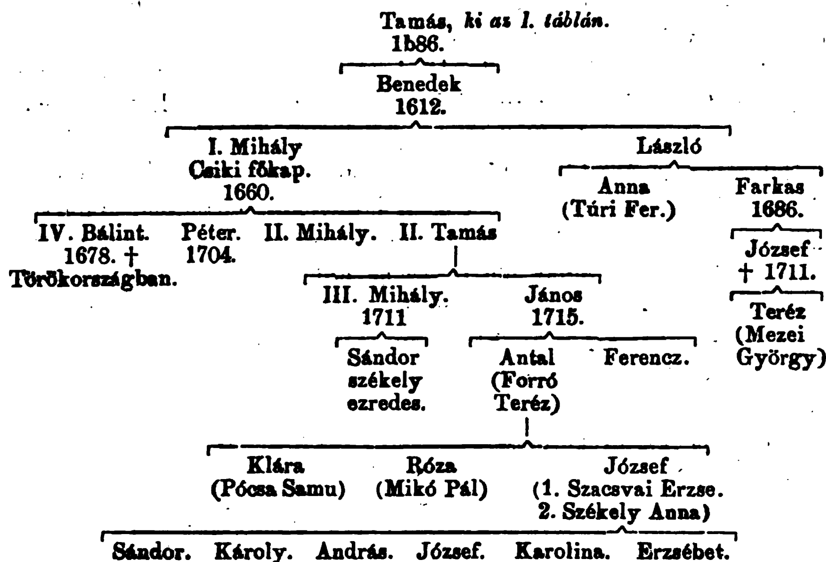
---

[1]) Szirmay C. Zemplin not. top. p. 137.
[2]) Ugyanott 274. 275. 279.
[3]) Szegedy Synopsis §. 661. — Benkő Transylv. generalis I.
[4]) Ugyanott II. p. 450.
[5]) Kállay Székely nems.
[6]) Ugyanott.
[7]) Kővári L. Erdély nev. családai 137. 138. lapjain.

I. tábla.

Nemes András
I. Lajos kir. testőre.
Kálnoki István
Máté
Demeter
II. András
1459.
I. Bálint
1506.
Mihály.
†
Péter
Háromszéki főpap
II. Bálint
1560.
táblai ülnök
(dersi Petki Anna)
Tamás
a nemesi-ág törzse
Lásd II. táblán.
Druzsianna
(1. Kemény János.
2. Basa Tamás.)
I. János
1612.
Háromszéki főpap.
(Sárfalvi Károli Kata)
III. Bálint
† 1627.
István
Miklósvársz. királybiró
székelyek kapit.
(Béldi Anna)
Sámuel
gróf 1697.
kanczellár † 1706.
(gr. Lázár Erzse)
Krisztina
(Csáky Gábor)
Zsuzsa
(Mikes
Kelemen)
Ádám
Csiki főkap.
† 1719.
(Mamucca de la
Torre Mária)
Bora
(gr. Apor Péter)
Domokos
† 1732.
Antal
tábornok
II. Sámuel
ezredes
József
a török
(Maurer l.)
Judit
1752.
(gr. Petki Ist.)
Lajos
1786.
Torda v.
főisp.
Franciska
(Jellachich Ján.
tábornok.
Ádám
Henrik
János
tábornok
† 1832.
(b. Jósika Bora)
Dénes
Mikl. k.-biró
iró (nőtlen)
Julia
(1. Maurer
Mihály.
2. gr. Haller
Lajos)
Franciska
† 1846.
(Sethal
János)
György †
százados
(gr. Haller Anna)
Imre
(nőtlen)
Pál
titkár
(nőtlen)
Felix.

II. tábla.

I. Bálintnak, ki 1506-ban az agyagfalvi gyülésen jelen volt, fia I. Péter Háromszék főkirálybirája a XVI. század közepén két ágra szakasztá családát két fia II. Bálint és Tamás által. Annak ágazata utóbb gróffá leve, míg emennek ága maradt a nemesi rangnál; amaz ág az I.; — Tamás ága pedig a II. táblázaton mutattatik fel.

II. Bálint táblai ülnök 1560 ki dec. 11-én az ország által a vallásos vitatkozás hallgatására rendeltetik [1]. Nejétől dersi Petki Annától leánya Druzsianna előbb Kemény János, utóbb Basa Tamás hitvese. Fia János 1600—1610 körül Háromszék főkirálybirája, 1602-ben Géczi Andrással tartott; 1603-ban Székely alatt harczol és elfogatik, 1604-ben megszabadul; 1605-ben Bocskai részére a havasalföldi vajdával szövetséget köt [2]. 1607-ben aláirta a contestatiot a jezsuiták mellett. Emlittetik a fejérvári gyülés 1608-ki aug. 9-ki gyülés végzésében is. Később Báthori Gábor zsarnoksága ellen kel fel, miért 1612-ben máj. 15-én a szebeni gyülésen nótáztatik [3]; de Bethlen Gábor

---

[1] Kállay, A székely nemzet 254. l.
[2] Wolph. Bethlen tom. V. p. 410. VI. p. 292. 293. 319.
[3] Bojti G. Engelnél Monumenta ungarica 320. 344. 399.

alatt kegyelmet kap 1614-ben [1]). Egyik fia III. Bálint 1627-ki aug. 4-én Brassóban halt meg kora 24. évében.

Jánossal egy időben egy másik János is élt, ki 1603-ban Brassónál Székely Mózses alatt esett el [2]).

István, I. Jánosnak fia, 1631. táján Miklósvárszék alkirálybirája volt Henter Péter statutoriája szerint. Ennek fia I. Sámuel, családjának legnagyobb férfia, crélyes, eszes férfiu. Háromszéknek főkirálybirája volt. 1686-ban Tökölit megverte a Vaskapunál; Tököli zászlója most is megvan Körispatakon [3]). Utóbb kincstártó, majd főtartományi biztos. 1694-ben Csikból kiverte a tatárokat, és még ezen évben legelső udvari kanczellár lön [4]), és az erdélyi udvari kanczellariát szervezé [5]). 1697-ki april 8-án I. Leopold királytól grófi rangot nyert utódai számára is [6]). Ekkor nyeré az ősi medve czimer helyett az itt metszvényben látható czimerét, mely egy négyfelé osztott paizs, közép koronás kis paizszszal, melynek arany udvarában koronás kétfejü sas látszik, mellén aranyvértecskén a király nevének kezdőbetüje nagy L. ragyog. A czimer nagy paizs osztályaiban a rokon-családok czimereiből kölcsönzött képletek tünnek fel, ugymint az 1. osztályban a kivont karddal álló grif, (Bánffy czimer); a 2-ik osztályban a koronás fejü, és az

[1]) Hogy e János II. Bálint fia volt, Kővári irja id. h. közlött családfán, ellenben A székely nemz. Constitutioja a 162. lapján közlött peres itéletben nincs róla szó, a szerint a leágazás igy hangzik: *Si quidem Actor Spectabilis ac Magnificus Comes Antonius, filius Adami, filii Samuelis, filii Stephani, filii Petri olim Kálnoki de Köröspatak etc.* Itt van-e tehát a hiba, vagy Kővári közlötte családfán? — nem tudhatom.

[2]) Wolph. Bethlen tom. V. pag. 408. világosan alter Joannes-nek nevezve.

[3]) Kállay Székely nemz. 255. l.

[4]) 1694. febr. 23. art. Kővári szerint.

[5]) Cserey Mih. Hist. 139. 157. 209. 229. 250. 434. 439.

[6]) Benkő Transylvania gen. II. 451., hol a grófi diploma is közöltetik.

ország almáját harapó kigyó (Bethlen czimer); a 3-ik osztályban fészkén ülő, és fiait vérével tápláló pellikán (tán Petki czimer?); a 4-ik osztályban a nyillal átlőtt és megkoronázott láb (Béldi czimer) látható. A paizs fölött két koronás sisak áll, a jobboldaliból az ősi czimer a száján nyillal átlőtt vérző medve, a baloldaliból pedig a nyakán nyillal átlőtt, és szarvai fölött félholdat és csillagot mutató dámvad (Lázár czimer) látható. A paizst — ugylátszik — arany-fekete foszladék veszi körül.

I. Sámuel, ki 1706-ban halt meg, — irodalmi téren is működött, ő folytatással adá ki Pethő Gergely Krónikáját 1702-ben, mely előtt leirt czimere áll, és e czimer alatt a czimerre vonatkozó következő (izetlen) versek állanak:

„Czimeredben lévő vadak piros vérrel
Ékesek, s vitéz láb, kemény nyil lövéssel.
Az griff és pellikán kegyelmes uradhoz
Jegyzik hűségedet, és Magyar hazádhoz.
Bánffi, Bethlen, Béldi, Lázár s Petki nemmel,
Kálnoki ős névvel te dicsekedhetel."

Ugyan ezen czimer fölött — ugy látszik jelszava áll ez igékben: „Nec timide, nec tumide." Nejétől gróf Lázár Erzsétől, ki 1709-ben halt meg [1]) fia volt

Ádám gróf, 1705-ben január 27-én csiki főkapitánynyá neveztetett ki [2]). Neje Mamucca de la Torre Mária, spanyol nő, nővére volt az oláhországi vajda nejének.

Fiai közül József, korán özvegységre jutott anyjok által Oláhországba vitetett, ott nevekedett fel; s később hivatalt viselt. Az akkori török-osztrák háboru zavaraiban — irja róla Kővári — Oláhország bojárai közt összeesküvést hoza létre, melynek czélja volt, Oláhországot a töröktől elszakasztva, a magyar korona igényein, Austriához csatolni. De a terv kitudódván, Konstantinápolyban zsinórt inditának számára; mi elől Erdélybe futott. Itt táblai ülnökségre neveztetett, de el nem fogadá. Életét Miklósvárt végzé. Közönségesen Kálnoki a török-nek nevezék. Nejétől Maurer leánytól fia Ádám; ennek fia Dienes, nőtlen, a forradalom előtt Miklósvárszék királybirája, és országgyülési hivatalos. 1847-ben Felső-Fejér megye főispánjává neveztetett, erről 1848-ban lemondván, a forradalom után el-

[1]) Cserey Mihály Hist. 434.
[2]) Kaprinai Mss. B tom. XX. p. 285.

vonulva a hivatalos pályától, külföldi utazást tett, és arról irt munkájának „Vándor emlékei" 1853. 2 kt. tiszta jövedelmét a Garai árváknak ajándékozá. Több czikket is irt a Kolosvári Közlönyben, és egy regényt „Karacsai Indár" czim alatt 3 kötetben.

Józsefnek (I. Ádám fiának) testvére Antal szervezé az erdélyi első huszár sor-ezredet, az ugynevezett vörös csákósokat. Meghalt mint táborszernagy. Fia Lajos tordai főispán volt 1786-ban. Ennek fiai Henrik és János a tábornok, ki 1832-ben halt meg. Nejétől b. Jósika Borbalától már csak két fia Imre és Pál élnek.

Testvére Sámuel ezredes volt, elesett a porosz háborúban. Testvéreik még Ferencz, ki mint Csikszék birája halt el 1743. körül. Továbbá Tamás, Jusztina b. Jósika Zsigmondnő, Teréz, Szálkai Istvánné, Kata tábornok Salm neje, kik 1750-ben osztozának [1]). Végre testvérök volt

Domokos, ki 1732-ben halt meg, és reform. vallásu nejétől hat gyermeke maradt [2]).

A II. táblázatot, — melyen a nemesnek maradt ág sarjadzik le, Tamás kezdi meg, ki 1586-ban perelt testvérével II. Bálinttal Egyedmezeje fölött Miklósvárszékben a Jankó családdal. Fia

Benedek 1612-ben mint Báthori Gábor ellenese nótáztatott, de Bethlen Gábor alatt kegyelmet nyert [3]). Két fia maradt: Mihály és László.

Lászlónak fia Farkas, 1656-ban a kormány tanácstagjául neveztetett. Fia József 1704-ben aláirta Rákóczy Ferencz számüzetését [4].) Cserey szerint kora egyik eszesebb férfia [5]). Meghalt Brassóban ifjan 1711-ben. Leányában Terézben Mezei Györgynében ága kihalt.

Mihály 1649-ben Miklósvárszék ülnöke, Szárazajtáról irta magát [5]). 1660. körül csiki főkapitány és Mikovár kapitánya a Barcsay pártján állt [7]), és ennek követe is volt a Portán [8]); a Kemény János részén állók által Csikban fogságot szenvedett. 1661-ki jun. 10-én a

---

[1]) Peti Apor Lusus Mundi. Ms. Kővári szerint
[2]) Pethő G. Kronikája folyt. Spangár: az 1732. évre.
[3]) Bojti Engelnél p. 399.
[4]) Kállay id. h. 255.
[5]) Cserey id. h. 368. 439. 465.
[6]) Kállay id. h. 254.
[7]) Kazy Hist. tom. II. 242.
[8]) Szalárdy Siralmas krónika 607. l.

szebenieknek nyugtató levelet ad Bedőházi Tamás javainak átvételéről [1]). Fiai közül

IV. Bálint 1667—1678-ban Bethlen János Miklós atyjánál szolgál, és Bethlen Miklósnak barátja Béldi Pál részén lévén, ezzel kivándorlott a törökhöz, és ott is halt meg. 1678-ban nótázták [2]).

Péter, IV. Bálint testvére, 1704-ben csiki főkapitánynyá neveztetik, de a következő évben már a Rákóczy forradalom részén állt, és Brassót ostromlá [3]). Testvére

Tamás, kinek egyik fia Mihály a forradalom részén áll, és Rákóczival Lengyelországba fut 1711-ben [4]). Fia Sándor székely ezredes volt.

Tamásnak másik fia János, ennek fiai Antal és Ferencz. Antalnak Forró Teréztől fia József, ki atyja a most élőknek.

A Kálnoky családból az emlitett Sámuelen kivül az irodalmi téren látjuk Kálnoki Mihályt, ki imádságos könyvet „Hoszú utcza, kevés költség" czimül irt [5]). És József, az ugynevezett török, koráról becses jegyzeteket hagyott, mi azonban az 1848-ki forradalomkor földulatott.

Kalocsa család. Hont és pestmegyei nemes család. Közülök Antal Hont megyében a forradalom előtt ellenzéki szónok.

Kalocsa Lajos meghalt N.-Körösön 1859-ki január 24-én kora 60. évében.

A család czimere a paizs kék mezejében lovon ülő vitéz, kivont kardot tartva. A paizsfölötti sisak koronájából két sasszárny között egyszarvu emelkedik ki.

Kalocsay család. Kalocsay György 1718-ban III. Károly királytól nyerte czimeres nemeslevelét [6]).

Czimere a paizs kék mezejében zöld téren hátulsó lábain álló tigris, első lábaival ezüst keresztet tartva. A paizsfölötti sisak koronájából egy vörös mezű, és egy pánczélos kar nyúlik ki, amaz vörös zászlót, emez kivont kardot tartva; mellettök jobbról arany nap, balról ezüst félhold ragyog. Foszladék jobbról ezüstvörös, balról arany-kék.

---

[1]) Kemény Not. Capit Albensis p. 248.
[2]) Cserey M. Hist. 97. 106.
[3]) Ugyanott 328. 356.
[4]) Ugyanott 473.
[5]) Magy. tud. társ. Évkönyv. IV. köt. 6. l. Kóvári szerint.
[6]) Collect. Herald. Nro 500.

Kálóczy család. Sopron, Győr megye nemes családa. Közülök Kálóczy Mihály 1842—1847-ben Győr vármegye jegyzője s levéltárnoka.

Czimerük a paizs udvarában egy koronára állitott kard, körülvéve liliommal; ugyanaz látható a paizsfölötti sisak koronáján is.

A család egyik tagja Kálóczy János Krassó vármegyébe telepedett, hol mint a megyének táblabirája volt; és Zala vármegyétől 1791-ki nov. 7-én kelt nemesi bizonyitványát Krassó vármegyében 1791-ki nov. 28-án kihirdetteté.

Kaloi család. Kaloi András 1686-ban nyerte czimeres nemeslevelét [1]).

Czimere a paizs kék udvarában zöld téren, fészkén ülő fehér pellikán, fiait melle vérével táplálva; ugyanaz látható a paizsfölötti sisak koronáján is. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kalonday család. (Kalondai †.) Régi kihalt nemes család, mely hajdan Nógrád megyében birta Kalonda helységet.

Kalonday Simon 1472-ben kapja Nógrád megyében Mátyás királytól Kozárd helységet [2]).

Kalonday Imre 1493-ban Krakkóban tanult [3]).

Kalonday György 1499—1500-ban Hont vármegye alispánja volt [4]), élt 1504-ben is [5]).

Kalonday Gergely 1514-ben a Dunába veszett Buda alatt [6]).

Kalonday Péter 1510-ben Hont vármegye alispánja [7]).

Kalonday Istvánnak fia György 1504-ben halt meg, mint ezt Kalonda helységben talált sirköve, és annak fölirata mutatja, mely igy hangzik: „Hec est sepultura Egregii Georgii nati condam Stephani de Kalonda, qui obiit in anno Dni millesimo quingentesimo quarto."

A sirkőn a család czimere látható, mely a paizs udvarában egy könyökben meghajló pánczélos kar nyillal átlőve, kezében kinyilt virá-

---

[1]) Collect. Herald. Mro 812.

[2]) Kaprinai Mss. B. tom. L. p. 70. — Előbbről l. Fejér Cod. Dipl. tom. X. vol. VIII. p. 154 Magist. Stephanus dictus Kalandai 1384-ben egri kanonok.

[3]) Regestrum Bursae Cracoviensis p. 18.

Eredeti okirat, és Kövesdy L. Examen Verbőczyanum Pest. 1785 pag. 173

[5]) Kovachich Suppl. ad vest. Comitiorum II. 209. 310.

[6]) Budapesti szemle II. köt. 167.

[7]) Kövesdy most id. h. 174.

got tartva. A paizsfölötti sisakból — ugy látszik — szárny emelkedik ki, és körüle két oldalra makkos cserfa lombozat csüng alá [1]).

Kálos család. (Szirmai, péterfalvi stb.) Ugocsa vármegye régi családa. Egy törzsből ered a Szirmay családdal. Törzse C a l v u s (kopasz volt [2]), melyből lett valószinüleg a K á l o s név, noha egyébiránt már 1381-ki oklevélben egy K a l u s nevü is emlittetik [3]).

1391-ben K a l u s-nak fia D o m o k o s, fiával Miklóssal Öszödfalva határát járatá [4]).

1458-ban már a K a l u s család, mely név utóbb K a l o s r a változott, a s z i r m a i előnévvel élt. Igy szirmai Kalus S i m o n n a k fia Foris, Pázmán Mihálylyal, és szirmai Barthus fiával Andrással és Mátéval, s több osztályos rokonaival Perény Péter ellen hatalmaskodás iránt tétetnek tanuvallatást [5]). 1471-ben pedig ismét a K a l u s család B e k e n, B a r t h u s, P a z m á n és Z i r m a y vér ágazataival egyezkedik.

Utóbb azt látjuk, hogy a család egy némely ága P é t e r f a l v i, másik ismét s á s v á r i előnévvel is élt. Igy p é t e r f a l v i K á l o s M á r t o n Ugocsa vármegyének 1565—1581-ben szolgabirája volt. Péterfalvi K á l o s M á t y á s 1581—82-ben viselt szolgabiróságot [6]).

A s á s v á r i előnevüekből sársvári K á l o s Pál 1616-ban volt Ugocsa vármegye szolgabirája [7]).

Utóbb ismét a szirmai előnév használatában látjuk a Kálosokat; igy szirmai K á l o s B e r t a l a n 1697-ben ugocsamegyei esküdt [8]); szirmai K á l o s D i e n e s 1804-ben főügyész volt. Ez utóbbi testvérével B e r t a l a n n a l, Kálos Lászlónak fiai e század elején is Szirma helységnek főbb birtokosai között állottak [9])

Kalya család. Gömör vármegye nemes családa [10]).

Kalyi család. Közülök az 1631-ben élt K a l y i P á l t jeles böcsületes vitéz embernek irja Kemény János [11]).

---

[1]) L. rajzát Mocsáry A. Nógrád várm. Esmertetése. I. 166. lap.
[2]) Szirmay C. Ugocsa p. 111.
[3]) Ugyanott p. 116.
[4]) Ugyanott p. 112.
[5]) Ugyanott p. 112.
[6]) Ugyanott p. 58.
[7]) Ugyanott p. 59.
[8]) Ugyanott p. 60. 63.
[9]) Ugyanott 113.
[10]) Bartholomaeides C. Gömör p. 145.
[11]) Szalay M. Magyar történelmi Emlékek. I. 205.

Kamanczy család. Gömör vármegye nemes családainak egyike [1]).

Kamánházy család. Nyitra vármegye nemes családa.

A nemességet Kamánházy Miklós nyerte 1720-ban III. Károly királytól. Czimere a paizs vörös udvarában egy aranykorona, melylyen pánczélos kar könyököl, aranymarkolatu kivont kardot tartva; fölötte a jobboldali szögletben aranycsillag ragyog. A paizsfölötti sisak koronáján szintén pánczélos kar nyugszik kivont karddal. Foszladék mindkét oldalról arany-fekete [2]).

A család tagjai közül Kamánházy László pappá lévén, 1809-től halálaig 1817-ig váczi püspök volt. Rokona Kamanházy Ferencz 1839-ben váczi püspöki uradalmi főügyész volt, kinek gyermekei Béla, Lilla.

Kamarás család. Lásd Zeleméry család.

Kameráth család. Kameráth József 1795-ben nemesittetett meg.

Czimere: a paizs függőlegesen fölváltva vörös-kék hat osíkolatot mutat, és az előtérben zöld téren aranyoroszlán áll, első jobb lábában kivont kardot tartva. A paizsfölötti sisak koronájából aranygrif emelkedik ki, kivont karddal. Foszladék jobbról arany - vörös, balról arany-kék [3]).

Kamocsay család. Közülök 1652-ben élt Kamocsay János, neje Madách Zsófia volt [4]).

Egy töredék nemzékrend [5]) imez:

Kamocsay Imre
(Farkas Teréz)

Sándor
(Bene Erzse)

Julianna 1840.
(Walther László).

Kamocsay László 1836—1843-ban al-, azután hadi fő-adószedője volt Esztergam vármegyének.

---

[1]) Bartholomaeides C. Gömör. p. 145.
[2]) Collect. Herald. Nro 439.
[3]) Adami Scuta gentil. tom. V.
[4]) Protocol. C. Neograd. anni 1652.
[5]) Deméndy-Theszáry-féle per.

Kamondy család. Vas és Veszprém megyei nemes család; ez utóbbiban Kamondy Károly 1843-ban megyei rendszerinti esküdt volt.

Kamondy Kata 1655-ben Eősze Péter hitvese.

Kamonyay család. (Kamonyai †.) Hajdan Zempli vármegye nemes családa, mely ott Nagy- és Kis-Kamonya helységét birta.

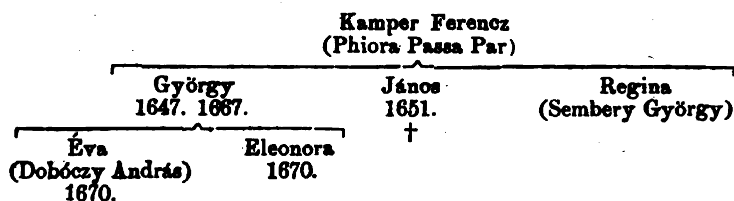
1339-ben élt Kamonyai Mihálynak fia András, 1450-ben pedig Kamonyai Balás emlittetik. A család kihaltával az érdeklett birtok a Butkay családé lön [1].

Kamper család. (Sárfenéki †). Pozsonymegyei kihalt család. Sárfenéki Kamper György és János 1651-ben nógrádmegyei Tereske helységet 900 tallérért Farkas Pál nógrádi alkapitánynak Ajacsa nevü pusztával zálogba adják [2] tizenhat évre.

1667-ben dec. 31-kén Kamper György, — miután magnélkül elhalt testvére János után az egész Tereske reá háromlott, azt ujolag néhai hügyei Farkas Pál özvegyének Szombathelyi Anna asszonynak és utódainak tizennyolcz évre még száz magyar forint felülfizetés mellett leköté [3]. E György volt hihetőleg Lehoczky szerint Pozsonyban harminczados [4]; és egyszersmind ő volt az, kit Öeth és Rundinelli urak a Schmiding és Heyding várak ki nem fizetett ára miatt letartóztattak, miért kiszabaditását az országgyülés sürgeté az 1647-ki 94. törv. czikkben.

Györgynek csak két leánya maradt Éva, Dobóczy Andrásné, és Eleonora, kik 1670-ben Apácza-Tereske falut ismét kétszáz ötven forintért körmöczi aranyban nevezett Szombathelyi Annának uj tizennyolcz évre zálogban hagyták [5].

A család ismert nemzékrende ez:

Később — ugy látszik — nevezett helységet a családfán álló Regina leány-utódai kiperlék, és maig is birják. Nevezett Reginának

[1]) Szirmay C. Zemplin. not. top. p. 83. 369.
[2]) Pozsonyi káptalan.
[3]) Oklevél.
[4]) Lehoczky Stemmat. II.
[5]) Oklevél.

1628. oct. 5-én ujra 34 forintba iratott be, — maradtak gyermekei, névszerint fia IV. Farkas, ki 1665. táján meghalván, benne a Kamuthy család férfi ága elenyészett.

Kanácsanin család. A Kanácsanin család 1751-ben M.-Terézia királyasszony által nemesittetett meg.

Czimere a paizs vörös udvarában hármas zöld dombon álló, aranyos talaju és fejezetü márvány oszlop, melyen arany cserkoszoru füg, és tetéjében ezüst-fehér golyó van. A paizsfölötti sisak koronáján szintén olyan oszlop látható. Foszladék jobbról arany-vörös, balról ezüst-vörös [1]).

Kancsó család. E név többféle változatban fordul elő, azonban a nógrádmegyei jegyzőkönyv-hitelességénél fogva az Kanczó volt. Kanczó Tamás és Mihály és Fábián András 1651-ki, oct. 8-án III. Ferdinand király által nemesittettek meg, és unokáik Kanczo János, Tamás és István ezen czimeres levél felmutatása mellett 1726-ki aug. 1-én Nógrád megye előtt producáltak [2]).

Az 1734-ki nógrádmegyei nemesi vizsgálatkor is Kanczo néven iratott a család a lajstromba [3]). Utóbb pedig e név Kalcsó alakban fordul elő; igy az

1755-ki nógrádmegyei nemesek sorában a birtokosok közt emlittetik Kalcsó Tamás mint Bolykon lakozó. Ugyanott az armalista nemesek közt olvasható Kalcsó Mihály és idősb és ifjabb János. 1812-ben szintén Bolykon laktak Kalcsó András és János, kik már a taxalista nemesek sorába estek.

1840-ben Galgóczon lakozó Kalcso János e család ivadékának tartá magát.

Kancz család. Kancz József és Sebestyén 1771-ben M.-Terézia királyasszony által emeltettek nemességre [4]).

Czimerük ez: a paizs felső részében vörös udvaron három arany-csillag ragyog. A paizs aljáról egy kúp alaku osztály nyulik fel, melynek kék udvarában arany szőlőtőke megrakva szőlőfürtökkel látható. A gúla jobb oldalán ezüst udvarban zöld téren szarvas ágaskodik, a gúla baloldalán pedig zöld téren daru áll, fölemelt egyik lábával kövecset tartva. A paizsfölötti sisak koronájából két elefánt-orrmány között, melyek közűl a jobboldali ezüst-kék, a baloldali vörös arany szinű, hár-

---

[1]) Collect. Herald.
[2]) Protocol. C. Neograd. anni 1726.
[3]) Ugyanott 1734.
[4]) Collect. Herald.

mas zöld dombon kiterjesztett szárnyakkal fehér galamb áll, lábai pirosak, valamint csőre is, melyben zöld koszorút tart. Foszladék jobbról ezüst-kék, balról arany-kék.

Kandó család. (Eger-farmosi). Már a XVII. században Nógrád megyében élt Kandó János, ki 1652-ben nemessége kimutatására szorittatván, Bocskai Istvántól nyert nemesi levelet mutatott elő, azonban az magyarországban érvénytelen lévén, a következő törvényszékig uj bizonyitékok eléadására utaltatott, és egyszersmind végeztetett, hogy addig, mint táblabiró semmi törvényes ügyekbe ne avatkozzék [1]). 1654-ben ezután megmutatván — mint a jegyzőkönyv szól — Kandó János, hogy ő nem a bogáchi, hanem a farmosi Kandó családból származott, ennélfogva nemesnek elismertetett [2]).

Jánosnak fia volt István, ki 1694-ben élt [3]).

Szintén Jánosnak leánya lehetett Kandó Judit, Rosnyay Jánosné, ki 1681-ben a sztregovai ágost.-evang. egyháznak az ur vacsorájához használandó fehér gyolcs abroszt ajándékozott, melylyen zöld selyemmel kivarrva ez olvasható: „Generosi Domini Johannis Rosnay consors, nomine Juditha Kandó, donavit ad gloriam Dei. Die 25-a Maji 1681" [4]). Élt Judit 1689-ben is.

Farmosi Kandó Gábor 1809-ben a Zemplin vármegyei fölkelő nemesség ezredese, részt vett a győri ütközetben. Neje (1819.) Fáy Kata, és ettől leánya Teréz.

Kandó család. (Dályai). Melyből Mihály az 1791-ki és 1792-ki erdélyi országgyülésen Udvarhelyszék követe. János Udvarhelyszék követe 1815-ben. Mihály ugyanott dulló 1843-ban.

Kanisay család. (Kihalt.) E családot Lazius Farkas a Lavandi és Sponhaymi grófoktól származtatja, kik állitólag a Rajnától

---

[1]) Protoc. C. Neograd. anni 1652. p. 2. hol ez áll: „Quia de dubia Johannis Kandó nobilitate certae literae in hac sede fuissent publicatae, nempe Serenissimi quondam Stephani Bocskay armales, quae nobilibus Hungariae minime suffragari possunt; deliberatur: ut idem Johannes Kandó super vera nobilitate ad secundum sedriae terminum usque producat certiora documenta; interim in nullum processum juridicum Cottus huius sese immisceat, sed judicatus eius in suspenso maneat."

[2]) Protoc. C. Neograd. anni 1654.

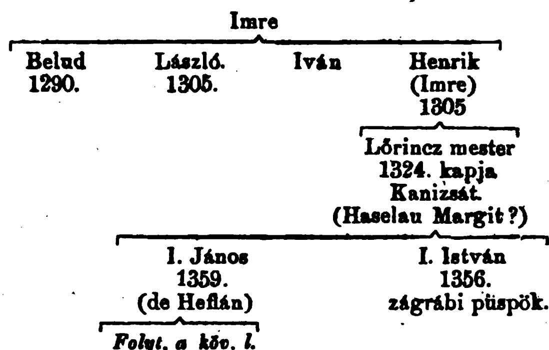
[3]) Ugyanott anni 1694.

[4]) Mocsáry Antal, Nógrád vármegye Esmért. I. 98.

Karanthánba innen Magyarországba telepedtek [1]); azonban — mint már Wagner is észrevette — ezen származtatás igen alaptalan [2]). S én hozzá tehetem, hogy Lazius igen összezavarja a családok eredetét, mint például ezt, midőn Kaboldvára, Nagy-Márton (Martinsdorf, Martersdorf), Rechnitz (régi okleveleinkben Ruchtukeur?) stb. birtokok tulajdonosait a Kanisaiak őseiül adja ki, mert ama birtokok tulajdonosai bár idegen (de spanyol származatu tulajdonosai nem a Kanisai, hanem szintén kihalt Nagy-Martoni családot alapiták [3]). Lásd *Nagy-Martoni család.*

A Kanisay család oklevelek alapján Wagner állitása szerint minden kétségen kivül magyar származatu, és eredetét a száznyolcz nemzetség egyikéből az O s l vagy O s t h (Ozsol?) nemből (genus) vette [4]).

Első ismert törzsük I m r e volt, ki Béla király alatt harminczezer embert vezetett Ausztria és herczege Ottokar ellen. Ezen Imrétől a család leszármazása következő:

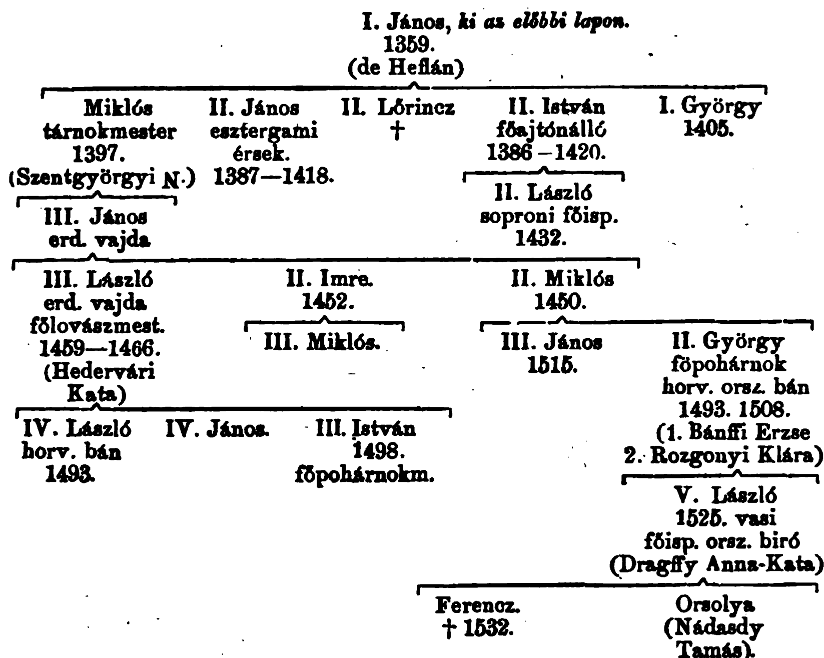

[1]) Lazius De migratione gentium Libror. VI. p. 236. et seq. Wagner szerint.

[2]) Wagner Dec. I. pag. 91.

[3]) Fejér Cod. Dipl. munkájában e családról olvasható több oklevél hiteles leszármazását tünteti föl a Nagy-Martoni családnak, mint erről maga helyén. Laziust pedig a tévedésre valószinűleg a két családnál ugyan egykorban előforduló keresztnevek hasonlósága vihette.

[4]) Wagner Dec. I. p. 91 — 111. Wagner-t csak leforditá Budai Fer. Hist. lex. II. kötetében. Irt Wagner előtt a családról L e h o c z k y is Stemmat. II. de szokása szerint zagyván, Laziust követve. — Wagner után lásd a nemzékrendet G e n e a l. a u t h. II. kötetében is. Látható a családfa Wagner kéziratai között is Mss. tom. LXX. p. 152., mely után a kiadottat dolgozá. Ugyan ez utóbbi kéziratban a leszármazás egy rosz váriansa is megvan Kupinszky gyüjtőtől.

Imrének a törzsnek fiai Robert-Károly király korában vittek szerepet, és nem kevés nyugtalanságokat okoztak. Hasonlóan cselekedtek az esztergami egyház irányában is, miért I v a n (Iban) és H e n r i k 1305-ben Tamás primás által az egyházból kirekesztettek. H e n r i k (ki Hemericus, Henricus és Imrének is iratik) Wagner szerint 1309-ben d e C h o r n a neveztetett. Fia L ő r i n c z mester lett tulajdonképen a család alapitója, miután ő kapta 1324-ben K a n i s a várát adományban, honnan a család vezetékneve eredett. Érdemet tett főleg az által Robert-Károly korában, hogy Miklós soproni főispán, utóbb szlavoniai bánnak, az ellenség ellen segélyére volt; és azon ütközetben sebet is kapott. Wagner szerint — ha Laziusnak hitelt adhatnók — birta Martont, Fraknót és Kőszeget, és neje lett volna Haselau Margit, kitől fiai maradtak I. I s t v á n és I. J á n o s.

I. I s t v á n budai prépost, 1356-ban zágrábi püspök lett és e méltóságot 19 évig viselte. Időközben 1363-ban helytartó, következő évben pedig egész Szlavonia helyettes kormányzója lön. Testvére

I. J á n o s, testvérével Istvánnal együtt részt vett 1350-ben a nápolyi hadban, és ott érdemeket szerze magának. Élt 1459-ben is. Fia öt maradt; ugymint

1) György, ki Héflán-ról irá magát, és 1405-ben Zala megyében az erményesi pálosok részére zárdát épittete.

2) II. János esztergami prépost egri püspök (1385—1387) és végre esztergami érsek (1387 — 1418) volt. Több hadban vett részt Zsigmond korában a moldvai oláhok ellen 1390-ben és 1395-ben, mely évben Hedvig lengyel királyné bejövetelének is ellent állt. Részt vett 1396-ban a nikápolyi csatában, és ott a király oldala mellett hiven harczolt. 1403-ban azonban egyenetlenségbe esett Zsigmond királylyal, és annak elleneihez szegődött. Utóbb azonban köztök az egyetértés helyre állott. 1412-ben munkás részt vett a Zsigmond és László lengyel király közt kötött békében. Idejében adatott át a 16 szepesi város a lengyeleknek, és János érsek volt megbizva a zálogpénz fölvételével. 1417-ben jelen volt egy ideig a kosztniczi egyetemes egyházi zsinaton is. Ő volt az első magyar primás, ki 1394-ben Zsigmond király közbenjárására „az apostoli sz. szék született követe" Bonifacius pápától czimet utódainak is részére nyerte. A család czimere — melyet 1413-ki (és István testvére is 1407-ki) pecséten viselt [1]; egy szétterjesztett sasszárny, a sasnak egy lábával, melynek körmei szétterjesztvék, a mint ezt itt a metszvény is mutatja. Meghalt János érsek 1418-ki május 30-án.

3) Lőrincz ifju korában halt el.

4) II. István 1386-ban Mária és Erzsébet királyné utitársa, midőn azokkal együtt Diakovárnál ő is elfogatott. Kiszabadulása után 1387-ben Győr megyében Barát nevü helységet nyerte adományba, melybe a győri káptalan által be is iktattatott [2]. A moldvai oláhok elleni hadban jeles érdemeket szerze, és azokat meghódoltatá. 1390-ben

---

[1]) Wagner Dec. I. és Péterfi Concil.

[2]) Czeh János Tud. gyüjtem. 1829-ki folyt. XII.

székelyek ispánja volt. Már előbb királyi fő-ajtónálló, és Somogy, utóbb pedig Sopron vármegye főispánja. 1395-ben részt vett és hathatós segélyül volt Dobor vára visszavételében, és a következő évben részt vett a nikápolyi ütközetben, mely után a menekülő királyt kiséré, élt még 1420-ban is. Fia II. László 1432-ben Sopron vármegye főispánja volt, midőn Zsigmond őt hadsereg küldésére szólitá fel. 1452-ben ő is a bécsiekkel Frigyes császár ellen szövetkezett. Gyermekei nem maradván, mag nélkül halt el.

5) I. Miklós Zala, Vas és Sopron vármegyék főispánja Zsigmond király korában. Testvéreivel együtt 1382-ben Zala megyében a Kanisa vize mellett Uj-udvar nevü falut vett Palisna János auraniai perjeltől zálogba négy ezer arany forintért. 1389-ben részt vett a ráczok elleni hadban. 1391-ben már tárnokmester volt, midőn Kőszeg város határainak megujitására hivta fel őt Zsigmond király. 1395-ben Franczia- és Olaszországban járt a törökök elleni segély végett. 1396-ban Nikápolynál csatázott, és a szerencsétlen csata után Gara Jánost és őt küldé a király az ország kormányzására. Nejétől Szentgyörgyi Tamás leányától fia IV. János erdélyi vajdaságot viselt, és ennek fiai voltak III. László, II. Imre és II. Miklós.

III. László 1456-ban Belgrádnál harczolt. A Hunyadi háznak híve és barátja, Mátyással ő is elzáratott, de megszökött; és V. László király halála után ő is Mátyás trónra emeltetésén működött. 1459-ben ő is Frigyes császár részére pártol Mátyástól, de csak hamar ismét Mátyás híve lön [1]). 1459-ben már erdélyi vajda és 1466-ban fő-lovászmester volt. Hedervári Katalintól fiai: IV. László 1486-ban Német-Ujhely megvételében részes. Mátyás halála után egyideig Miksa császár pártosa testvéreivel, később II. Ulászló híve, ki által 1493-ban Horvát, Tót és Dalmátország bánjává neveztetett. Élt még 1515-ben is. Gyermekei nem maradtak. — IV. János elhalt. — III. István 1498-ban főpohárnokmester volt. Mindhárman magnélkül haltak el.

II. Imrének, ki 1452-ben élt, fia volt III. Miklós, ki szintén gyermektelenűl halt el.

II. Miklósnak két fia volt III. János és II. György. Amaz Miksa király hive, ki által, mert Székesfejérvár megvételekor magát vitézül viselte, 1515-ben római sz. birodalmi gróffá (in Neuburg ad Oenum) tétetett, de mag nélkül halt el. György 1493-ban főpohárnok mester, 1498-ban Horvát és Tótország bánja, 1502-ben belgrádi

[1]) Kaprinai Dipl. II. 294.

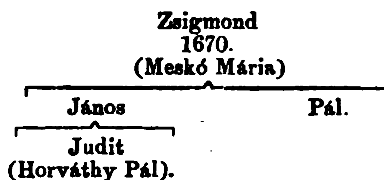
bán, és 1508-ban ismét horvátországi bán lett. 1506-ban jelen volt a rákosi országgyülésen [1]) Két neje volt, az első Bánffy Erzsébet, kinek halálával előbbi nejének nővérétől Bánffy Dorottyától, Rozgony Jánosnétól való leányát Rozgony Klárát vette nőül, miért hűtlenségi bélyeggel sujtatott. Ez utóbbitól született fia

V. László, ki 1525-ben Vasvármegye főispánja, utóbb országbiró volt. Nejétől Drágffy Anna-Katalintól születtek gyermekei Ferencz, ki 1532-ben magnélkül halt el, s fiágon a családot sirba vitte; Orsolya pedig Nádasdy Tamás neje lön, ki után a Nádasdyak a Kanisayféle uradalmakat öröklék.

A Kanisay családból való, de kinek leánya? — bizonytalan, azon Kanisay Dorottya, ki előbb Geréb Péter, utóbb Perényi Imre nádor neje volt, és 1526-ban a Mohácsnál elesetteket saját költségén eltemetteté [2]).

Kanisai Borbély család. Kanisai máskép Borbély család a XVII. században Nógrád megye birtokos nemesei sorában állt [3]). 1633-ban Lónya-Bányán birtokos Kanisai Borbély Mihály, ki 1652-ben is élt, meghalt 1654. táján, midőn Nagy Erzsébet mint özvegye emlittetik. Ugyan az időben (1652—1663) élt János.

1670-ben élt Kanisai Borbély Zsigmond, kitől ily leszármazást ismerünk:

Ezenkivül éltek a családból 1689-ben Tamás; — 1709-ben Sándor, ki 1711-ben már nem élt, és — ugy látszik — a család ezen időkorban kihalt.

Kanisay család. Birtokos Szatmár és Ugocsa vármegyében, az előbbiben Mánd [4]) és Homok [5]) helységben; Ugocsa megyében pedig

[1]) Jászay P. A m. nemzet napjai a mohácsi vész után 156.
[2]) Ugyanott.
[3]) Protocol. C. Neograd. anni 1652. p. 1. 1654. p. 109. etc. item annorum 1670. 1709. 1711.
[4]) Szirmay Szatmár várm. II. 242.
[5]) Ugyanott, 284.

A Kanisai család 1750-ben többekkel Péterfalvára nádori uj adományt nyert, és ott e század elején is birtokos Kanisay Sándor, valamint ugyanaz Veléten [1]).

Mihály 1804–ben birtokos Forgolányban és Fertős-Almáson [2]).

Kanisay Pál 1677-ben Ugocsa vármegye esküdtje volt [3]).

Kanisay családnak — talán a feljebb tárgyaltnak — czimere balról jobbra arany-ezüst csíkolat által rézsutosan kétfelé osztott paizs, a jobboldali felső kék osztályban fehér egyszarvu ágaskodik, a baloldali alsó vörös osztályban fekete sasszárny lábastól, mely három nyilat tart látható. (Ez utóbbi képlet nyilván a régi kihalt Kanisay-ak czimeréből van kölcsönözve.) A paizsfölötti sisak koronájából koronás arany oroszlán emelkedik ki, első jobb lábával kardot, a másikkal három nyilat tartva. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [4]).

Kann család. (Máskép Mestery.) Vasmegyében találjuk Nagymesteri helység birtokosai között a XVI. és XVII. században.

Mestery Antal, máskép nagy-mesteri Kann Antal 1584-ben fiának Kelemennek, ki öregségében segélyére volt, és leányának Ilonának, Eőry János nejének egész curiáját eladja Istvánffy Miklós alnádor előtt [5]).

1637-ben Kann János, magára vállalván gyermekeinek Jánosnak és Ilonának Szitay Gergelynének is terhüket, mesteri részét bevallja Eőry Jánosnak és Gergelynek [6]).

1647- 1654 ben élt Kann Gergely.

1690-ben Kann Kata Trombitás Mihályné.

1713-ban Molnár Ilona, előbb Kann Istvánné, utóbb Pachsi Istvánné.

1720-ban Molnár Orsolya Kann György özvegye élt.

Kanta család. Gömör vármegye nemes családai közé soroztatik [7]). Hasonlóan Kantha nevü család Zemplin vármegyében is létez, hol Kantha János 1700-ban szolgabiró volt [8]). És e század elején a Kantha család Szólnocska helységben birtokosul iratik. [9])

[1]) Szirmay C. Ugocsa p. 125. 147.
[2]) Ugyanott p. 129. 175.
[3]) Ugyanott p. 60.
[4]) L. Burgstaller, Collectio Insignium nob. H. familiarum.
[5]) Oklevél.
[6]) Oklevél.
[7]) Bartholomaeides C. Gömör. p. 145.
[8]) Szirmay C. Zemplin not. top. 332. 332. not hist. 663.
[9]) Ugyanott not top. 326.

Kántor család. (Hodászi és Jánossi †.) Szatmár vármegye régi családa, melyből hodászi Kántor Bálint már 1416-ban birta Hodász helységét, és innen a család Hodászi előnevet is viselt, míg Kántor-Jánosi helységről Kántor-Jánossy-aknak is irattak, és ez okból volt már e családról Jánossy néven e munka V. kötetében is a 316. lapon rövid emlités téve.

Nevezett Kántor Bálint 1416-ban Hodász helységnek határit Balog — másként Kis Jánostól el akarta különöztetni; de az Iklódy család ellentállt [1]).

1349-ben Jánosnak fia Jakab, a váradi sz. egyház kántora azaz éneklője osztályba kapta szatmármegyei Jánosi helységet, honnan a helység és családai Kántor-Jánossi-aknak neveztetett [2]).

1408-ban Jánosi Kántor Péter és Bálint támadást inditván Zsigmond király ellen, hűtlenségen Jánosi helységet elveszték, de utóbb visszanyerék, és már 1417-ben a Kántor-Jánossy család birta.

1419-ben Kántornak neveztetett István, Jánossy Miklósnak fia, testvéreinek hamis vádja folytán az erdélyi püspök képviselője által egyházi átokkal sujtatott; és e miatt Hodász helység felét elzálogositani kénytelenittetett, de ártatlanságát megmutatván, testvérei a nekie okozott kárért 400 arany forintba marasztaltattak [3]).

1423-ban Kántornak neveztetett Péter, László, Bálint és Barla, a Jánosi helységhez tartozó darab földért az Iklódy családdal perlekedtek, és azt barátságos alku szerint Iklódhoz csatoltatni engedték [4]).

1450-ben hodászi Kántor Lucza Jánosi helységben és Balog-Jánosi pusztájában, valamint Hodász helységben Hetényi pusztával együtt, részbirtokot nyert uj királyi adománynyal [5]).

1539-ben Kántor János és Mihály, Jánossy Ádámmal Hodász, Jánosi és Ders helységbeli birtokaikban uj királyi adomány mellett megerősitettek [6]).

Kántor nevü család Zemplin vármegye nemesei között is említtetik.

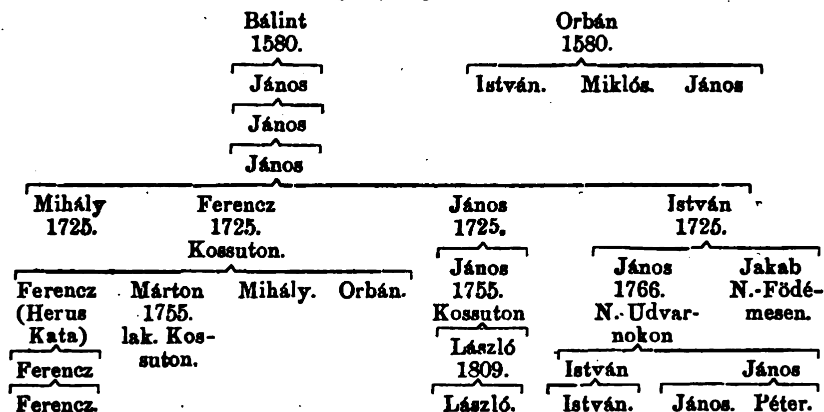
[1]) Szirmay Szatmár várm. II. 85.
[2]) Ugyanott II. 88.
[3]) Szirmay Szatmár várm. II. 85.
[4]) Ugyanott, II. 88.
[5]) Ugyanott, II. 85. 88.
[6]) Ugyanott, II. 86. 89.

Ugocsa megyében Kántor László bekényi plébánosnak fia György 1413-ban egyességre lép Göde Istvánnal és Mártonnal [1].

Kántor család. (Felső-Eőri.) Egyike azon hatvannégy vasmegyei családnak, melyek 1582-ben Rudolf királytól Felső-Őr helységre uj királyi adományt nyertek. L. *Zámbó család.*

Kántor család. (Kossúti.) Kántor Bálint és unokatestvére Orbán Rudolf királytól nyertek 1580-ki mart. 18-án Prágában kelt czimeres levelet, mely Pozsony vármegyének 1582-ben Jubilate vasárnap utáni 2. férián Samarján tartott közgyülésben hirdettetett ki, és ezen czimeres levelet 1725-ben a pozsonymegyei nemesi vizsgálatkor Kántor János és Ferencz, Mihály testvérük részéről is bemutaták [2].

A családfa következőleg [3]) sarjadzik le:

Kántor család. Nógrád vármegye kihalt családa, hol — ugy látszik — eredeti fészkük Losoncz volt. Ott leljük már 1599-ben Kántor Mátét, noha még nem a nemesek rendében.

Már 1671-ben Kántor György mint nemes és Somos-Ujfaluban birtokos fordul elé, és 1678. 1681. 1682-ben szolgabiró volt [4]. 1684-ben özvegye állit a nemesi fölkelésre egy lovast.

Kántor Pál 1685—1687-ig nógrádmegyei szolgabiró, 1705-ben már csak özvegye élt. Fia Kántor István 1702-ben megyei ügyész, 1705—1709-ig jegyző volt.

---

[1]) Szirmay C. Ugocsa p. 50. 122.
[2]) Pozsony v. archiv. Adels Investigation A—XIII. 53. lap.
[3]) Ferber József közlése szerint.
[4]) Nógrádmegyei levéltár.

Kántor Gábor 1730 — 1756-ig nógrádmegyei szolgabiróságot viselt.

Kántor Györgynek, ki szintén 1760. táján élt, nejétől Meskó Zsófiától leánya Borbála, Csillom Pálné.

A család, mely leány-ágra szakadt e század elején, fi-ágon kihalt. Utódai többi közt Dolyánban is örökösödtek.

Czimerük a paizs kék udvarában zöld téren álló daru, fölemelt egyik lábában kövecset tartva. A paizsfölötti sisak koronáján férfi kar könyököl, kivont kardot tartva. A paizst két oldalról szokásos foszladék veszi körül.

Kanyár család. Szabolcs vármegye nemesrendü családainak sorában áll Fényes E. Geographiája szerint.

Kanyerka család. Gömör vármegye nemes családai közé tartozik [1].

Kanyó család. Kanyó Lukács, Mátyás és Pál testvérek III. Ferdinand király által nemesittettek meg Pozsonyban 1638-ki mart. 14-én kelt czimeres levélben, mely Nógrád megyének 1641-ki nov. 9-én Losonczon tartott törvényszéken hirdettetett ki [2].

1656-ban élt Kanyó Demeter.

Kanyó Máté zálogjogon birt nógrádmegyei Bokor helységben, mely részt 1680-ban perlett tőle Darvas János özvegye Ráday Ilona.

1684-ben a nemesi lajstromban találjuk Kanyó Benedeket, Istvánt, Jánost és Mátét.

Az 1705-ki nemesi fölkelésre összeirattak Kanyó Balás fia által, Kanyó ifj. Mihály, és Kanyó Gergely, András, idősb Mihály és Benedek magok személyében a szécsényi járásban.

Az 1709-ki összeirásban emlittetnek Kanyó András, idősb Mihály, és Mátyásnak özvegye.

Az 1711-ki összeirásban mint a forradalom elől honn maradtak, emlitetnek Kanyó Benedek, János, András és Mihály.

Az 1726-ki nemesi vizsgálatkor producalt a család a följebb emlitett 1638-ki czimeres levél alapján.

Hasonlóan 1732-ben is producaltak Jobbágyi helységben lakozó Kanyó Márton és Máté szintén az 1638-ki armalist mutatván fel [3].

---

[1]) Bartholomaeides C. Gömör p. 145.

[2]) Az egész családról a nógrádmegyei levéltári jegyzőkönyvek oklevelei szerint.

[3]) Protocol. C. Neograd. anni 1732. nro II. pag. 221.

1755-ben igazolák a fentebbiek szerint nemességüket Kanyó Máténak fiai István és Gergely, és másik Kanyó Máté, kinek atyja volt András, nagyatyja pedig Máté.

Az 1755-ki összeirásban Kanyó György Jobbágyiban, János Becskén, Mihály Herencsényben lakozókul iratnak.

Jelenleg a család Heves vármegyében birtokos és ott Kanyó Gábor 1837-ben Heves vármegye fő-adószedője volt.

Kanyó család Lehet, hogy a feljebbitől egykor egy törzsből származott, de amannál majd egy századdal később jutott a kiváltságosak sorába. Ugyanis Kanyó János 1714-ki mart. 24-én kelt czimeres levélben III Károly király által nemesittetett meg, mely nemes levél Nógrád megyében hirdettetett ki. Jánosnak fia Mihály, ki Pestmegyébe tette át lakását, 1732-ben a nógrádmegyei nemességvizsgáló törvényszék előtt produkálá az atyja által nyert nemes levelet, és ez alkalommal egyszersmind azon manumissionalist, mely szerint ősei már 1656-ban Szelényi János által a jobbágyság alul fölmentettek [1]).

Czimerük a paizs kék udvarában magas fehérlő kőszikla-csucson egy fekete zerge, és ugyan ez állat látható a paizsfölötti sisak koronáján, Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [2]).

Kapczay család. Gömör vármegye nemes családa [3]).

Kapdebo család. Lásd Capdebo.

Kapitánffy család. (Deszniczai). Horvátország régiebb nemes családa. Iratott nevük Capitanfy-nak is.

Kapitánffy István jelen volt az 1569-ki országgyülésen mint Horvát- és Tótország követe ugyanakkor Stajer és Karnyol tartományok felé a határigazitásokra küldetett biztosul [4]).

Desniczai Kapitánffy György 1496-ban Slavonia egyik főbb embere; neve a tartománynak adott czimer-levélben emlittetik [5]).

Kapitány család. Jelenleg Gömör és Szabolcs vármegye nemesei sorában áll.

---

[1]) Protocol. C. Neograd. anni 1732. nro VIII.

[2]) Collect. Herald. nro és Adami Scuta gentil. tom. V.

[3]) Bartholomaeides C. Gömör. pag. 145.

[4]) Kovachich M. G. Scriptores minor. II. 228. és 231., hol rosszul Sebestyén áll István helyett. Lásd 1569-ki 42. artic.

[5]) Palma Specimen Heraldicae H. p. 60. — Ratkai Memoria Regum et Banorum.

Már a XVI. század közepén találunk e névre, midőn Kapitány György élt, ki mint Szapolyai híve 1556-ban N.-Várad ostromában vett részt, és ott foglyúl esett; kiszabadulván szintén Szapolyai híve maradt, és 1565-ban Zimonyban járt Szoliman szultán udvarlására; még ugyan ez évben Tokaj ostrománál végzé életét.

Kapitán Mátyás, Albert és Miklós 1629-ben II. Ferdinand királytól kaptak czimeres levelet [1].

Czimerük a paizs kék udvarában zöld mezőn álló fekete csizmás, fehér nadrágos, vörös dolmányos, és fekete kalpagos vitéz, jobb kezében kivont kardot tartva. A paizsfölötti sisak koronájából vörös oroszlán emelkedik ki. Foszladék jobbról ezüst-kék, balról ezüst-vörös.

Kaplány család. (Máskép Csirke.) Kaplány máskép Csirke Pál 1661-ben nyerte czimeres nemeslevelét [2].

Czimere a paizs kék udvarában zöld téren fehér lovon, zöld lótakarón ülő magyar vitéz száguld, vörös mezben, panyokásan, fekete kalpaggal; jobb kezében kivont kardot tartva. A paizsfölötti sisak koronájából aranyoroszlán emelkedik ki, első jobb lábával meztelen kardot villogtatva. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

1802-ben a családnév Kaplony alakban tünik fel, midőn Kaplony Ferencz és Mátyás testvérek I. Ferencz királytól amaz előbbi nemességükben és czimerükre nézve megerősitő királyi levelet nyertek [3].

Kapler család, (vagy Kaplirtz.) Idegen nem, mely hazánkban Zsigmond király korában élt, névszerint Kapler vagy Kaplirtz Péter, ki 1412—1420-ig pozsonymegyei főispán, és pozsonyvári kapitány volt. Özvegye Walpurgis asszonytól Zsigmond király az országnagyok beleegyeztével pénzt kölcsönözvén, ezen 4500 arany forintba beirá neki 1426-ban Kecz várát és városát a hozzátartozó Pamern nevü puszta és Keczendorf helység felc részével, és a Dunán való vámjoggal. Már előbb kétezer arany forintot ada az özvegy kölcsön, és egyszersmind kötelezé magát kétezer forintig a várnak kiujitására, és igy összesen nyolczezer forint volt a zálogsomma, melyet Zsigmond az özvegy halálával letehetett, és a javakat annak fiaitól kiválthatta. Ama Kecz vár a mai Köpcsénynek vélelmeztetik. Gyermekei pedig az özvegynek voltak János, Péter, Margit, Bor-

[1] Collect. Herald. pag. 126.
[2] Ugyanott p. 127.
[3] Adami Scuta gentil. tom. V.

bála és Orsolya. Ezek közül János kepchei Kapler-nak iratott, és 1459-ben egyik pártütő Mátyás király ellenében [1]). Péter pozsonyi várkapitány volt.

Kapóchy család. Régi középrendü család. Közülök Kapóchy Benedek 1480-ban Pápa várának várnagya, fiai Ferencz és György valának [2]).

Kapolya lásd Lorántffy család.

Kaponyay család. (Kaponyai †.) Zemplin vármegye kihalt régi családa, mely hajdan birta azon megyei Kaponya helységet [3]). Közülök kaponyai Kaponyai Mihály helmeczi várnagy volt, és egyike 1502-ben azoknak, kik a leleszi konventet megrohanák és megrablák [4]).

Kapornaky család. Komárom vármegyében Nagy-Megyeren Kapornaky Ferencz 1582-ben Bercsényi Katalin bevallásánál fogva egy curia birtokába iktattatott be, melyet azonban 1585-ben eladott Keresztes Bálintnak [5]).

Kapra család. (Zsuppai). Krassó vármegye adományos nemes családa. Kapra Konstantin 1821-ki aug. 23 án Salzburgban kelt kir. adománynál fogva I. Ferencz királytól nyerte krassómegyei Zsuppa helységet, és azzal a nemességet, mely Krassó vármegyében 1822-ki jul. 15-én hirdettettek ki [6]). Fia Kapra Sándor jelenleg is birja Zsuppát.

Kapronczay család. Erdélyben találjuk e családot a fejedelmek korában. Kapronczay Tamás Székely Mózses egyik fővezére 1602-ben, de Gyulafejérvárnál a Básta elleni harczban hűtlenséggel vádoltatik [7]). Kapronczay Márton fejedelmi jövedelmek algondnoka, a Karansebesre menekült erdélyi nemesek követe Bástához 1603-ban.

Kapronczay Ádám Mária Terézia korában jeles könyv- és könyomdász [8]).

1832-ben Sándor nagy-enyedi tanácsbeli, és Alsó-Fejér megye al-széki birája.

---

[1]) Kovachich Vestigia Comitiorum p. 352. — Katona Hist. critica. XII. 459.
[2]) Gr. Teleki Hunyadiak kora XII. köt. 137. l.
[3]) Szirmay C. Zemplin not. top. 83. 307.
[4]) Kaprinai Mss. B. tom. XLIII. p. 245. 271. 274.
[5]) Fényes Komárom várm. 95. l.
[6]) Krassó vármegye jegyzőkönyve.
[7]) Nagy-Szabó Ferencz Memoriáleja. Gr. Mikó Imre Erdélyi történelmi adatok I. 67.
[8]) Benkő Transylvania Gen. II. 329.

Valószinüleg a család ivadéka Károly cs. k. kamarai hivatalnok Dées-aknán 1848-ban.

Kapsas család. (Trágheni). Ismeretes közülök János, ki 1493-ban trencsinmegyei alispán volt [1].

Kapu család. (Kapui). Nógrád megyében Nőténes helységben birtak rézzt az ujabb időben.

A család egy ágazata ez:

Kapu Márton
(Mátéffy Judit)

László.	Sámuel.	Imre.	Jozsefa (Nagy Péter)	Teréz (Fajtliné).

Kapuváry család. Fejér és Baranya vármegye nemes családa. Közülök Kapuváry Ignácz Fejér vármegyétől 1790-ki nov. 10-én vett ki nemességéről bizonyitványt, és azt akkori lakhelyén Krassó megyében 1791-ki april 5-én hirdetteté ki [2].

Kapy család. (Kapivári.) Sáros vármegye régi nemes családa, elterjedve több megyébe, sőt Erdélybe is.

Előbbi nevük ‚Tétényi' volt. Tétényi Imrének a budai alvárnagynak fia Péter, és Tétényi Miklósnak fia András a Harászthi rokon-családdal együtt 1405-ben Zsigmond királytól nyerik czimerüket hűséges érdemeikért [3].

Czimerük a paizs arany mezejében, melyet két fekete csíkolat vizirányosan fut által, daru áll féllábon; a paizsfölötti sisakból ugyanolyan daru emelkedik ki. Foszladék arany-fekete.

Nevezett Tétényi András utóbb tétényi birtokát Zsigmond királylyal sárosmegyei Kapi helységgel és várral cserélé el, mely a kihalt kapi Poháros Oszvald után a koronára szállott; és innen a Tétényi nevet a Kapy névvel cserélvén, ez a család neve lön. Ezen András 1410-ben már sókamarás (Comes lucri Camerae) volt, és Zsigmond királytól királyi engedélyt nyert, hogy a régi, megrongált Kapivárat ujra fölépithesse [4]. Ugyanezen évben a pápától maga és neje részére azt nyerte, hogy őket gyóntató papjuk halálos órájukban minden büneiktől feloldozhassa [5]. 1411-ben azon parancsolatot

---

[1]) Szontagh Dán. közlése szerint.

[2]) Krassó várm. jegyzőkönyve.

[3]) Wagner Diplomat. Sáros. p. 354. — Fejér Codex Diplom. tom. X. vol. II. p. 372.

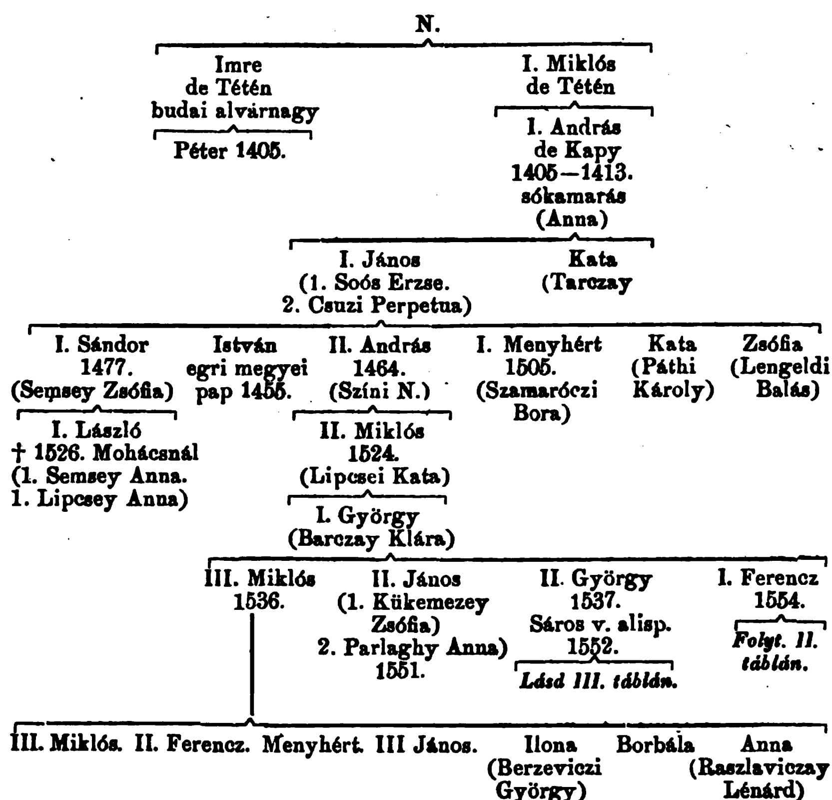
[4]) Wagner Dipl. Sáros 59.

[5]) Ugyanott 362.

vette Zsigmond királytól, hogy a mely kétezer forint áru sót adott az eperjesieknek a város falainak felépitésére segélyül, azt azon városiak szabadon használhassák, és abban őket ne háborgassa. Hogy Kapy András a só-kamarásság mellett szépen szerzett, onnan kitünik, hogy 1413-ban szent Mihály nap utáni szombaton Zsigmond király tőle vett kölcsön nyolczezer forintot, oly feltétellel, hogy ha ez összeget neki azon évi karácsonra meg nem fizetné, akkor Kapy András a tállyai várhoz tartozó minden jószágokat, sőt mind azt, mi a hűtlenségbe esett Debrő Istvánról a királyra szállt, elfoglalhatja, és mindaddig birtokolhatja, míg Zsigmondtól a nyolczezer forintot készpénzül meg nem kapja [1]).

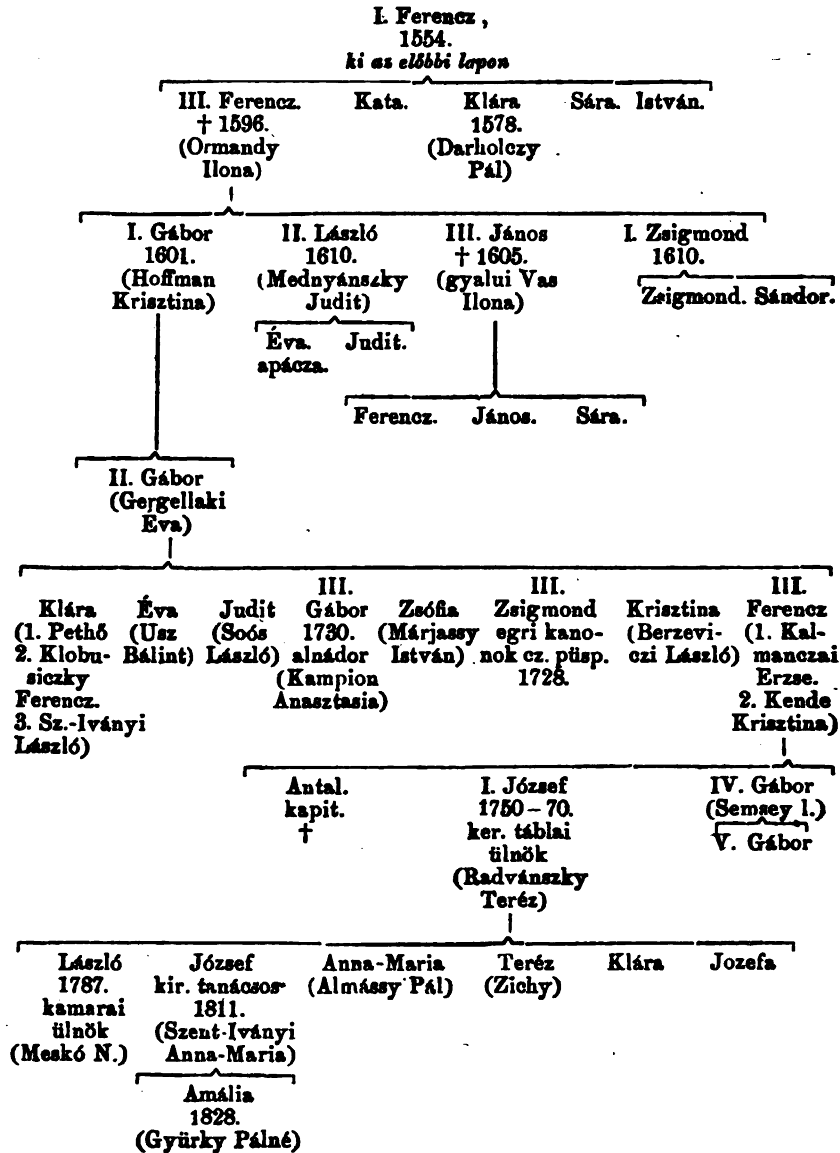
A család leszármazása következő:

I. tábla.

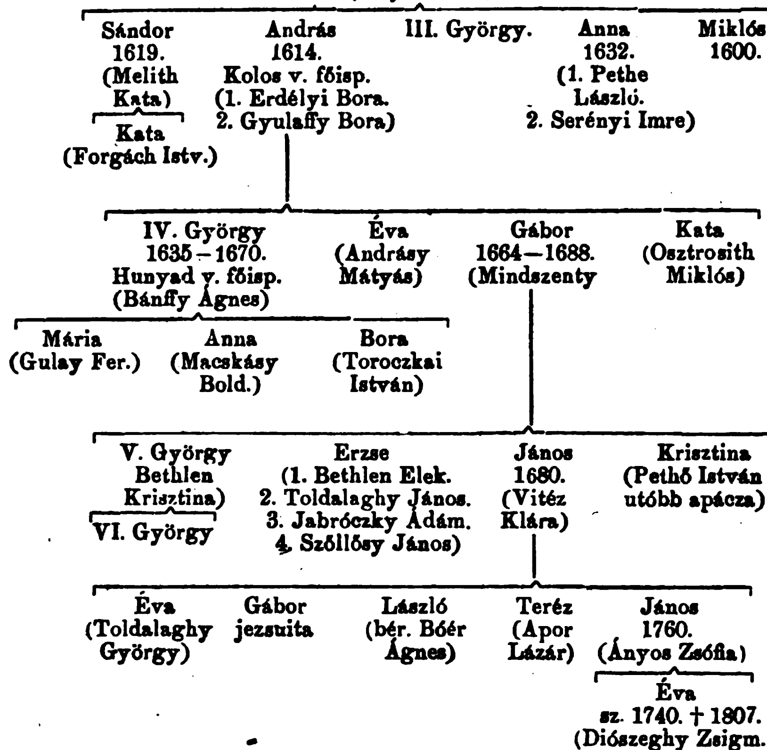
[1]) Wagner Dipl. Sáros 369.

II. tábla.

I. Ferencz, 1554. *ki az előbbi lapon*
III. Ferencz. † 1596. (Ormandy Ilona)
Kata.
Klára 1578. (Darholczy Pál)
Sára.
István.
I. Gábor 1601. (Hoffman Krisztina)
II. László 1610. (Mednyánszky Judit)
Éva. apácza.
Judit.
III. János † 1605. (gyalui Vas Ilona)
Ferencz.
János.
Sára.
I. Zsigmond 1610.
Zsigmond.
Sándor.
II. Gábor (Gergellaki Éva)
Klára (1. Pethő 2. Klobusiczky Ferencz. 3. Sz.-Iványi László)
Éva (Usz Bálint)
Judit (Soós László)
III. Gábor 1730. alnádor (Kampion Anasztasia)
Zsófia (Márjassy István)
III. Zsigmond egri kanonok cz. püsp. 1728.
Krisztina (Berzeviczi László)
III. Ferencz (1. Kalmanczai Erzse. 2. Kende Krisztina)
Antal. kapit. †
I. József 1750–70. ker. táblai ülnök (Radvánszky Teréz)
IV. Gábor (Semsey I.)
V. Gábor
László 1787. kamarai ülnök (Meskó N.)
József kir. tanácsos 1811. (Szent-Iványi Anna-Maria)
Amália 1828. (Gyürky Pálné)
Anna-Maria (Almássy Pál)
Teréz (Zichy)
Klára
Jozefa

III. t á b l a.

I. Györgynek fiai II. János és II. György Szapolyay pártján állottak, miért őket Szapolyay 1537-ben N.-Váradon kelt levele által biztositá, hogy ha javaikban netalán kárt szenvednének Ferdinand részéről, ezt nekik kárpótolandja [1]). És csak ugyan ekkor már Kapi várát elfoglalá Vels, a Ferdinand tábornoka. II. György Szapolyay halála után — legalább egy ideig — Ferdinand részén állott, mert 1545-ben ő volt Sáros vármegye egyik követe a nagyszombati

[1]) Wagner Dipl. Sáros p. 402.

gyülésre. 1552-ben Sáros megye alispánja [1]). Később 1575-ben N.Kálló vár kapitánya, majd a megyei katonaság kapitánya volt [2]). Azonban fia III. András Erdélybe szakadt, hol családot alapitott, mint a III. táblán láthatjuk, s arról alább szólandunk.

Az I. táblázaton III. Miklósnak fia Menyhért 1524-ben, II. Ferencz 1521-ben Sáros vármegye alispánja [3]).

II. Ferencznek fiai II. László és I. Zsigmond 1610-ben éltek, midőn őket Simon zágrábi püspök magyar levelében arra kéri meg, hogy neki Eperjesen a törvényszékhez közel alkalmas szállást szerezzen [4]).

II. Lászlóra nézve az 1618-ki 40. törv. cz. rendeli, hogy a hátramaradt pénzt Révay Péter grófnak adja át. 1625-ben a határvizsgáló küldöttség tagjául neveztetett [5]).

I. Zsigmond 1604-ben neveztetett a határvizsgáló választmány tagjául [6]).

III. Gábor az 1681-ki országgyülésen az adó-rovások vizsgálására, és ugyanakkor, valamint 1723-ban a határjárási választmány tagjául neveztetett [7]). 1730-ban országbirói itélőmester, utóbb alnádor volt. Testvére

III. Zsigmond egri kanonok 1725—1728-ig, egyszersmind czimzetes püspök.

III. Ferencznek fiai közül I József 1760—1770-ben az eperjesi kerületi tábla ülnöke volt. Radvánszky Teréztől egyik fia László 1787-ben kassai kamarai ülnök. Másik fia József 1810-ben ben az eperjesi táblán ülnök, utóbb kir. tanácsos. Nejétől Szent-Iványi Anna-Máriától leánya Amália 1828-ban losonczi Gyürky Pálnak második neje volt

Nem lévén e családfa teljes, nem találjuk azon Kapy Klárát, ki 1646-ban bedeghi Nyáry István özvegye volt, és ki 1659-ben szatmármegyei Csenger, és Győrtelek helységben részt kapott kir. adományban [8]). Ugyancsak 1659-ben Kapy Anna részbirtokot nyert királyi

---

[1]) Lehoczky Stemm. I. p. 205.
[2]) Tudományos gyüjtemény 1830-ki XII. k. 20. 26. l.
[3]) Lehoczky Stemmat. I. p. 205.
[4]) Ugyanott 24 l.
[5]) 1625-ki 23. törv. cz.
[6]) 1604-ki 15. törv. cz.
[7]) 1687-ki 16. és 23. és 1723-ki törv. cz.
[8]) Szirmay Szatmár várm. II. 117. 120.

adományban szatmármegyei Parasznya, Nyir-Medgyes, Kocsord, Gebe helységben [1]).

Ugyan e hézagosság miatt a családfán kivül kell megemlitenünk az ujabb időből ugyan ez ágazatból valókat. Ilyenek:

Kapy István 1838-ban Sáros vármegye másod-alispánja.

Kapy Edvard 1846-ban Sáros vármegyei főszolgabiró; 1849. után pestmegyei, jelenleg nógrádmegyei cs. k. főnök.

Kapy Gábor az esztergami érsekmegyében Varbón plebános 1859-ben stb.

Az erdélyi ág — mint mondók — III. Andrással kezdődik, ki 1575-ben Kolos vármegye főispánja volt. Gyermekei közűl Miklós a Radul elleni hadjáratban esett el [2]). Másik fia I. András kolosi főispán volt. Báthori Gábortól gyanúba esvén, hogy Bethlen Gáborhoz szít, becsukatá [3]). Ennek Gyulafi Borbálától fia György legnagyobb történeti nevezetességre emelkedett. I. Apaffy Mihály alatt 1670-ben Hunyad megye főispánja volt, mit róla Cserey hosszasan, azt Kővári [4]) röviden következőleg irja le: „Kapi György gazdag kényúr. S máig fenn van a rege, mikép a megyei kérelmesek lovát, szekerét, előbb megdolgoztatta, s csak azután adata választ. Egykor székely tutajosok eveznek a Maroson; leányai aranyi kastélának ablakából lenéztek. A könnyű vérü székelyek a leányokat látva, nyeritének. A dölyfös Kapi fölkelté falvát, megyéjét, a székelyeket a Marosról a szárazra húzatá; s mint lovakat megvasaltatá stb.“ Jószág-zsarlását igen jól festi azon eset, mely közte és Balassa közt folya le. Kapi ugyan is Balassa jószágait haszonbérben tartá. Balassa azonban Magyarhonban bajba jő, Erdélybe fut; itt Kapi Apafival elhiteté, hogy mint kém jöve be, Balassával pedig azt, hogy a fejedelem elakarja fogatni: s mikor Balassa megakar szökni, elfogatá, s jószágait magának tartá, nemsokat törődött vele, hogy a nyomorult Balassa koldus-tarisznyával mendegéle a fejedelemhez jószágait követelni.“

„Apafira is fenyegetődzött. Miért a fejedelem őt elfogatá, Déva várába vetteté. Mint ott ülne, két hű cselédje kötél-létrán elakará szöktetni; de a kötél elszakadt, Kapi a szirtre zuhant, meghalt. A két cseléd az utra készitett aranynyal elillant, s két tehetős családot alkota

[1]) Szirmay Szatmár várm. 81, 104. 106. l.
[2]) Bojthi, Engelnél 292.
[3]) Ugyanott 319.
[4]) Kővári Erdély nev. családai 142. l.

Igy beszéli a hagyomány. Cserei Kapinak kinos- és becsszomját élesen rajzolva, elzáratása okát nem mondja, de hogy börtönben hal el, s jószágaira az állam kezét reá tevé, azt elég bőven beszéli." [1])

György mellett Gábor nevü testvérétől meg lejebb jött a család. Fiai és leányai voltak. Leánya Erzsébet ismét különös jellem. Előbb Bethlen Elekné, azután Toldalagi Jánosné; mindkettőtől elválik; azután Jabróczky Ádámhoz, egy értelmes szabóhoz megy férjhez, kivel a Jabróczki család erdélyi ágát alkotja: végül Szőllősihez megy Magyarországon, ki előbb szürke barát volt; ezt a Mezőségen fekvő Sz.-Miklóson Czente mellett megölette [2]).

Rémes emlékezetet hagyva fenn, hunytak e a mult században. Fészkök várromja — irja Kővári. — rémület a népnek.

Karacsay család. (Vályeszákai, gróf.) Eredetét állitólag Circassiából vette, s franczia utazó, ki e családdal is ismeretségben állt, ott egy Kara-Csai néptörzs létezését állitja [3]). Előbb Boszniába származtak át; onnan Horvátországba, hol a mult század elején Karacsay Péter a horvát-végvidéki őrségnél katonai szolgálatba lépett; igy jöttek Magyarországra.

Pétertől kezdve a család leszármazási fája következő:

Péter
ezredes
báró 1775.

Márta † 1757.	András sz. 1744. † 1808. gróf, tábornok (b. Wimmersperg Róza)	Kázmér sz. 1746. † 1793.

Fedor sz. 1787. oct. 3. ezredes Persiában (Bianchi-Bellete Josefa)	Sándor cs. kir. kam. ezredes sz. 1790 † 1858. sept. 3. (gr. Kornis Róza) † 1847.	József ezredes † 1848.	András-Alpheus százados † 1814.

Sándor sz. 1814. (b. Wesselény Johanna)	József sz. 1816. nőtlen.	Elodin sz. 1815. (Wimmer Miksa)	Alexandrina † 1837 mart. 3.

Melania sz. 1845.	Klementin. sz. 1847.

[1]) Cserei Mih. Hist. 63. 114. l.

[2]) Kővári id. h.

[3]) A gothai Hist. herald. Handbuch 394. l. szerint régi magyar család, mi valószinűbb is, mint a divatos távoli országokbóli származtatás.

A családfa élén álló Péter 1775-ben M.-Terézia által magyarországi báróságra emeltetetvén, magyar mágnássá lön. Fiai közűl András (szül. 1744. nov. 30-án) alapitá meg katonai ügyessége által családát. 1764-ben a magyar testőrség közé lépett, három év mulva főhadnagy a szász Albert herczeg karabélyos ezredében, 1779-ben kapitány a darmstadti herczeg nevü dragonyos ezredben. Az 1788-ki hadjáratban Coburg herczeg vezénylete alatt vett részt, és nyeré a Mária-Terézia kiskeresztjét, az 1789-ki martinesti ütközet után pedig ezen rend közép keresztjét. Végre 1802-ben a trebiai ütközetnél tett jó szolgálataiért grófságot nyert [1]). Meghalt Bécs-ujvárosban 1808-ki mart. 22-én, egy 1800-ban kapott seb következtében. Neje b. Wimmersperg Róza (szül. 1769.) sziléziai eredetü volt, és 1832-ben halt meg Bécsben.

Fiai a bécs-ujhelyi katonai intézetben képeztették. A legidősb Fedor, mint nyugdijas ezredes, jelenleg Teheranban a persa király szolgálatában áll: egy mérnöki kar szervezése, és a birodalom erőditványei felügyeletével van megbizva. Mint iró, több tudós társaság tagja, és több becses munka szerzője. 1853-ban a magyar akademiához irt levelével vonta magára a figyelmet.

Testvére Sándor mint huszár százados Erdélybe telepedett, és ott nyugalomba lépve 1811-ben gróf Kornis Rozáliát vette nőül, ki 1847-ben, ő pedig 1858-ki sept. 3-án halt meg. Fiai közűl Sándor a forradalomban 1848-ban mint a kolosvári vészbiróság elnöke részt vévén, külföldőn él. 1844 ben vette nőül b. Wesselény Jennyt, kitől csak leányai vannak. Testvére József, ki Aranykúton bir s lakik, nőtlen; és igy a család e nemzedékkel fi-ágon alkalmasint elenyészik.

A család grófi czimere négyfelé osztott paizs, egy közép vérttel, melyben rézsutosan egy folyam hullámzik. A paizs 1- és 4-ik osztályában vörös mezőben pánczélos lovag áll, kezében kivont kardot tartva. A 2-ik osztály kék mezejében strucz madár áll, csőrében patkót tartva. A 3-ik osztály kék mezejében öt egymás mellett lángban égő élőfa látszik. A paizst grófi korona födi, és azon négy koronás sisak áll. Az első sisak koronájából, melynek foszladéka ezüst-vörös, két szétterjesztett kék és ezüsttel koczkázott szárny között a struczmadár áll. A második szintén vörös-ezüst foszladékos sisak koronájából a pánczélos vitéz emelkedik fel. A harmadik kék-ezüstös foszladéku sisak koronájából

[1]) Goth. Hist. Herald Handbuch id. h. — Ellenben Kővári szerint ezen András lett báró 1779. oct. 29-én, és 1795-ki oct. 1-én római sz. birodalmi gróf.

egy vörös mezü kozák emelkedik ki, derekára ezüst övvel, jobb kezében kivont kardot, a balban aranykeresztet tartva. Végre a negyedik kék-ezüstös foszladéku sisak koronájából három (kék ezüst kék) toll emelkedik ki. A paizstartók jobbról egy fekete sas, balról egy arany ló.

Karácsony család. (Hodosi). Hodos magyar falu Posony megyében Szerdahelytől $^{1}/_{2}$ mértföldre; innen veszi eredetét a hodosi Karácsony család.

Már 1295-ben Bulchu-nak fia Miklós és Karachon Balás Tores nevü földjükből száz holdat eladnak nemzetségükbeli Benedeknek hat markaért a bécsi széles denárokból (pro 6 marcis latorum denariorum viennensium) örökösen a pozsonyi káptalan előtt [1].

Az itt emlitett Bulcsú utódjai, Bucsuházán lakozó Bucsuházyak most is élnek. A nevezett Karácson Balás pedig törzse a Karácsony családnak.

A családot illető okmányokból közölhetni még a következő adatokat:

1325-ben Kozmának fiai Péter és Pál hodosi nemesek, más részről pedig Karacsynus (Karacsony) Andornak fia (filius Andurnak) Lőrincz és János Varknak fiai, és Péter hodosi Chetnek fia egyik vérrokonuknak Ponka fiának Pálnak birtokát maguk közt fölosztják, Károly király osztató parancsa folytán, mely osztálylevél 1339-ben a pozsonyi káptalan által átiratott.

1472-ben gúthi Országh Mihály nádor előtt compromissum utján bizonyos választott birákban egyeznek Pokahaba nevü Karaczon János birtokainak szomszédságában Pozsony megyében fekvő pusztának felerésze iránt 50 marka kötés alatt Hodosi Györgynek fiai Miklós és János, és Hodosi Mártonnak fia Simon, más részről pedig Andrásnak fia István, Péternek fia Antal, Györgynek fia Kelemen, Matyusnak fia Balás, és Antalnak fia Jakab, mindnyájan Hodosi-ak.

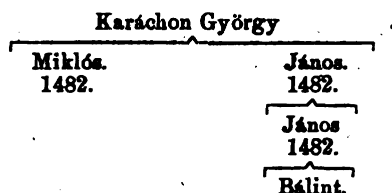
1482-ben kelt egyezség utján osztály-levél Karachon Györgynek fiai Miklós és János; Hodosi Mártonnak fia Simon, nevezett János fiának Jánosnak, és unokájának Bálintnak terheit is magára vállalván, egyrészről; — másrészről Hodosi Györgynek fia Kelemen, és Lukácsnak fia Gergely, nevezett Kelemen elvállalván Péter fiának Antalnak, és Máté fiának Balásnak,

---

[1]) A pozsoni káptalanban az eredeti Fasc. 18. Lit. T. 3. Tores. Ferber Józs. közlése szerint.

és Antal fiának Jakabnak terheit is, György pedig elvállalván Hodosi András fiainak Orbánnak és Istvánnak, továbbá Péter fiának Lukácsnak, és Sik-abonyi Benedek fiának Péternek terheiket, harmadik részről Balasechei Pálnak fia Péter között pozsonymegyei Hodos helységbeli két helyen fekvő nemesi ülések, és ugyanazon határban fekvő kilencz és fél hold szántóföldre nézve a pozsonyi káptalan előtt [1])

Ez osztály-levél szerint a Karácsony családnak ily ágazata derül fel:

1628-ban hodosi Karáchon Lukács, János, Imre, Márton, István, Miklós, Gergely, és ismét másik János és Miklós, András és Pál Pozsony megyében a Csallóközben fekvő Hodos helységben az egész Egyős birtokrészre Esterházy Miklóstól uj nádori adomány-levelet kaptak.

Ugyanezen évben néhai idősb hodosi Karácson Jánosnak fiai Lukács és János kiveszik a pozsonyi káptalantól azon záloglevelet, mely szerint halászi Nagy Miklósnak fia Tamás Hodos helységben egy elpusztult nemes teleknek részét szántóföldekkel együtt Hodosi Simon Máténak és Jakabnak 65 frtért elzálogositá; mely elzálogitás ellen nevezett Karácson Lukács, testvére János nevében a káptalan előtt tiltakozott.

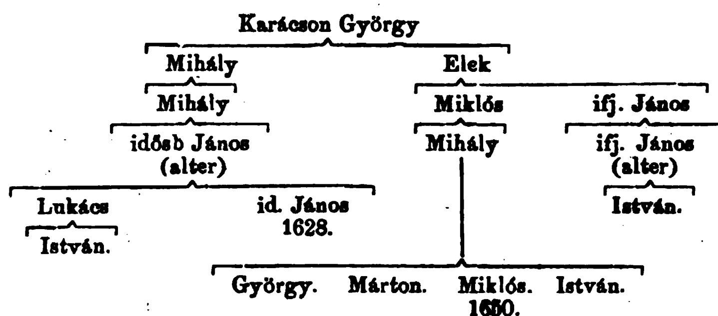
1641-ből egy hiteles tanuvallatás van Simon Máté részére arról, hogy azon alkalommal, midőn a Simon és Karáchon család a n.-bányai nemesekkel a Kis-böjtös nevü erdő végett perlekedni akartak, mások közbenjárására ugy egyeztek meg, miszerint a nagy-bányai nemesek a nevezett kis-böjtösi erdőt a Simon és Karáchon családokkal egy harmadrészben birhassák; a mint a Karachon család birta is azt.

1650-ben a nyolczados törvényszéknek megnemjelenés miatt kelt marasztó itélete hodosi Karáchon Jánosnak, ki fia idősb Jánosnak, a ki Mihálynak, a ki Györgynek volt fia; — továbbá Karáchon Lukács fiainak Istvánnak, a ki testvére Jánosnak, azután Istvánnak és Miklós-

[1]) Szintén Ferber Józs. közlése nagyobbára az egész családról.

lósnak, kik fiai néhai Mihálynak, ki Miklósnak ki Eleknek fia volt, és a kikre a per Márton és György testvéreik részéről is ezek halálával háromlott, végre Karáchon Istvánnak, ifjabb János fiának, ki másik ifjabb Jánosnak, a ki ismét nevezett Eleknek, a ki pedig említett Karácson Györgynek fia volt, és a kire atyjának halálával szálott e per; mindnyájának mint fölpereseknek, nemes Simon Mátyás, és néhai Czuoz Péternek fia János és István ellen, kikre atyjok halálával a per szállott, mint alperesek ellen inditott perben.

Az eddig felhozott oklevél-kivonatokból és egyéb adatokból következő töredék nemzékrend mutatja fel magát, mely azonban csak a XVII. század közepéig terjed:

A mult századi nemesi vizsgálatkor többen igazolák nemességüket a családból. Igy 1725-ben Pozsony megye előtt Karácson Pál, Gergely, András és egy másik András Rétlen lakozók, IV. László királynak 1279-ben némely Hodoson fekvő birtokra szóló adománylevelét, ugy nemkülönben egy a megye előtt 1636-ban folyt perbeli itéletet mutattak elé.

Ugyanakkor Hodoson lakozó Karácson id. és ifj. András, Péter, id. és ifj. Ferencz, id. és ifj. Gergely, János, Márton, Gergely, id. és ifj. Mihály, Ábrahám és Péter előmutaták őseiknek 1482-ki az Ur menybe menetelének ünnepe előtti tizedik férián kelt osztálylevelét a győri káptalantól.

Az 1755 — 1759-ki nemesi vizsgálatok szerint Ferencz, két Gergely, két Mihály, István, Miklós, Péter, két János és két András, Ábrahám, György Hodoson, Imre Alistalon lakott.

Az 1823-ki pozsonymegyei tisztválasztáskor hatvannyolcz Karácson szavazott.

1629-ben Karácson János neje Bély Judit ellentmond Petrovay László beiktatásának Réthen.

A család egyik ágának ősanyja volt Bóka Magdolna, kinek leánya Nagy Katalin, kinek fiai Karácson Péter és András éltek 1727-ben; Péternek gyermekei: Katalin Ganos Jakabné utóbb nagy-padányi László Istvánné. Imre, Erzsébet és János 1754-ben.

Karácsonyi család. (Beodrai). Karácsonyi Tivadar 1718-ban III. Károly királytól nyerte czimeres nemeslevelét [1].

Czimere a paizs kék udvarában zöld téren egy vörös nadrágos és dolmányos, és hosszu fehér zekés vitéz, ki kivont karddal maga előtt két bő sárga nadrágos, rózsaszinű öltönyös fekete süveges embert űz. A paizsfölötti sisak koronáján pánczélos kar könyökől, kivont karddal. Foszladék jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék

A család leszármazását adatok hiányában nem adhatván, csak a következőket tudhatjuk.

Karácsonyi Lázár 1812-ben a Ludoviceára tiz ezer forintot ajánlott fel [2].

Karácsonyi István 1840-ben az akademia tőkéjéhez száz forinttal járult [3].

A család tetemesen megvagyonosodván, többi közt Torontál megyében Beodra helységre nyert királyi adományt; és innen a család előneve.

Beodrai Karácsonyi László 1836-ban másod, 1845-ben pedig Torontál megye első alispánja, és 1848-ban Torontál megye főispánja volt.

Antal 1836-ban Torontál megyének czimzetes főjegyzője.

Lászlónak egyik fia Guido, kinek neje Marczibányi Mária, jótékony és hazafias nagyszerü áldozatai elismeréseül 1859-ben auszt-riai birodalmi grófságra emeltetett [4].

Karácsony család. Karácsony Konstantin 1801-ben nemesittetett meg.

Czimere négyfelé osztott paizs, az 1- és 4-ik osztály vörös mezejében zöld téren kettős farku, koronás aranyoroszlán áll, első jobb lá-

---

[1]) Collect. Herald. nro 494.

[2]) 1812-ki 2. törv. cz.

[3]) 1840-ki 42. törv. cz.

[4]) Pesti Napló 1859. febr. 19-ki szám. — 1858-ban a m. nemz. muzeum könyvtárára 2000; és a magyar akademiának 30,000 frtot adományozott stb.

bával kivont kardot villogtatva. A 2- és 3-ik osztály ezüst mezejében kétfejü fekete sas látható kiterjesztett szárnyakkal, mindkét lábában körmei közt zöld gallyat tartva; és fejei fölött két piros sziv látszik. A paizsfölötti sisak koronáján kiterjesztett szárnyakkal piros csőrü és lábú fehér galamb áll, csőrében zöld gallyat tartva. Foszladék jobbról arany-vörös, balról arany-fekete [1].

Ily nevü család Zemplin vármegye nemesei közt is létezik.

Karakas család. Zemplin vármegye nemes családai közé számitatik [2].

Karakassevics Dragics család. Megnemesitetett 1751-ben. Czimere a paizs kék udvarában pánczélos könyöklő kar, mely aranymarkolatu meztelen kardot markol. A paizsfölötti sisak koronájából könyöktől kezdve egyenesen szintén pánczélos kar nyúlik ki, aranylándzsát tartva. Foszladék jobbról ezüst-kék, balról arany-kék [3].

Karancsics család. Baranya vármegye nemessége sorában emlittetik F é n y e s E. Geographiájában.

Karancsy család. Szatmár vármegye régiebb nemes családainak egyike. Karancsy S i m o n 1464-ben mint beiktatási királyi ember jelöltetik meg Kállay Pálnak Túr-ra nyert adomány-levelében.

E század elején H o d á s z helységbeli közbirtokosnak iratik [4].

Karapancsics család. Egyszerre két K a r a p a n c s i c s család nemesittetett meg.

Karapancsics M i k l ó s 1751-ben Mária-Terézia királyasszonytól nyert czimeres nemesitő levelet. Czimere vizirányos vonal által két két részre osztott paizs. A felső ezüst mezőben zöld borostyánkoszorú, az alsó vörös mezőben pedig rézsutosan fekvő ezüst buzogány látható. A paizsfölötti sisak koronáján a leirt zöld koszorú áll. Foszladék jobbról ezüst-zöld, balról ezüst-vörös [5].

K a r a p a n c s i c s S z á v a ugyanazon évben egészen különböző czimert nyert. Czimere vörös ezüsttel koczkázott udvart mutat, és abban arany kardkötőről fekete hüvelyü, aranymarkolatu kard függ. A paizsfölötti sisak koronáján pánczélos kar könyököl, kezében ezüst buzogányt tart. Foszladék jobbról ezüst-vörös, balról arany-fekete [6].

---

[1] Adami Scuta gentil. tom. V.
[2] Szirmay C. Zemplin. not. top. 113.
[3] Collect. Herald.
[4] Szirmay Szatmár várm. II. 85.
[5] Adami Scuta gentil. V.
[6] Ugyanott.

Karassiay család. Bocskay Istvántól 1606-ban adományoztatott [1]). Ujjitó czimeres nemeslevelet nyert 1835-ben V. Ferdinand királytól, mely nemeslevél 1836-ban Pestmegyében hirdettetett ki.

Czimere — mint itt a metszvény mutatja — ezüst mezőben zöld téren álló, vörös dolmányos, kék nadrágos, sárga csizmás, vörös prémes süveges, kardos magyar vitéz, jobbjában egy magyar nemzeti zászlót tartva. Ugyan ily alak nyúlik ki zászlóval a paizsfölötti sisak koronájából is. A sisakról foszladék omlik alá.

A családfa következő:

Id. István
ifj. István
Békés v. fősz.-biró
1844.
Kornél
tanuló 1858.

A családfán állók (1858.) mind élők. Id. István többféle hivatalokban forgott. Fia István Békés megyének 1837-ben aljegyzője, s levéltárnoka, utóbb főjegyző, 1844-ben főszolgabiró, 1850. után cs. kir. törvényszéki ülnök. Fia Kornél tanuló 1857-ben.

Kárász család. (Horgosi). Vagyonosabb nemes családaink sorában áll; birtokai Békés és Csongrád stb. megyében fekszenek. Ez utóbbiban birja a család a Horgosi uradalmat, melyről előnevét irja.

Kárász Jánosnak Pongrácz Klárától fia Kárász Miklós.

E század első felében él Kárász Miklós, ki szerencsés házasság után családja vagyonosságát megalapitá, nőül vévén leányágon

[1]) Családi közlés szerint.

b. Harruckern családból eredt báró Wenckheim Henrikát, kivel ily családot alkotott:

Kárász Miklós
septemvir 1830.
(b. Wenckheim Henrika)

Miklós. István. Mária. Albert. Imre.

Nevezett Kárász Miklós 1820-ban Csongrád vármegye első alispánja, 1825-ben már kir. tanácsos, és kir. táblai ülnök, országbirói itélőmester, 1829-ben septemvir, 1830-ban pedig altárnok lett.

Fia István 1839-ben csongrádmegyei főjegyző, és országgyülési követ.

Kárász család él Trencsin vármegyében is, erre vonatkozólag következő adataink vannak [1].

1686-ban Kárász János és fiai András, János, Miklós és György Trencsin megyében kihirdették nemes levelüket, miután erre nézve a Zeleméry-családnak 1685-ben beadott jelentése folytán felhivattak.

Később fekvő birtokot is szerze a család Trencsin megyében F.-Brezniczen, hol az 1748-ki nemesi összeiráskor Kárász András, id. és ifj. János, és Sámuel székeltek.

Az 1768-ki összeirás Felső-Brezniczén id. és ifj. Jánoson és id. Andráson kivül Imrét id. Jánosnak fiát, és ifj. Andrást id. Andrásnak fiát, tovább ifj. Jánosnak György és János fiait találá. Ugyan ez alkalommal Ledniczen János és Mihály székeltek.

Az 1803-ki összeiráskor F.-Brezniczén laknak Imre s ennek fiai János, András, György és István;—továbbá id. Györgynek fiai György és András; — azután János és ennek fiai: Mihály, András és István; — nemkülönben id. András fiaival Jánossal, Andrással, Istvánnal és Imrével; — végre István. — Ledniczen laktak ekkor id. János, és fia ifj. János.

Az 1837-ki nemesség összeiró választmány már F.-Brezniczén 33 férfi ivadékra szaporodva találta a családot; sőt ekkor egyik tagja György a felső-brezniczei ifj. Andrásnak fia Alsó-Ledniczén lakott. — Illaván lakozott István és ennek öt fia: Alajos, József, István, János és Ede. — Lednicz m.-városban székelt János és György, ifj. Andrásnak utódai: András, János, József és Mihály, továbbá István két fiával Györgygyel és Jánossal, valamint András is József nevü fiával. — Időközben Rovnére

[1]) Szontagh Dán. ur szives közléséből.

beköltözvén, ott leljük J á n o s t, fiaival J á n o s s a l és I s t v á n n a l, valamint egy másik Jánost I s t v á n és Á d á m nevü fiaival. Végre Sztrzseniczén leljük I s t v á n t J á n o s nevü fiával.

Az ujabb időben Kárász B e n j a m i n 1838-tól Csongrád vármegye első-alispánja, 1848-ban pedig főispánja volt [1].

Karaszek család. (Thurnai.) Közülök J ó z s e f 1815-ben fő posta-igazgató Erdélyben. I g n á c z a kir. kincstári tanácsnál jegyzőkönyvi segéd 1848-ben, 1859-ben pénzügyi igazgatósági hivatalnok.

Karcsay család. Komárom vármegye csallóközi régi nemes család. Ősei közűl J á n o s, Móricznak fia, B o d o n Mihálynak fia, J a k a b Pálnak fia, és A l b e u s másik Jánosnak fia mindnyájan K a r c h a i-ak 1291-ben minden földjeikkel és birtokaikkal Lodomér érsek által esztergami érseki egyházi nemesek sorába vétettek fel.

Nevezettektől idővel a Karchai akon kivül egyéb családok is fejlődtek ki, mint ez kitünik azon 1320-ban kelt oklevélből, melyben az előbb emlitett kiváltság-levelet B o l e s z l ó érsek megerősité a következőknek, ugymint nemes J a k a b ispánnak (comes), ki fia volt Jánosnak, ki ismét fia emlitett Karchai M ó r i c z nak; továbbá szól az oklevél Karchai Miklósra és Lőrinczre, Gergelynek fiaira, Karchai Zidanak unokáira; — szintén Móricz vérrokonságából. Továbbá Keszelcsési Chont fiaira, ismét a Dobragazi nemesek és ezek rokonsága részére, ismét a Sz.-György úr, Bothfalvi, és Bensefalvi (de villa Both et de villa Bense) vérségek részére.

E két rendbeli oklevelet 1394-ben János esztergami érsek is megerősité, és átirá [2]), és ez már a következők részére történik, ugymint Pinke-Karchai L ő r i n c z nek fia D o m o k o s, és Pinke-Karchai M i k o u nak fiától I s t v á n tól nemzett A n d r á s unokája, Dabafalvi M a r k n a k fia I s t v á n, Benseházinak fia M i k l ó s; Botfalvi M i k l ó s, ki Semehej-nek neveztetett, Kiszelczésinek fia M i h á l y, Dobragasi Tamásnak fia M i k l ó s, Morócz János Karchai László fia M ó r i c z, Szentgyörgyi Sándornak fia A n d r á s, Péterházi Lőrincznek fia J á n o s, Gereházi Domokosnak fia J á n o s, Pinke-Karchai Jánosnak fiai I s t v á n és A n d r á s részére. Mindezek ugyanazon vérségből fejlődött külön-családokra mutatnak.

E családból származott Karchay Z s i g m o n d, kinek neje Haj-

---

[1]) A K á r á s z család régenten is elfordul. L. F e j é r Cod. Dipl. tom. X. vol. VI. p. 643. 709. — Szintén Kárász családbeliről olv Bartholomaeides Memoria Wittebergae 272.

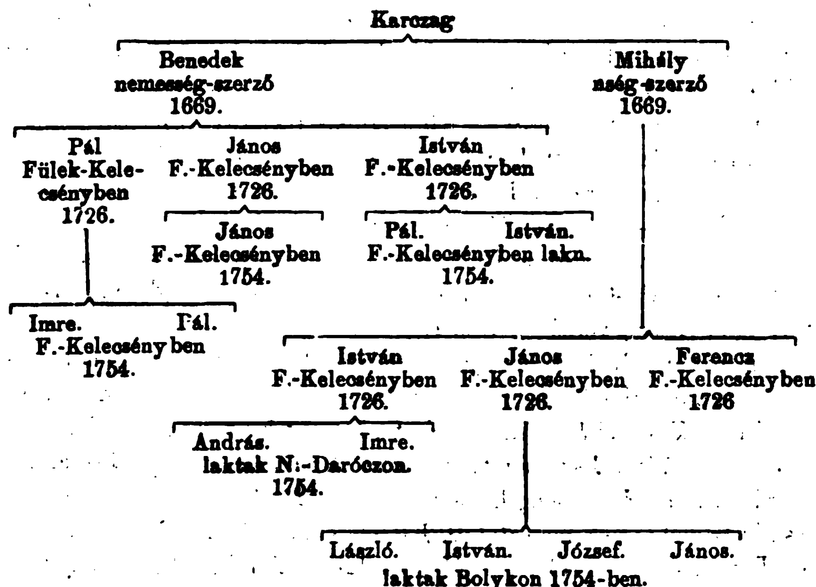
[2]) Ferber József szives közléséből nyert oklevél-másolatból.

nal Judit, ki 1700-ban komárommegyei Aranyos helységben nemesi telkekbe kir. adomány mellett iktattatott be [1].

Karossay család él jelenleg is ugy a Csallóközben, valamint Vasmegyében is.

Karczag család. Karczag (vagy Kartzag) Benedek és testvére Mihály I. Leopold király által nemesittetett meg 1669-ki mart. 1-én kelt ezimeres nemeslevélben, mely Nógrád megyének 1669 ki april. 5-én Füleken tartott közgyülésen hirdettetett ki. E nemeslevél elégett Füleken 1753-ban történt tüzvész alkalmával egy Nógrád megyétől 1726-ik évben nyert nemesi bizonyitványnyal együtt, mint ezt ugyanazon megye 1754-ik évben a (családfán 1754-ik évvel jegyzett családtagoknak) adott nemesi bizonyitványában elismeri [2].

A család leszármazási fája 1754-ig következőleg jöve le:

E családból eredezteté magát Karczag Dániel győrmegyei subsidionalis perceptor, e század elején, mely származtatás szerint a föntebbi családfán Benedeknek, ki 1669-ben nemesittetett, állitólag még egy György nevü fia is volt volna, ki oklevelek szerint 1687-ben mint törökfogságot szenvedett, gróf Zichy tatai kapitánytól sarczdijja összekéregetésére szabad menetlevelet kap, 1695-ben Győr-

[1] Fényes Komárom várm. 97.
[2] Protocoll. C. Neogr. anni 1754.

ben házat vesz, 1710-ben a kuruczok közűl a Császár hűségére tér, és 1717-ben végrendelkezik. A felmutatott leszármaztatás szerint ennek fia volt Mihály és Ádám, ki 1697. mart. 15-én Győrben született. Ez utóbbinak fia volt Ferencz született Győrben 1729-ki febr. 13-án, kinek nejétől Réty Katalintól fiai: 1. Ferencz szül. Győrben 1764. jan. 1-én. 2. Pál szül. ugyanott 1766. oct. 9-én. 3. Dániel szül. 1769. maj. 22-én. 4. Mihály szül. 1774. sept. 24-én. 5. Benjamin szül. 1780. dec. 8-án.

Dánielnek azonban eme leszármaztatás alapján 1810-ki aug. 13-án Nógrád megyétől nyert, és 1811-ki april. 2-án Győr megyében is kihirdetett nemesi bizonyitványa felsőbb rendelet folytán érvénytelenittetett.

Utóbb testvérének Pálnak, ki 1766. oct. 9-én született, fiai Benjamin, József és Ferencz, egy más leszármazás által, mely szerint említett atyjok Pál a nemesség szerző Mihálynak Ferencz fiától származtatott, 1839-ben Nógrád megye által nemesékül elismertettek.

Karda család. Erdélyi család, melyből Karda Mátyás 1694-ben halt meg a m.-vásárhelyi országgyülésen [1]).

Kardhordó család. Nyitramegyei nemes család; közűlök Kardhordó Ferencz 1846-ban a 33-ik sz. m. gyalog ezredben hadnagy; Antal n.-surányi plebános; Ambrus kegyesrendi szerzetes.

Kardos család. Kardos Benedek 1580-ki martius 8-án Prágában kelt, Rudolf király által rokona Csalló Tamásnak adott czimeres nemeslevélben nemesittetett meg, mely armalis levél 1663-ki B. sz. Mária szül. napján Szombathelyen Vas, Zala és Sopron vármegyék közgyülésén hirdettetett ki [2]).

Kardos család él Baranya, Gömör [3]), Ugocsa [4]), Ung és Zemplin [5]) vármegyében.

Baranya vármegyében Kardos Antal 1839—1845-ben főszolgabiró volt.

Ugocsa megyében birtokos a család e század elején Karátfalván, és Kardos András birt Tivadarfalván [6]).

---

[1]) Baranyi Pál, Imago vitae, et mortis.
[2]) Az eredeti armalis levél Veszprém vármegye levéltárában őriztetik.
[3]) Bartholomaeides C. Gömör. p. 145.
[4]) Szirmay C. Ugocsa p. 74.
[5]) Szirmay C. Zemplin not top. p. 113
[6]) Szirmay c. Ugocsa p. 126.

Kardos család. (Kardos-vaszkai.) Trencsin megyének törzsökös családa. Kardos János 1681-ben kapott nemesi bizonyitványt Trencsin vármegyétől [1].

Az 1736-ki nemesi összeirás harminczegy férfi-ivadékot mutat fel e családból; és közülök 1740-ben György 1747-ben János, 1817-ki april. 22-én Pál vulgo Oswolda, 1821-ki nov. 26-án József és Imre nyertek Trencsin megyétől nemességi elismervényt.

A nemesi lajstromok szerint laktak Trencsin megyében 1748-ban Rajecz mvárosban András és János, kinél az eredeti armalis levél őriztetett. Kardos-Vaszkán pedig id. Miklós Pálnak fia; ifj. Miklós, és középső Miklós (Oswalda); — János (Oswalda), még más két János; továbbá Tamás, András és István (szintén Oswalda); azután ifj. János, Mátyás, középső János (Jancsics), György és Miklós (Hliniczki); — András, János, István, Ifj. János és András (Kristofics); János (Laczovich); György (Veseliczky); valamint András, György, Miklós és Tamás.

Ugyan 1748-ban Adamóczon laktak id. és ifj. János; Dezséren Mihály.

1768-ban Rajeczen József, János és György. Kardos-Vaszkán ekkor már 39 családfő élt, ezek közül nevezetesebbek voltak János Pálnak fia, barsmegyei jegyző; testvére József pedig ügyvéd N.-Szombatban. — Plébáni-Lehotkán székelt Miklós és négy fia János, László, István és József. Prazsinán András és fiai János, László és József. — Szádecsen laktak Tamás, Mihály és ennek fia Gáspár, János, András, István, és ez utóbbinak fia József. — Turnán lakott Ádám fiaival Györgygyel és Andrással. — Adamóczon id. János fiával Jánossal, és unokáival Andrással és Jánossal; azután ifj. János fiával Jánossal; és István, kinek fiai Ádám, András és János; s végre András.

1803-ban már Cselko-Lehotán is találjuk e családot, ott lakott Miklós s ennek fia Miklós, ennek ismét fiai József és Mihály; azután Gáspár fiával Ádámmal. — Kardos-Vaszkán ekkor már 45 főre szaporodott a család. Plébáni-Lehotán székelt János, ki utóbb mint nagyszombati ügyvéd lön ismeretes; és két fia József és János. — Rajeczen lakott János, és fiai János, József. — Szádecsnén János, Imre, István, Gáspár két fiával János-

---

[1]) Szontagh Dán. ur szives közlése szerint az egész családról.

sal és Pállal; továbbá ismét egy másik János, és egy harmadik János és József (Szleszarich.) — Pruzsinán János, ki katona volt, és fia István; József és ennek fiai József és András. — Adamóczon János, s ennek fiai János, András és István (a két utóbbi katona), aztán id. és ifj. András, és János (Kubinecz) és ennek fiai János és András. Nemes-Kocsóczon Antalnak utódai Károly és Antal, és ez utóbbinak fiai József és András. — Turnán György, András és Márton.

Végre 1837-ben a trencsinmegyei utolsó nemességi összeiráskor találtattak Cselkó-Lehottán Gáspár maga; — Kardos-Vaszkán már 74 volt a család száma. Plébáni-Lehottán pedig János és József, és ennek fiai János, György, és István. — Rajeczen: Jánosnak örökösei János és ennek fia János, továbbá József, és ennek fiai József és János. — Szádecsnén Jánosnak utódai Gáspár, János és Mihály, azután idősb Gáspárnak utódai János két fiával Mihálylyal és Józseffel; — Pál egyedül; id. és ifj. János, valamint legifjabb Gáspár Józsefnek a fia. — Pruzsinán István a katona; József és fiai József, András; és ez utóbbinak is fiai András, János, és végre András egyedül. — Adamóczon ekkor a családnak hat férfi-tagja élt. Nemes-Kocsóczon pedig Antalnak fia Károly, ki Torontál megyébe költözött, és Antal. Trencsin sz. k. városban Antalnak örökösei t. i. József és hat fia János, József, Miklós, Alajos, Antal, és Ferencz és még más Antal, az akkori segédlelkész; valamint Ignácz, Károly, István és Lajos is; végre Turnán György, András és Márton székeltek. E szerint 1736—1837-ig egy század alatt 21 férfii családtagból 127-re szaporodott a család fi-ága.

Karg család. Karg János-Károly kapitány Ferdinand főherczeg ezredében, 1766-ban M.-Terézia király asszony által emeltetett nemességre [1]).

Czimere a paizs vörös udvarában, melynek közepén aranycsíkolat vonul át, zöld téren pánczélos és sisakos férfiu áll, jobb kezével kivont kardot tartva; s feje fölött jobbról és balról két aranycsillag ragyog. A paizsfölötti sisak koronáján két kiterjesztett szárny között, melyek közül a jobboldali vizirányosan félig arany, félig vörös, a baloldali pedig épen ellenkezőleg vörös és ezüst; — pánczélos kar könyökől, meztelen kardot villogtatva. Foszladék jobbról arany-vörös, balról ezüst-vörös.

---

[1]) Collect. Herald. Nro 230.

Kariczay család. Kariczay András 1763-ban M.-Teréz királyasszonytól nyerte czimeres levelét [1].

Czimere a paizs vörös udvarában egy jobbról balra rézsutosan hullámzó fehér folyam. A paizsfölötti sisak koronáján vörös dolmányu, arany zsinórzatu és övü, kalpagos magyar vitéz nyulik, jobb kezében kivont kardot, a balban aranykeresztet tartva. Foszladék mindkét oldalról ezüst-vörös.

Karisch család. Karisch máskép Szerviszky Márton 1802-ben I. Ferencz királytól nyert czimeres nemeslevelet.

Czimere négyrészre osztott paizs, egy közép koronás vérttel, melynek fehér udvarában fehér folyamban ponty uszkál, fölötte magas zöldes hegy emelkedik. A paizs 1- és 4-ik osztályának kék mezejében magas fehér hegyen fészkén ülő fehér pellikán fiait melle vérével táplálja. A 2- és 3-ik osztály vörös udvarában természetes szinü, kettős farku oroszlán hátulsó lábain állva, kiöltött nyelvvel, és kinyujtott első lábaival ragadmány után készülni látszik. A paizsfölötti sisak koronájából kék mezü, vörös övü, panyókásan öltözött, és barna prémes, vörös kalpagu magyar vitéz emelkedik föl, jobbjában magyar nemzeti háromszinü zászlót tartva. Foszladék jobbról ezüst-kék, balról arany-vörös [2].

A család jelenleg inkább csak Szerviczky néven ismeretes, és Torontál megyében birtokos.

Karla család. A nemességet Karla Tamás, Mihály és István nyerék. Ez utóbbitól származott Karla Ferencz, ki az eredeti nemeslevél, valamint Karla Istvánnak Heves vármegye által kiadott bizonyitvány és hiteles leszármazási rendjének kimutatása által nemesi eredetét kimutatván, és az legfelsőbb helyen is helyben hagyatván, 1803-ban Nógrád megyétől erről nemességi bizonyitványt nyert [3].

Karlovicz család. Lásd Corbaviai cs.

Karmacsy család. Nemes család Ugocsa megyében, hol 1806-ban Karmacsy András közbirtokos Bökény helységben [4].

Kármán család. Kármán András 1762-től losonczi tanár volt, ennek fia Kármán id. József szül. 1738-ban; losonczi ref. lel-

---

[1]) Collect. Herald. Nro 34.

[2]) Adami Scuta Gentil. tom. V.

[3]) Nógrádmegyei jegyzőkönyv 5. 17.

[4]) Szirmay C. Ugocsa p. 122.

kész és superintendens 1792-ki jul. 26-án I. Ferencz király által nemesittetett meg.

Czimere négyfelé osztott paizs, az 1- és 4-ik osztály arany, a 2- és 3-ik osztály ezüst udvart mutat; a paizs aljáról szürke sziklás halom emelkedik fel, mellyen kék mezü kar könyököl, irótollat tartva. A paizsfölötti sisak koronájából két kiterjesztett fekete sas-szárny között zöld koszoru lebeg. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-kék [1]).

A czimerben látható irótoll, id. J ó z s e f nek irodalmi müködését példázza; mert tőle következő munkák jelentek meg: 1. „Istennel való társalkodás a regveli és esteli orákban." Sturm és Tiegde után forditva, Pozsony 1784. — 2. „Ekklesiai Agenda." U. ott 1787. — 3. „Az esztendőnek minden szakaszaira alkalmaztatott könyörgések." U. ott 1789. — 4. „Katekizmus", Osterwald után. U. ott 1789. Meghalt 1795-ben. Nejétől Szalay Klárától

Fia ifj. J ó z s e f 1771-ki jan. 15-én Losonczon született. Az 1790-ki országgyülés után ügyvédi vizsgát tett, de az irói pályára lépett, és 1794-ik elején az ‚U r a n i a t' inditá meg, melyben dolgozatai megjelentek. Azonban e vállalat három kötet után megakadt, és ifj. J ó z s e f haza vonulván, — mint életirói irják — ifjonti bűnök miatt kora halál áldozata lön 1795-ben. Izletes irálya — ha oly korán nem hal, — őt irodalmunk egyik nevezetességévé teendik. Munkái kedvesének az ismeretlen F a n n y-nak hagyományaival együtt 1843-ban Toldy F. által szerkesztve a nemzeti könyvtárban értek második kiadást [2]).

A család jelenleg is él; s közülök J ó z s e f mint uj-verbászi, P á l pócs-megyeri reform. lelkészek, szintén az egyházi pályán állanak.

Karnay család. Zemplin vármegye czimerleveles családainak sorában áll [3]).

Kárner család. Gömör és Ugocsa mármegyében székel.

A család czimere fenálló paizs, mely felső részéből lefelé rézsutosan húzott két vonal által három osztályra hasíttatik. A felső jobboldali ezüst mezőben három piros, a felső baloldali vörös mezőben pedig három fehér rózsafej látszik. Az alsó gúla-alakú kék mezőben pedig zöld téren vörös lábu gólya áll, egyik lábát fölemelve, és vörös csőré-

---

[1]) Adami Scuta gentil. tom. IV.

[2]) L. életrajzát az id. nemzeti könyvtárban munkái előtt, és magyar irók életrajz gyüjt. I. 235. II. 130.

[3]) Szirmay Com. Zemplin not top. 113.

ben zöld kigyót tartva. A paizsfölölti sisak koronáján szintén a leirthoz hasonló gólya áll. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [1]).

Karner Dániel már 1630-ban adóbeszedő [2]).

Karner László 1825-ben kir. tanácsos és Ung vármegye alispánja volt.

Karner Antal 1847-ben bácsi czimz. püspök, és kanczellariai udv. taná-sos, utóbb győri megyés püspök volt.

Karnyik család. (Máskép Fábri.) Közűlök Karnyik máskép Fábri Sámuel és fia István 1754-ben Nógrád vármegyében éltek.

Károly család. (Nagy-Károly, gróf.) Egyike legrégibb őstörzsökös magyar mágnás családainknak, mely máig virágzik. Eredetét azon Kaplony nemzetségből (genus) vette, mely az Árpád alatti magyarok bejövetelekor az első foglalás utján nyerte birtokait. A Káplyon nemzetség Szatmár vármegyében telepedvén meg, idővel több családágakra oszlott, mint a Bagossy, Csomaközy, Vetéssy, Vaday és Károly családra [3]), mely utóbbi a többit vagyonban és fényben fölül mulván, a nemzetség törzsbirtokának Kaplyonnak, valamint az előnevet adó Nagy-Károlynak nagyobb részét jelenleg is birja.

Mint fejlődött, és mint sarjadzott le a Károlyi család [4]), azt a következőkből látandjuk. Családfájuk imez:

---

[1]) Burgstaller Collectio insignium.

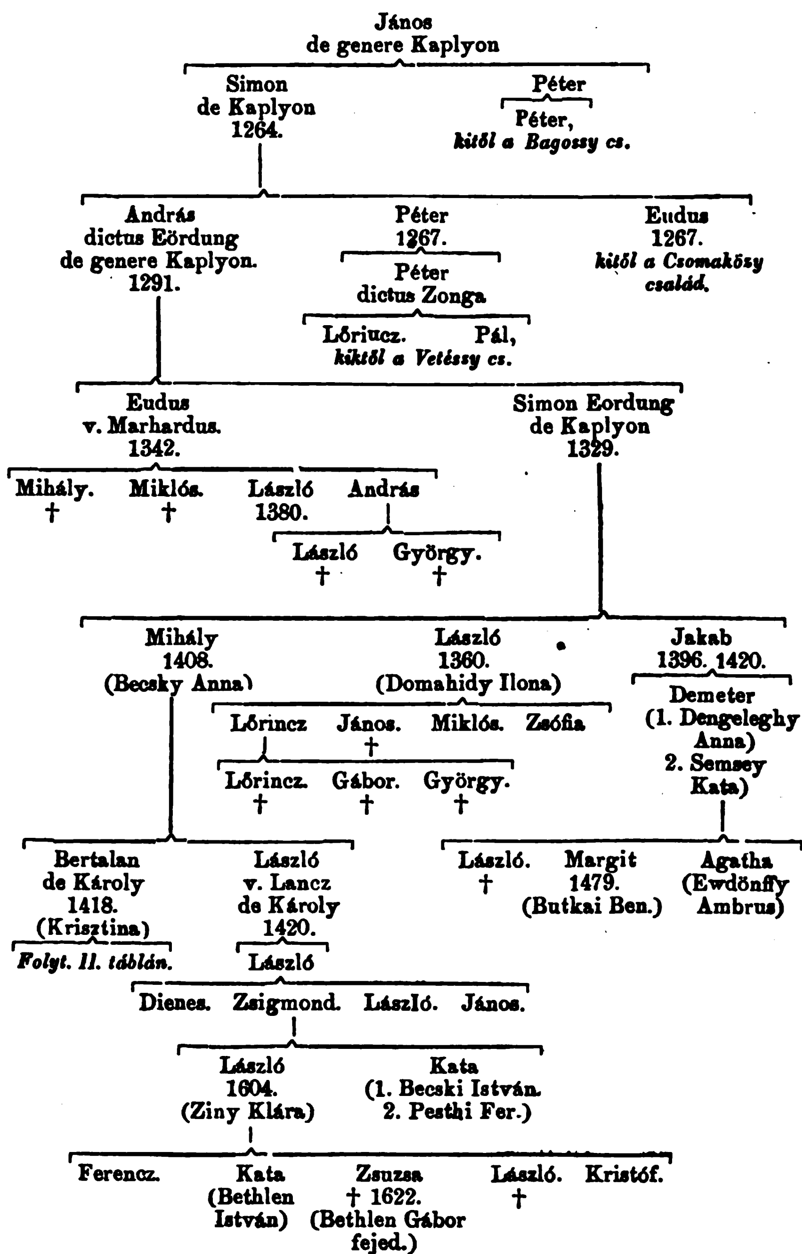
[2]) 1630-ki 6. törv. cz.

[3]) Szirmay A. Szatmár várm. II. 10—48. s köv.

[4]) U. ott II. 48. lapon közöltetik a Károlyi-ak származati kimutatása — mint mondatik — a kir. Kuria által helyben hagyott táblázatról. Lásd ugyanezt Wagner Tabulae Geneal. Mss. tab. XXXIII.; és e két összehangzó forrás után adatik itt a leszármazás. De e táblázat még nem látszik minden élt családtagot tartalmazni, valamint arról nagyobb részben a leányok is hiányzanak. — Budai F. Lexicona II. darabjában keveset ir a családról. Lehoczky Stemmatogr. II. 210—211. hibásan és hiányosan is közlirövid adatait. — Találunk a családról főleg Bertalantól lehozva adatokat a „Regélő“ szépirodalmi lap 1836-ik évi 101—110. számaiban. — Végre főleg Szirmay után értekezett a családról id: E. S. a Magyar Sajtó 1858-ik évi jun. 15. számában, melynek tévedéseit ama lapban helyre igazitá Waltherr László, kitől mint a Károly grófok egykori tudós levéltárnokától várja a haza e nemzetségnek okmányok kiséretében közlendő monographiáját. Bárha már azt e munka folyamában felhasználnom lehetett volna.

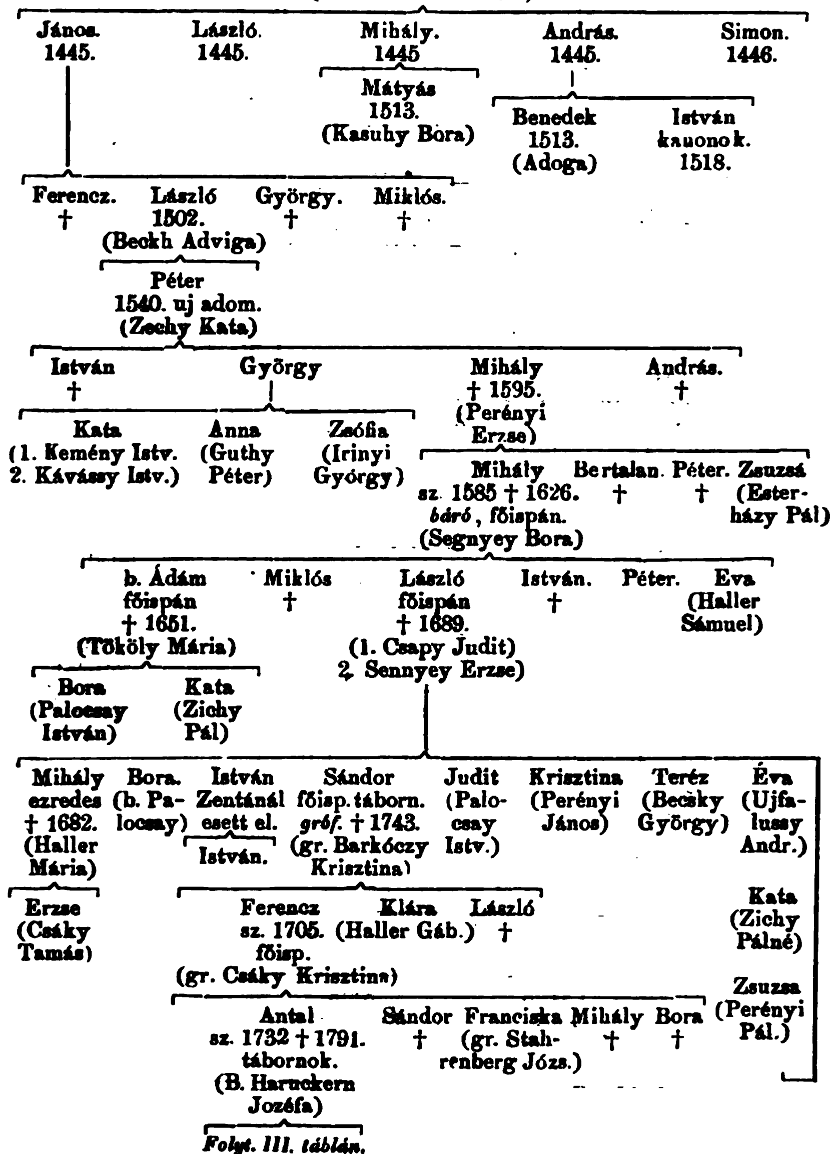
Károlyi.

I. tábla.

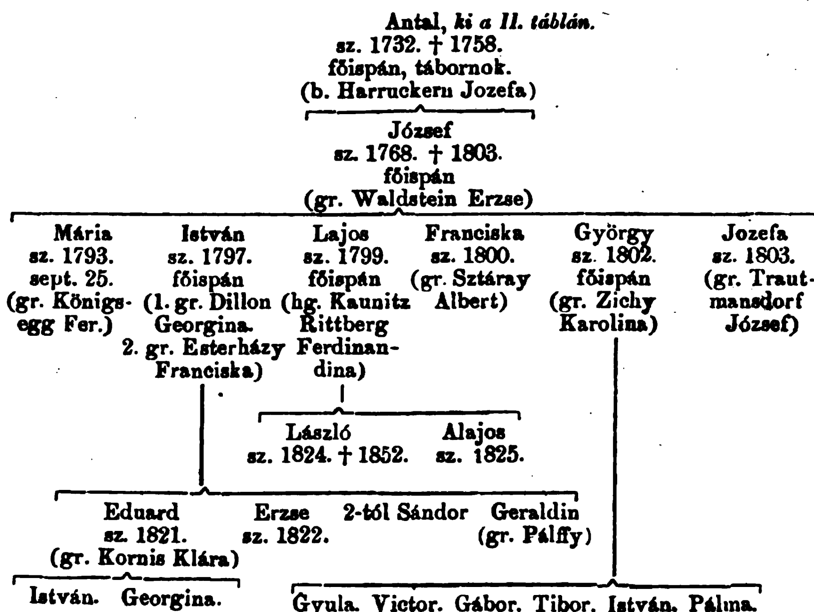

II. tábla.

Bertalan, *ki az I. táblán.*
1418.
(Krisztina 1445. özv.)

III. tábla.

Mint a családfáról látjuk, a terjedelmes kaplonyi nemzetségből kiváló és oklevelesen ismert törzse a családnak János, kinek fia Simon (Comes), ennek fia Péter és Eudus 1267-ben ugyancsak a kaplyoni nemből eredt Illés- és Pétertől Vada nevü örökös földjeiket megveszik [1]). Ugyan erről 1280-ban a n.-váradi káptalan előtt történik bevallás [2]).

1312-ben Simonnak fia Urdungnak nevezett András, ugynevezett Eudusnak fia György a Csomaközyek törzse, és emlitett Simon testvérének Péternek fia Péter, kitől a Bagossiak származtatnak, I. Károly királytól Vada földjére királyi adományt visznek [3]).

1342-ben Pál országbiró nyugtatványt ad öt giráról Urdung András fiainak Simonnak, Miklósnak, Mihálynak, és II. Eudusnak vagyis Marhardnak, melyeket ezek neki Péternek Zonga Péter nevü fiával, és kaplonyi Pál és Miklóssal eszközlött egyességért fizettek [4]).

---

[1]) Szirmay Szatmár várm. II. 46.
[2]) Ugyanott, 18.
[3]) Ugyanott, 18.
[4]) Ugyanott, 47.

Most emlitett Eudus vagy Marhardnak fiai Mihály, Miklós, László és András; kik közül a két utóbbi már Károly-nak neveztetett, 1387-ben a megyei hatóságtóli fölmentvényt és pallos-jogot nyertek Zsigmond királytól [1]).

Ugyancsak most emlitett Karoly László 1390-ben tanuvallatást tétetett, hogy Zénás Péter és Zarvadi István Lászlónak fia száz sertését hajtatá el Karoly helységéből [2]). 1408-ban pedig e László Olcsvát mint örökségét a vármegyei törvényszék előtt perrel megnyerte [3]).

1421-ben neveezett Marhard v. Eudusnak fia András, és fia István tanuvallatást eszközöltetett Lengyel Rezegey János, Pelseuczy Nagy János és olnodi Zudar Jakab ellen, kik Károly-Apáthi helységet felgyujták, lakosait rabokul vivék, és a Karolyi nemeseknek kétezer arany forintért kárt okozának [4]).

Ezen ág azonban kihalván, Eudus testvérének Urdung Simonnak fiai László, Mihály és Jakab voltak. Közülök László mester már szintén Karoly-nak neveztetett. Megsebesités végett Witkay István és László ellen folytatott pert, melyet Bebek Imre országbiró 1360-ban sz. Mihály nyolczadára halasztott [5]). Unokáiban ez ág kihalt. Testvérének

Jakabnak is, ki 1396—1420. közt él, ága — mint a táblázat mutatja, — hamar véget ért.

---

[1]) Szirmay Szatmár várm. II. 10.
[2]) Ugyanott 11.
[3]) Ugyanott 100.
[4]) Ugyanott 100.
[5]) Ugyanott 10.

A harmadik testvér M i h á l y, kinek Becski Annától két fia volt: L a n c z vagy L á s z l ó, és B e r t a l a n.

Karoly L a n c z vagy L á s z l ó, 1419-ben az alább emlitendő uj adomány-levélben részes, és egyike azoknak, kik 1428-ban Nagy-Károlyt birták, és kik az ettől különböző Karuli pusztát is a Báthoriaktól visszafoglalták [1]). Ennek fia szintén L á s z l ó, kit — Mátyás király emlékezetébe hozván a római császár ellen folyó háboruját és annak szorongató körülményeit, bizalmasan megkeresett, hogy Hamburg ostromában lévő hadainak táborában 1482-ki kisasszony ünnepe 3-ik napján kelt levelének vétele után azonnal állitson tizenkét fegyveres lovast, és ezeket személyesen a királyi hadsereghez vezesse, és pedig ugy, hogy megérkezésétől számitva egy hónapig vele egyetemben hadakozhassék, bizonyossá tévén őt, hogy egy hónál tovább nem tartóztatja, és azon felül ezen csapatra teendő minden költségeit vissza adandja, ebbeli szolgálatai iránt mindenkor elismeréssel fog lenni [2]). Fiai közűl csak Zsigmondnak volt fia L á s z l ó, kinek Zyny Klárától kihalt gyermekei közűl egyik leánya K a t a Bethlen Istvánné, másik leánya Zsuzsanna Bethlen Gábor fejedelem első neje, meghalt 1622-ki május 11-én [3]).

Lancznak testvére B e r t a l a n Zsigmond királlyal a külföldön járt, és mind hős tettei, mind egyéb hű szolgálatai által fényes érdemeket szerze, melyeket, de kivált korábbi időben, különféle szoros körülmények között, s legnehezebb küldöttségeiben Franczia-, Angol- és Németországban jártakor bizonyitott hivségét és ügyes magatartását figyelembe vevén, ősi nemzetségi birtokaira uj adomány-levelet nyert 1418-ban. Bertalannak hitvese volt Istvánd és Kölcse helységebeli György nevü birtokosnak leánya Krisztina [4]), ki egy 1445-ik évi oklevél bizonyitása szerint már emlitett évben özvegy volt. Fiai A n d r á s, J á n o s és M i h á l y.

Andrásnak fiai: B e n e d e k, kinek 1511-ben özvegye Adviga; és I s t v á n gyulafejérvári kanonok 1518-ban.

Mihálynak fia M á t y á s, kinek 1511-ben neje Kasuhy Borbála. 1513-ban.

---

1) Szirmay Szatmár várm. II. 12.
2) Ugyanott 12—13.
3) L. Exequiae Principales fölötte mondott halotti beszéd.
4) Wagnernél nőül H e d v i g áll.

A harmadik testvér János, ennek csak egyik fia László nemze nejétől Beckh Advigától fiút Pétert.

Nevezett Péter 1540-ben uj királyi adománynyal erősittetett meg birtokaiban [1]. Nejétől Zechy Katalintól nemzé Istvánt, Györgyöt, Mihályt és Andrást.

Ezek közül Mihály 1594-ben ismét uj királyi adományt vitt ősi birtokaira. Meghalt 1595-ben [2]. Második neje Perényi Erzsébet volt. Ettől fiai Bertalan és Péter mag nélkül haltak el; Mihályról alább lesz szó. Leánya Zsuzsanna báró Esterházy Pál első neje volt, meghalt 1629-ben.

Mihály szül. 1585-ben; atyja korán, alig tiz éves korában meghalván, anyja felügyelete alatt neveltetett, utóbb II. Mátyás király udvarában asztalnok hivatalt viselt két évig. Hadi és udvari hű szolgálataiért 1609-ki dec. 11-én a vörös pecséttel élhető mágnások (bárók) sorába emeltetett. 1618-ban dec. 14-én mint királyi biztos működött Nagy-Károlyban az erdélyországi követekkel tartott tárgyalásokon. — Sógora Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Szatmár vármegye főispánjává nevezte, mely méltóságban őt 1622-ki jul. 16-án II. Ferdinand király is megerősité. Mint Bethlen Gábor tanácsnoka és aranysarkantyus vitéz halt meg 1626-ban [3]. Nejétől lapispataki Segnyei Borbalától gyermekei 1. Ádám. 2. Miklós †. 3. László. 4. István. 5. Miklós. 6. Péter. 7. Éva Haller Sámuelné.

Ezek közül Ádám 1641-ben II. Ferdinand alatt Szatmár vármegye főispánságát viselé, de ettől őt Rákóczy György megfosztá, és azt rosályi Kún Istvánnak adta. Ennek halála után 1660-ki sept. 1-én I. Leopold király ismét visszahelyezé őt a főispánságba, és egyszersmind megerősité ekkor már mint szatmári várkapitányt és tanácsnokot. Meghalt fiu-örökösök nélkül 1661-ki márcziusban. Neje késmárki Tököly Mária.

László (Mihálynak fia) azonnal testvére halála után 1661-ki jul. 13-án megerősittetett a szatmári főispánságban. 1669-ki febr. 18-án I. Leopoldtól azon kegyelmes igéretet nyeré, hogy utánna fia Mihály leend a nevezett megye főispánjává; azonban Mihály e méltóságban nem részesülhetett, mert még atyja életében, már mint főezredes és nős férfiu 1682-ben Tököly Imre hadai által veszté vitézül életét. Ne-

---

[1]) Szirmay Szatmár várm. II. 14.

[2]) Ugyanott. — Lásd róla Tudománytár 1838-ki III. köt. 328. stb. lapjait.

[3]) Engel monumenta 298. és Kemény János önéletírása 78. l.

jétől Haller Máriától egyetlenegy leánya Erzsébet idővel Csáky Tamás neje lön. — László azonban 1670-ben Szatmár vár magyar főkapitányává neveztetett, de ezenközben mind a török háborúk mind a belzavarok által mind Károly városa, mind egyéb helységei feldulatván, marhái elhajtatván, vagyonában végtelen károkat szenvedett. Mint főispán, aranysarkantyus vitéz, királyi főkomornok az 1681-ki országgyülésen kir. biztossá, és felső magyarországi királyi táblának bárójává neveztetett ki. Főispánságáról lemondván, azt I. Leopold király egyetlen fiának Sándornak, ki egyedül maradt életben fiai sorából, adá 1687-ki aug. 4-én [1]. És ezután mindketten mint főispánok különlevél által hivattak az országgyülésre és I. József koronázási ünnepélyére 1687-ki aug. 26-án. Visszatérvén a koronázási ünnepélyről maga iktatá be fiát a főispánságba a királyi meghagyás szerint. Meghalt 1689-ki febr. 28-án. Második nejétől kis-sennyei Sennyei Erzsébettől, kivel 1646. nov. 25-én kelt egybe, — huszonhat év alatt egy idétlen magzattal husz gyermeke volt, de ezek nagyobb része gyermekkorában halt el. Csatatéren halt el mint már emlitők Mihály, ezen kivül másik fia István igy is végzé életét Zentánál a török elleni ütközetben. Ezeken kivül még egy fia Sándor, a családnak mintegy második statora, maradt meg; kiről alább.

Lászlónak leányai közül Juditot Palocsay István, Krisztinát Perényi János, Zsuzsanát Perényi Pál választá s vette feleségül. Nemkülönben Évát Devék-Ujfalussy András, Tereziát pedig Becski György vezette oltárhoz.

Lászlónak fia nevezett Sándor szül. 1668-ki mart. 20-án. A szatmári főispánságban atyjának utóda lön; és 1699-ki jul. 23-án a felső magyarországi kir. táblának bárójává, 1700- és 1701-ben pedig különféle ügyek elrendezésére királyi biztossá neveztetett ki. 1702-ki jul. 27-én megnyeré a királyi biztositást, hogy a főispánság fiára Lászlóra szálland, ki azonban atyja előtt halt meg. Sándor valamint házi és hivatalos ügyeiben, ugy a hadi pályán is fontos szerep vivője volt. 1697-ben a Tokaj Ferencz vezérlete alatt inditott támadás leküzdésére a megyei banderium élén hatályosan működött. Az 1703-ban kezdett Rákóczy forradalom elején — daczára az ellene egynémelyek folytonos keseritő gyanusitásainak, szintén ő volt első, ki a feltámadt kuruczokat Dolhánál szétverte. A nyert győzelem után az elfogultlanabb Nigrelli császári főkapitány tanácsára Bécsbe ment fel az események fel-

[1] Szirmay Szatmár várm. I.

jelentésére; azonban sikertelenül járt, sőt a dolhai győzelem jelei, az elfoglalt kuruez zászlók ugy fogadtattak némely kormányszéki tiszt urak által, mintha azokat valamely fegyvertárból mint I. Rákóczy Ferencz korából valókat fitogtatásul szedte volna elé. Visszatérvén az országba, miután hűsége daczára is pártosnak tartaték, Rákóczyhoz állott, és annak egyik fővezére lön. Ez idő alatt is többször igyekezett az országos ügynek békés megoldásán, míg végre a romhányi csata után föleg ő eszközlé egyik részről 1711-ben az ugynevezett szatmári (vagy nagy-károlyi) békekötést. Érdemeinek némi jutalmául 1711-ki sept. 15-én Eleonora özvegy fejedelemné, valamint 1712-ki jan. 27-én az uj király III. Károly is főhadvezérré helyettessé nevezte. És ugyan ez utóbbi öt, s általa utódait azon évi april 5-én grófi méltóságra emelte, miután őt már előbb egy 1711-ki aug. 1-én kelt levélben grófnak czimezé. 1719-ben némely föllázadók megzabolázása ismét reá bizatott. Az 1723-ki oszággyülésen pedig több ügynek elrendezésére királyi biztcsul neveztetett. Ugyan ez évi sept. 12-én belső titkos tanácsossá neveztetett; sőt hadi érdemeit figyelembe vevén, 1723-ik oct. 4-én a lovasság vezérévé, 1724-ki jan. 5-én pedig a felállitott helytartó tanács tagjává és tartományi biztosság főigazgatójává tétetett.

1734-ben az ország szükségére egy állandó lovas ezredet állitván fel, jan. 13-án főezredessévé neveztetett ki; és ezen ezreddel küldé ő egyetlen fiát Ferenczet a Rajna mellett legközelebb támadt háboruba. — 1741-ben a tiszántúli fölkelt nemes seregek vezérletével bizatott meg; és ugyan ezen évi sept. 24-én M.-Terézia által főhadvezérré (Feldmarschal) neveztetett ki.

Hadi és politikai fényes pályájának közepette, valamint uradalmai rendezésére, ugy főleg jótékony intézetek, egyházak alapitása s fölsegélésére nézve is szép nyomokat hagyott maga után. Nagy-Károlyban a kegyesrendi szerzet egyháza s társas lakhelye valamint a szegények kórháza neki köszönik létüket; hasonlóan Pesten a Klára szüzek részére is zárdát alapita. Meghalt gróf Károlyi Sándor 1743-ki sept. 8-án kora 75-ik évében [1]. Nejétől szalai gróf Barkóczy György leányától Krisztinától született gyermekei közűl csak leánya Mária gróf Haller Gáborné, és fia Ferencz jutottak nagykoruságra.

Ferencz szül. 1705-ben. Már 1721-ki jul. 24-én szatmármegyei főispánul neveztetett ki, és e méltóságba 1722-ki febr. 25-én be is iktattatott. 1734-ki april. 13-án atyja ezredéhez valóságos főezredessé

[1]) Szirmay Szatmár várm. I. 111—116.

nevezte őt III. Károly király, mely ezredet 1735-ben a Rajnához ő vezérlett. 1738-ban ezen ezred az ő nevére iratott át. 1739-ben a törökháboru elején lovassági tábornokká, és 1741-ben lovassági főhadvezéri helyettessé neveztetett. 1744-ben a porosz háboruban mint a tiszáninneni részek országos fő hadi kormányzója vett részt. 1745-ki sept. 3-án valóságos belső titkos tanácsossá, és még ugyanazon évi nov. 23-án a hétszemélyes tábla közbirájává; 1748-ban lovassági vezérré, utóbb kir. főasztalnok mesterré neveztetett [1]). Mint a tudomány kedvelője N.-Károlyban nyomdát állittatott, e czélból 1755-ben a lőcsei nyomda műszereit vásárlá meg 2576 frtért [2]). Meghalt 1758-ban [3]). Nejétől gr. Csáky Krisztinától két leánya, egyik gróf Szapáryné, másik gr. Stahrembergné, és egy fia Antal maradt.

Antal szül. 1732-ki octob. 25-én. Iskolái végeztével atyja nyomdokaiba lépendő, 1751-ki jul. 30-án mint őrnagy atyja lovas ezredében nyeré az aranyknlcsot. 1755 ben Esterházy József gyalog ezredében helyettes ezredes lön, a következő 1756-ban a lobosiczi véres ütközetben (oct. 1-én) meljén nehéz zúzást kapott. A katonai pályán fiatalsága óta kivált a porosz háboruban szerzett érdemei végett 1758-ki sept. 4-én Szatmár vármegye főispánjává neveztetett, és még ugyanazon évi octob. 18-án tábornagy lön. Ez előtt négy nappal ő vezérlé az emlitett Esterházy ezredet Hochkirchennél egy tüzes csatába, és a poroszok álgyu-sánczát bevette, s 36 álgyut foglalt el. Ez alkalommal lankadtsága és a meljén viselt zuzás következtében ott a csatatéren lováról lehanyatlott és katonáitól majd eltapodtatott, de érvágás és rövid nyugalom után ismét lóra ülvén, zavarba jött ezredét rendbe hozta. Ez után 1759-ki jan. 9-én a M.-Terézia vitéz rend keresztjével diszesittetett. Ő ellenben ugyanekkor huszezer forintot ajándékozott a várak és erősségek kijavitására; a nagy-bányai bányász-hivatalnak pedig a legszűkebb termés idején három év alatt a legcsekélyebb áron tizenkétezer köböl gabonát küldött. 1775-ben a királyi kincstárnak ismét tizezer forintot adott, mely összeget M.-Terézia a pozsonyi nemes iskolákra ajánlott át. Ő az iskolák kerületi főigazgatója is levén, fáradhatlan munkássággal e téren is legsikeresebb intézkedéseket tett. 1778-ban pedig a porosz háboru kiütésekor száz huszár-ujoncz kiállitására a hadi pénztárba hatezer hatszáz forintot ajándékozott. Ezen közben

[1]) Szirmay Szatmár várm. I.

[2]) Nagy-Károlyban első nyomdászok Pap István és Biró Mihály voltak.

[3]) Szirmay Szatmár várm. I. 116—118., mely szerint 1758-ban nagyboldogasszony napján, Wagner szerint pedig 1757-ki aug. 14-én halt meg.

gondjai egyéb gazdászati ügyekre is kiterjedtek. A Bereg, Ung, Szabolcs, Zemplin, Ugocsa és Szatmár megyéket áradásaik által pusztitó vizek szabályozásában fáradozott, és a 28 négyszegü mértföldre terjedő ecsedi lápot több mint tizenhét ezer forintnak reá forditásával nagyrészben lecsapoltatta; helységet uj telepitvényekkel népesitett, iskolákat, templomokat épittetett, szegény tanulókat segitett, tudósokat ápolt stb.

Ennyi hadi és polgári érdemei jutalmául folytonosan érte őt a kitüntetés. 1760-ban a hétszemélyes főtörvényszék közbirájává; 1763-ban a gr. Bethlen gyalog ezred tulajdonos ezredessévé, 1766-ban titkos tanácsnokká és főhadvezéri helyettessé; 1775-ben kir. fő asztalnok mesterré, 1787-ben a magyar nemes testőrség kapitányává; és 1790. mart. 29-én a horvát- és dalmátországi báni méltóságot több ok miatt elnem vállalván, azon évi nov. 22-én aranygyapjas vitézzé neveztetett ki. Meghalt 1791-ki august. 24-én Penczingben Bécs mellett. Nejétől báró Harruckern Jozefától, kinek gazdag hozományával a család terjedelmes birtokai még inkább szaporodtak, egy fia maradt József.

József született 1768-ki oct. 7-én. Már 1776 ban M.-Terézia királyasszony által Békés vármegye főispánjává neveztetett ki, mely méltóságba 1777-ben atyja által iktattatott be. Alsóbb iskoláit Váczon, a jogot Pesten végezvén, Bécsben hallgatá a legjelesb tanárokat. Huszonnégy éves korba jutván, kir. kamarássá neveztetett; és ugyan ez időben a kir. helytartó tanácsnál titoknoki hivatalt viselt. 1790-ki aug. 20-án mint Szatmár megye zászlóaljának fővezére a megye seregét Bécsbe vezetvén, a felséges udvar előtt ünnepélyesen jelent meg. És ugyanazon évi octob. 5—20. között II. Leopold király koronáztatása előtt ő vivé a budai országgyülés megbizásából a királyi hitlevelet Frankfurtba II. Leopoldhoz, honnan a kir. válaszszal gyorsan is viszszatért. 1791-ki oct. 13-án meghalt atyja helyébe Szatmár vármegye főispánjává neveztetett; melybe 1794-be iktattatott be. 1796-ban hg. Esterházy Miklósra, ő reá, Horváth Zsigmond és Rhédey Ferencz tanácsosokra, mint küldöttségre bizatott a Károly főherczegnél teendő tisztelkedés és a magyar vitézeknek ajánlása. Karolyi József vezérlé 1797-ben Szatmár megye nemes fölkelő seregét, valamint 1800-ban mint ezredes és tiszamelléki osztály-vezér a Szatmár, Szabolcs, Marmaros, Bereg és Ugocsa megyék nemes fölkelő seregeit [1]. Mind ezeken felül egyéb áldozatot is hozott a hon oltárára. Saját költségén 555

[1]) Szirmay Szatmár várm. I. 122—126.

ujoncz katonát állitott; a hadi szükségekre 124 ezer forintot, 4400 pozsonyi. mérő zabot, 2800 mérő kétszerest, 1900 mérő rozsot adott. Ezen felül egyházakra, iskolákra, tanitó mesterekre is sokat áldozott. Ő épitette a poroszlói és nagy-majthényi templomokat, a nagy-majthényi, józsefházi, és szaniszlói paplakokat, és Nagy-Károlyban uj csinos kastélyt emeltetett. Meghalt férfi kora delén élte 35-ik évében, 1803-ban Bécsben; eltemettetett a kaplonyi nemzetségi sirboltban. Hitvestársától gróf Waldstein-Wartemberg Erzsébet csillagkeresztes hölgytől, kivel 1789-ben kelt egybe, és ki 1813. jan. 3-án halt meg, — következő nagyobb kort élt gyermekei maradtak:

1. Mária szül. 1793-ki sept. 25-én. Férje lett 1811-ki jul. 11-én aulendorfi gr. Königsegg Ferencz cs. k. kamarás, kinek leánya gr. Königsegg Franciska gr. Andrássy György hitves társa.

2. István cs. kir. kamarás, és jelenleg a sz. István társulat elnöke stb. szül. 1797-ki nov. 18-án. Első hitvese volt Dillon Eduard grófnak, ezredes helytartónak, és sz. Lajos franczia király rend vitézének leánya Georgina, kivel egybekelt 1820. jun. végén; és ki meghalt 1827-ki május 3-án Drezdában. — Ettől születtek gyermekei: *a*) Eduard Emanuel Párisban 1821-ki jun. 18-án, ki 1851-ki mart. 1-én kelt egybe Kornis Klára grófnővel, — és *b*) Erzsébet-Mária szül. Bécsben 1822. sept. 29-én. — Második hitvese volt gr. Esterházy Franciska csillag-keresztes hölgy, kivel egybekelt 1831-ki január 24-én, és ki 1844-ki febrár 15-én halt meg, eltemettetett Fóthon. Ettől fia Sándor.

3. Lajos szül. 1799-ki september 15-én. Cs. k. kamarás, Csongrád megyének főispáni helyettese, és (1836-ban) a m. gazdasági egyesület elnöke volt. 1841-ben Abauj megye főispánjává neveztetett ki, és e méltóságba 1842-ben beiktattatott. Jogtudorságra 1819-ki nov. 21-én emeltetett. Házasságra lépett Kaunitz-Rittberg Alajos herczeg leányával Ferdinandina grófnővel 1822-ki nov. 4-én. — Gyermekei László szül. 1824-ki febr. 26-án, és Alajos szül. 1825-ki aug. 8-án.

4. Franczis ka szül. 1800. octob. 19-én. Férjhez ment 1818-ki jun. 16-án nagy-mihályi gróf Sztáray Albert cs. k. kamaráshoz.

5. György, szül. 1802-ki mart. 28-án. A magyar akademiának igazgató és tiszteleti tagja, 1841-ben Békés vármegye főispánja, mely méltóságba 1842-ben iktattatott be. Egybekelt Pozsonyban 1836-ki május 16-án zichi és vázsonkeői gr. Zichy Károly leányával, az 1819-ki nov. 8-án született Zichy Karolina grófnővel, kitől gyermekei Gyula, Geiza, Gábor.

6. Jozefa cs. k. palotahölgy szül. 1803-ki nov. 7-én. Egybekelt 1821-ki octob. 16-án gróf Trautmansdorf József cs. kir. kamarás, b. titkos tanácsos, és akkor Ausztria berlini követével.

A gróf Károlyiak neve hazánk mágnásainak azon fényes koszoruját ékíti, mely őseinek hazafiságban és honszeretetben dicső példáján haladva a közhasznu honi intézetek elémozditásában, terjesztésében, és pártolásában kitünő részvétet tanusit. E tekintetből ha nem emlitjük is jelenlegi áldozataikat, a multból is nem csak a nemzeti lóverseny érdekitésére alapitott évenkinti becses jutalom-dijak, és egyéb hazai vállalatok szólnak hangosan, hanem a m. akademia is adatokat szolgálhat. György gróf egyike volt a társaság első megalapitóinak, midőn annak felállitásakor tőkéjéhez 40 ezer forinttal, István gróf 20 ezer, Lajos gróf 10 ezer forinttal járultak; és ez utóbbi a magyar gazdasági egyesület alapjára négyezer forintot ajándékozott.

György grófnak izletes s nagyszerü palotája, hol a nemzetségi levéltár is őriztetik, — Pestet ékesiti. Ő épitteté többi közt a kaplonyi diszes templomot és családi sirboltot is. — István grófnak a fóthi gyönyörü templom, és lakhelyeül szolgáló palota köszöni lételét.

A Karoly-ak ősi nemzetségi czimere egyik lábán álló karvaly (karol-madár = nisus), fölemelt másik lábával szivet tartva; és némely régi pecsét-rajzokon azt csőrével is marczangolva. E czimer a grófságra emeltetéskor tetemesen bővittetett, és jelenleg a Károlyi grófok czimere — mint azt följebb a metszvény is mutatja — következő: A paizs keresztmetszéssel négy részre oszlik, ugy mindazáltal, hogy a paizs aljáról két rézsutos vonal által fölfelé gúla alakban keskenyülő osztály az ötödik udvart képezi, és még ezen fölül a paizs közepét egy koronás fejü, farkát szájában tartó sárkány által köritett gömbölyü udvar foglalja el a nemzetségi ős czimerrel, a kék mezőben fehér sziklán szétterjesztett szárnyakkal egylábon álló karvalylyal, mely jobb lábával egy piros szivet tart. A czimerpaizs 1-ső osztályában kék mezőben hátulsó lábaira ágaskodó szarvas, a 2-ik osztály ezüst mezejében kiterjesztett szárnyakkal egyfejü sas; a 3-ik osztály kék mezejében kétfarku, hátulsó lábain álló oroszlán, első lábaival fehér-vörös zászlót tartva; a 4-ik osztály kék mezejében koronás, és szárnyas angyalfej látszik. Végre az alsó 5-ik osztály ezüst mezejében aranykoronán, egy koronás, kiterjesztett ezüst-vörös szárnyu, halfarku szirén látszik. A paizsfelötti grófi koronán három koronás sisak nyugszik. A jobboldalin balra fordulva kétfarku oroszlán ágaskodik, első lábaival kivont kardot villogtatva, a közepső sisak koronájából pánczélos, sisakos vitéz emel-

kedik ki jobb kezével kivont kardot, a balban levágott vérző fejet üstökénél fogva; a baloldali sisak koronáján kiterjesztett szárnyaival grif áll, első jobb lábával meztelen kardot, a másikkal hármas rózsát tartva. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös. A paizs két oldalán telamonok gyanánt két kettősfarku oroszlán áll, fölkifelé tátott torokkal, első lábaik egyikével egyegy ezüst-piros zászlót emelve a szélső sisak felé [1]).

Károlyi család. (Gocsith-szent-imrei.) A család előbbi neve Gocsith volt, és ezt még a mult század végén is használá a család némely tagja, irván nevét Gocsith-Károlyinak.

Legrégebben Sáros megyében találjuk a családot, és azon megyében fekszik Szent-Imre helység is, melyben Károlyi László jelenleg is birtokos.

1515-ben Gocsith Károly, kitől — ugy látszik — a család a Károlyi nevet örklé, Sáros megyében egy Soltiz házhelyét a hozzá tartozókkal együtt zálogba adja Kendy Istvánnak 16 frtban. A magyar záloglevél Szent-Imrén kelt [2]).

A család a XVI. század végén leszármazott Nógrád vármegyébe is, hol Pincz helységet szerzé birtokul.

1590-ben élt szent-imrei Gocsith-Károlyi Ferencz, kinek nejétől Barbarich Ilonától leánya Kata 1614-ben Görgey Vilmos neje [3]).

1672-ben élt Gocsith-Károlyi Borbála gagyi Báthori László özvegye, és már neje Melczer János hevesmegyei alispánnak [4]).

1686-ban Pinczen birt Károlyi László [5]).

1730-ban Gocsith-Károlyi Erzsébet Bárczay József özvegye többekkel nógrádmegyei Pöstény és Fogats puszták birtokába iktattatnak, de ellentmondás történt [6]). Azonban 1773-ban még is birta Pöstény felét, mert azt akkor zálogitá el [7]).

A nógrádmegyei ágból Károlyi János ugyanott 1829-től főszolgabiró, 1842-ben másod-alispán, 1847-ben első-alispán és országgyülési követ volt. Neje jeszeniczei Jankovics Róza.

---

[1]) A Karoly-ak czimeréről értekezett Waltherr László a m. Akademiai Értesitő 1847-ki foly. 41—46. lapjain.

[2]) A m. tudós társaság Évkönyve III. köt. 123. l.

[3]) Wagner tabulae geneal.

[4]) Nógrádmegyei Protocol.

[5]) Ugyanott.

[6]) Sz.-benedeki Convent Cappa H. Fasc. 7. Nro 16.

[7]) Oklevél-másolat.

Testvérei László az udvari kanczellariánál fogalmazó, utóbb itélőmester, jelenleg cs. kir. törvényszéki elnök.

Miksa, kinek neje baráthi Huszár Mária.

Nővéreik Török Adolfné, és Mária Mocsáry Antalné.

A család czimere a paizs vörös mezejében szárnyait szétterjesztő egyfejü sas, egyik lábában kulcsot, a másikban zöld gallyat tartva. Ugyanaz látható a paizsfölötti sisak koronáján is. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Károli család. (Paghi.) Paghi Károli Pál 1539-ben I. Ferdinand király egyik biztosa Esztergamba azon egyezkedésre, mely Szapolyai követeivel tartatott mind a két félnek alattvalóit illető peres ügyek elintézése végett [1].

Találunk Károly-Paty Károly családot is, melynek czimere vörös mezőben pánczélos kar könyöklő helyzetben, kivont kardot villogtatva; ugyanaz látható a paizsfölötti sisak koronáján is. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [2].

Károly család. Károly Mihály a következő czimert nyeré. A négyfelé osztott paizs 1- és 4-ik osztály arany udvarában kétfejü fekete sasnak az udvar oldalából félig kinyuló teste látszik. A 2- és 3-ik osztály vörös udvarában pánczélos kar könyököl kivont karddal; fölötte egy, alatta két ezüstliliom látszik. A paizs fölött két koronás sisak áll. A jobboldaliból kiterjesztett szárnyakkal egyfejü fekete sas emelkedik ki. A baloldali sisak koronájából három (fehér vörös fehér) strucztoll nyúlik fel. A középsőn fehér liliom látszik. Foszladék jobbról arany-fekete, balról ezüst-vörös [3].

Károly család. I. Leopold királytól 1692-ki máj. 20án kapta Károly Sámuel a czimeres nemeslevelet, mely ugyanazon évben Szatmár vármegyében kihirdettetett [4].

Karóve család. Zemplin vármegye czimerleveles nemes családainak egyike [5].

Karpissek család. 1688-ban Trencsin megyében Zolnán székelt, és ott iktattatott be a nemesi lajstromba [6].

---

[1]) Budai Fer. Hist. lex. III. 168.

[2]) Adami Scuta gentil. tom. V. E Karoly-Paty Károly család egy-e paghi Károly-val?

[3]) Adami Scuta Gentil. tom. V.

[4]) Szatmár várm. levéltárában van az eredeti czimeres nemeslevél.

[5]) Szirmay C. Zemplin not. top. 113.

[6]) Szontagh Dán. közlése szerint.

Karsa család. (Sz.-király-szabadgyai.) Közülök Mihály 1819-ben ügyvéd volt.

Karsanits család. A mult század végén Karsanits Mihály Krassó vármegyének alügyésze, 1798-ki jan. 8-án Barsmegyétől nyert nemesi bizonyitványát azon évi május 30-án Krassó megyében hirdetteté ki. Jelenleg Krassó megyében e család nem létezik.

Karth család. Karth Tamás Antal 1736-ban III. Károly királytól kapta czimeres nemesitő levelét [1].

Czimere a paizs felső részének közepéből rézsutosan lehúzott két vonal által három udvarra oszlik, a két felsőbbik arany udvarban fekete szétterjesztett sasszárny látszik. Az alsó gúla alaku vörös udvarban zöld téren pánczélos sisakos vitéz áll kivont karddal. Ugyanaz nyúlik ki a paizsfölötti sisak koronájából is, két kiterjesztett sasszárny között. Foszladék jobbról arany-fekete, balról ezüst-vörös.

Karthali család. Régi kihalt család. 1520-ban élt közülök Karthali N. [2].

Kary család. Székely nemes család, egyik ágazata Trencsin megyében Beczkón székel, hová Kary Pál telepedett, 1796-ban Gyergyó széktől nyert nemesi bizonyitványt mutata fel. — 1801-ben élnek György és Pál. 1803-ban már Révfaluban is laknak, névszerint Pál, és fia Pál, és Kary Ferencz. 1837-ben Rétfaluban élnek Pálnak utódai Mihály, József és János; és Ferencznek utódai Károly, János, Mihály.

Kása család. Zemplin vármegye czimerleveles nemes családainak egyike [4].

Kassai család. (Kolosvári †.) Erdélyi család, mely főleg a fejedelmek korában virágzott. Kassai István Bethlen Gábor alatt fő-ember [5]; 1626-ban egyik küldött Brandenburgi Kata elé [6]. Rákóczy I. György alatt itélőmester. Neje volt Viczei Anna, kinek Drassó egészen a springi és vingárdi részekkel átiratott 1635-ki dec. 10-én [7],

---

[1]) Collect. Herald. Nro

[2]) Pray Annales III. 126.

[3]) Szontagh Dán. közlése.

[4]) Szirmay C. Zemplin. not. top. 113.

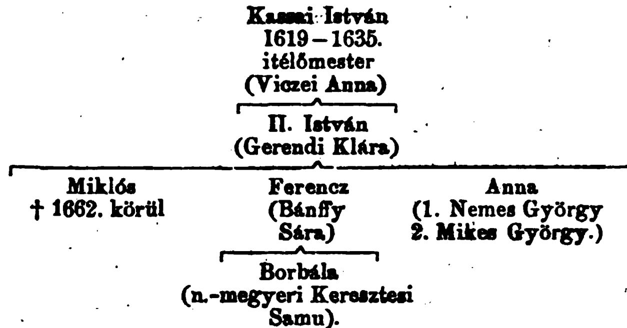
[5]) Történelmi tár. Kiadja a m. tud. akademia IV. 186.

[6]) Kemény János önéletirása, kiadta Szalay L. 78. — Lásd róla Engel Monumenta ung. 362. 367. 370.

[7]) K.-fejérvári káptal. Lib. Reg. 20. fol. 204.

és e jószágokra nézve az ő javára 1636-ban lemondott az Apaffy család [8]). Fia volt István, ennek neje Gerendi Klára.

A családfa [2]) következő:

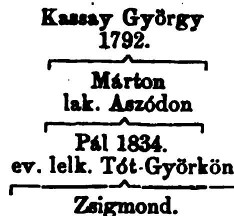
II. Istvánnak gyermekei 1655-ki mart. 24-én osztoztak. Ferencz jelen volt Ali basa táborában, midőn Apaffy Mihály fejedelemmé tétetett [3]).

A mult század első felében Borbála-ban kihalt a család, és a Kassai jószágok publicáltatása iránti rendelet 1733. martius 30-án adatott ki [4]).

Kassai család. Jelenleg is létezik Zemplin vármegyében, birtokos Gesztelyen és Mihályiban [5]).

Trencsin megyében a nemesi lajstromba iktatva leljük Kassay (vagy Cassay) Mártont, 1666-ik évben Bicsén. — Kassay János nemeslevele 1818-ban Borsod vármegyében hirdettetett ki [6]).

Egy másik ágnak, mely Turócz vármegyéből eredt Pest megyébe, leszármazása ez:

---

[1]) B. Bornemisza levéltárából adat.
[2]) Török Antal közlése szerint.
[3]) Benkő Transylv. gen. I. 301.
[4]) B. Bornemisza levéltár.
[5]) Szirmay C. Zemplin not. top. 113. 227. 268.
[6]) Szontagh Dán. közlése szerint.

Kassay György Turócz vármegyétől nyert nemesi bizonyitványát 1792-ben Pest vármegyében is kihirdetteté. Fia Márton Aszódon lakott. Ennek fia Pál ágost. evang. lelkész Tót-Györkön, 1834-ki nov. 15-én vett ki Pest vármegyétől nemesi bizonyitványt, melyet Nógrád megyében 1835-ki aug. 26-án hirdettetett ki [1].

Kastal család. Jelenleg Szabolcs vármegye nemes családa, és ezen megyében birtokos Ajákon.

Egy ága a családnak Erdélyben Szászvároson élt, hol Kastal Antal 1815-ben a városnál hivatalnok.

Bihar megyében Váradon is találjuk e család egyik ágát [2]. Ezekből Kastal Imre e század elején mint jogász alkalmi verseket ir [3]. Józsefnek neje Csató Krisztina volt.

Kastal N. gyula-fejérvári kanonok volt.

Kastellánffy család. (Szentléleki.) A XV. században élt Kastellánffy György, ki Zrinyi Miklós özvegyét, Corbaviai Ilonát birta nőül.

Sz.-léleki Kastellánffy Lászlónak neje Rátkai Orsolya volt, ki utóbb 1560. táján gersei Pethő László hitvese [4].

Kastellánffy Péter jelen volt az 1569-ki országgyülésen, és ez országgyülés alatt a mágnások sorába emeltetett [5].

A család neve legtöbbnyire Castellanffy-nak iratott. Már kihalt.

Kasúhy család. (Kasúhi †.) Zemplin vármegye kihalt nemes családa, mely azon megyei Kasúh most Kazsú helységet birta [6].

1423-ban Kasúhi Péter deák (litteratus) neje Makó Kata többekkel nádori itélet folytán osztozik meg zemplinmegyei Szentes helységen [7].

1511-ben Kasúhy Borbála, Károly Mátyás hitvese volt [8].

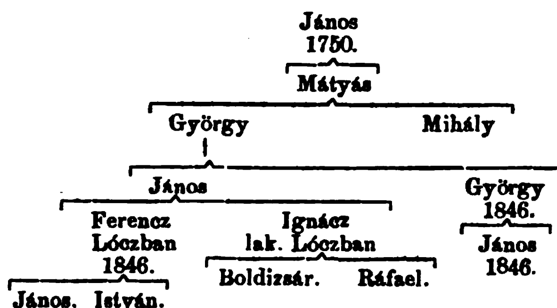
[1]) Jegyzőkönyvi 2400. sz. alatt.
[2]) B. Vay László Német hivség. 887.
[3]) Ugyanott 925.
[4]) Lehoczky Stemmatogr. II. 337.
[5]) Kovachich Scriptores minor. II. 228.
[6]) Szirmay C. Zemplin. not. top. 237.
[7]) Ugyanott 289.
[8]) Szirmay Szatmár várm. II. 14. 41. 150.

Kasza család. (Tamásfalvi.) Gömör vármegyében Rimaszombat mellett van Tamásfalva helység, arról irja előnevét a család.

A család czimere ez: a paizs kék udvarában zöld téren oroszlán ágaskodik, első lábaival három rózsát tart. A paizsfölötti sisak koronáján két kiterjesztett sasszárny között aranycsillag ragyog. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

A család egyik ága a mult század elején Gömör vármegyéből Nógrád megyébe és innen Hont megyébe is elszármazott. Kasza I s t v á n és J á n o s 1750-ki sept. 11-én Gömör vármegyétől nemesi bizonyitványt nyert, és azt azon évi nov. 19-én Nógrád megyében is kihirdetteté.

Jánosnak ágazata, mely Szécsény táján nagyrészben Lóczban telepedék meg, következőleg származott le:

Az e táblázaton állók közül F e r e n c z, I g n á c z és G y ö r g y, és ezeknek fiaik 1846-ban hirdették ki Nógrád megyében nemességüket [1]).

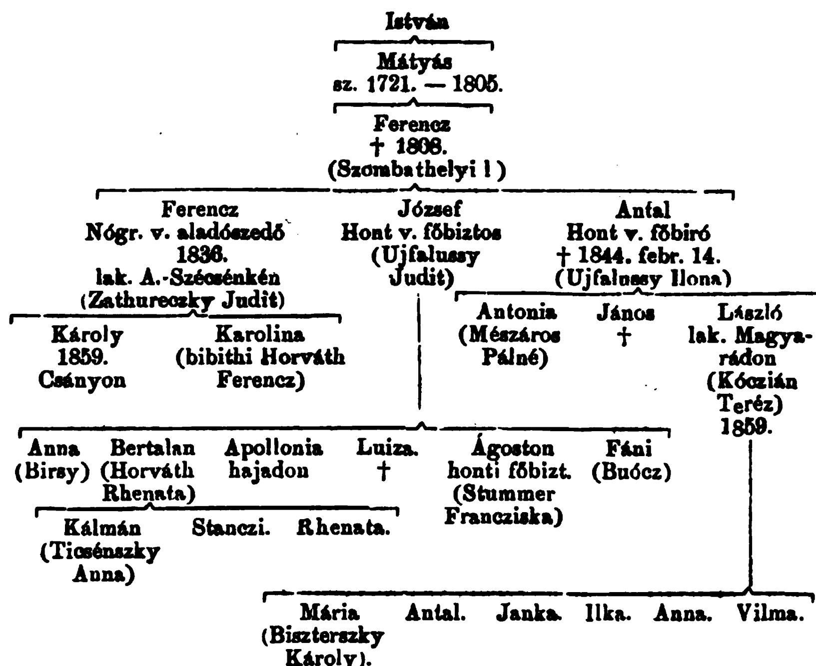
1845-ben pedig idősb M i h á l y, I s t v á n, L a j o s és F e r e n c z nyertek Nógrád megyétől nemesi bizonyitványt.

A följebbi táblázat élén álló Jánossal egykoru I s t v á n szintén Lóczban lakott, utódai azonban nagyrészben Hontmegyébe szakadtak. Nevezett Istvánnak Szeles Annától fia M á t y á s született 1721. dec. 13-án; és élt még 1805-ben is.

Ezen ágazat leszármazása következő:

---

[1]) Megyei jegyzőkönyv 3541. sz. alatt.

A család egyes ágai más megyékbe is elágaztak. Igy Kasza Pál 1611-ben Bars vármegye előtt tiltakozik a Dalmadyak részéről Csúzy Péter ellen.

Kasza Mária 1663-ban Gyürky György neje volt, midőn Hontmegyei Cseri helységre nézve Baloghy Gáspár beiktatásának ellene mondott [1]).

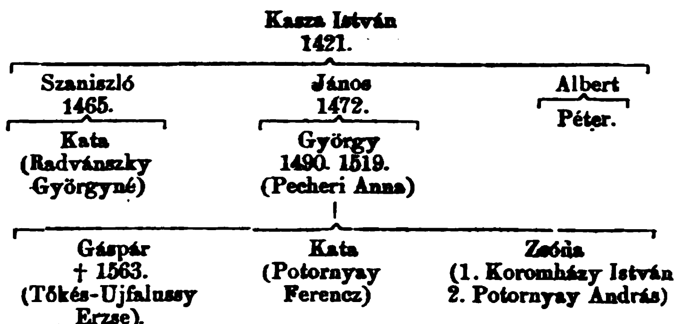
Kasza család. (Kihalt.) Egy másik Kasza, vagy inkább Kaszai (mert latinul de Kasza iratik) volt azon család, melyből Kasza István 1421-ben temesi főispán [2]) vala. Birtokait 1553-ban Petróczi (tán Petrovich); 1675-ben Zápolya; majd Kasza Pál, végre Illyesházy birták.

Talán ez azon Kasza család, melyről Bethlen Farkas irja, hogy Halmágyon volt ősi kastélya [3]).

[1]) Sz.-benedeki convent. Capsa B. Fasc. 2. Nro 14. stb.

[2]) Lehoczkynál Stemmat. II. p. 211. trencsini főispánul iratik. Ellenben a Geneal. Autent. Mss. tom. I. (honnan a családfa is vétetett) Comes Temesiensis-nek iratik. Budai Fer. Hist. Lexic. I. k. 396. lapon Kasza Benedek fordul elé, (nem István) de szintén temesi főispánul irva.

[3]) Wolph. Bethlen Hist. VI. 33.

Gáspárban 1563-ban fi-ágon kihalt a család.

Kasza család. (Torjai.) Székely nemes család, felső, alsó-torjai előnévvel.

Torjai Kasza András 1794-ben táblai ügyész.

Felső-torjai Kasza András az 1791—92-ki erdélyi országgyülésen Torda vármegye követe.

Al-torjai Kasza József 1815-ben Torda megyében adórovó biztos. Dániel ugyanott szegények ügyvéde 1830. táján.

Kaszács család. Gömör és Zala vármegyében lakozó nemes család Fényes E. Geographiája szerint.

Kaszamoczky család. Pestmegye nemessége sorában áll Fényes E. Geographiája szerint.

Kaszanitzky család. (Nagy-selunczi). Liptó vármegye nemes családa, mely ott Német-lipcsei curiáján székel. Az ujabb időkből ismeretes közülök Kaszanitzky Pál ügyvéd, és Lajos Liptó vármegyének 1844-ben aljegyzője, 1848-ban szolgabirája.

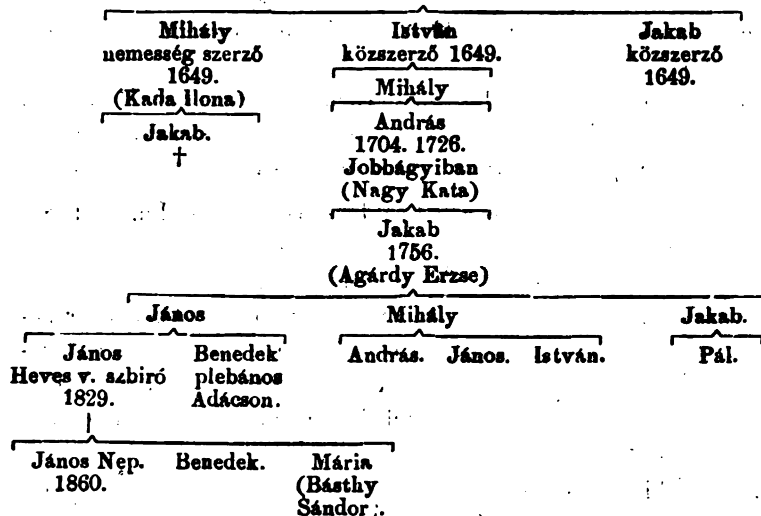
Kaszaniczky András Krassó megyébe költözött, hol jegyző volt, és Liptó megyétől 1808-ki jan. 7-én kelt nemesi bizonyitványát Krassó megyében 1813-ki jul. 31-én tartott közgyülésen hirdetteté ki.

Kaszap család. Heves és nógyrádmegyei czimerleveles nemes család. Kaszap Mihály és neje Kada Ilona, és fiok Jakab; továbbá testvérei Kaszap István, és Kaszap Jakab III. Ferdinand király által nemesitettek meg Pozsonyban 1649-ki május 18-án kelt czimeres nemeslevélben, mely Nógrád megyében Losonczon 1652-ki jan. 29-én tartott törvényszéken hirdettetett ki [1]).

A család czimere a paizs kék udvarában zöld téren álló grif, első jobb lábával kivont kardot tart. Ugyanaz emelkedik ki a paizsfölötti sisak koronájából is. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

[1]) Nógrádmegyei jegyzőkönyv.

A család leszármazása következő:

A családfán álló András 1704-ben eléfordul a nógrádmegyei nemesek lajstromában. 1721-ki máj. 30-án Jobbágyiban egy curialis telkét elzálogitá Pintér András és Márton szurdok-püspöki lakosoknak. 1726-ban a nemesség-vizsgáló törvényszék előtt nemességét igazolja. Fia

Jakab kiszármazott a megyéből, de 1755-ben már ismét Nógrádban van, hol a jövevény-nemesek lajstromában áll neve. Ugyan ez évben tanuvallatást tétetett, és azt 1756-ban hitelessitteté. Fiának Jánosnak egyik fia János Heves megyében volt alszolgabiró 1829-ben, midőn Nógrád megyétől nemesi bizonyitványt vett ki. Lakása Pásztó. Gyermekei a táblázaton állanak, birtokaik Nógrád megyében Megyerben stb.

Kaszap család. Kaszap Péter és József testvérek 1791-ben nyertek II. Leopold királytól czimeres nemeslevelet.

Czimerük négyfelé osztott paizs. Az 1- és 4-ik osztály ezüst mezejében zöld téren zöld magyar ruhás férfiu áll prémes kalpaggal, csizmája sárga szattyán; oldalán kard lóg, jobb kezében botjával a földet érinti; a 2-ik osztály kék udvarába vörös mezü férfi kar nyúlik be, könyöklő helyzetben, három szál kalászt, és aranymérleget tartva; a 3-ik osztály kék mezejében szintén vörös mezü kar, kivont kardot vil-

logtat. A paizsfölötti sisak koronáján vörös mezü kar, kardot markol. Foszladék jobbról ezüst-zöld, balról arany-vörös [1]).

Nevezett Kaszap Péter 1792-ben Békés megyében hirdetteté ki nemességét.

Kaszapok laknak a Jászkerületben is, névszerint Mihály, József 1836-ban. Használt czimerük a paizs udvarában hal, a paizsfölötti sisak koronáján kar kivont kardot markolva.

Kaszás család. (Jáz-apáthi.) Jáz-apáti Kaszás Imre 1580-ban nyert czimeres levelet.

Czimere függőlegesen kétfelé osztott paizs, a jobboldali osztály kék udvarában zöld halmon aranykorona nyugszik, és abból fehér kócsagtollak nyúlnak fel; a jobboldali osztály vörös udvarában egy ragadozásra kész oroszlán ágaskodik. A paizsfölötti sisak koronájából ismét fehér kócsagtollak emelkednek fel. Foszladék jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék [2]).

Az 1635-ki sz. Gál apát ünnepelőtti második ferián jász-apáthi Kaszás Imre, (Bálintnak fia) nógrádmegyei Egyház-Dengeleghi, Szőllősi, és hevesmegyei Pásztói részét budai Bolgár Pálnak és nejének Toldy Katalinnak ezer forintba vallja be [3]).

Kaszás Bálint 1612-ben szatmármegyei Vetés és Gyülvész helységben részbirtokot nyert királyi adományban [4]).

Zemplin megyében Kaszás nevü család a kihalt, és az élő czimerleveles esaládok sorában is emlittetik [5]).

Kaszmér család. (Felső-őri.) Vasmegyei felső-őri 1582-ben adományzott családok egyike. L. *Zámbó cs.*

Kaszner család. Kaszner András 1791-ben II. Leopold király által emeltetik nemességre [6]).

Czimere négyfelé osztott paizs; az 1-ső és 4-ik osztály arany mezejében hármas zöld dombon aranykorona fölött szétterjesztett szárnyakkal barna egyfejü sas, testével jobbfelé fordulva; a 2- és 3-ik osztály ezüst mezejében három vizszintes csíkolat látszik, és az előtérben

1) Adami Scuta gentil. tom. V.
2) Collect. Herald. és Adami Scuta gent. V.
3) Leleszi Convent.
4) Szirmay Szatmár várm. II. 137. 139.
5) Szirmay C. Zemplin not. top. 38. 113.
6) Adami Scuta gentil. tom. V.

természetes szinü oroszlán ágaskodik. A paizsfölötti sisak koronáján szintén a leirt sas látható. Foszladék jobbról arany-vörös, balról ezüst-kék.

Kászoni család. (Nagy-kászoni.) Csikszéki eredetü székely család, melyből a XVIII. század elején Kászoni János. alapitá a Kászoni b. Bornemisza családot.

Közülök András 1651-ben, Miklós 1668-ban Imre 1687-ben, Mihály 1764-ben a kászoni alszék alkapitányai [1]).

Kászoni Mihály 1794-ben Csikszéki alkirálybiró.

A székelyföldről kiszármazott a család a megyékre is, nevezetesen Kolos megyébe, hol 1815-ben Kászoni Miklós királyi perceptor, József ugyanakkor alszolgabiró. Ugyanott 1848-ban Antal, Ignácz, és Ferencz hivataloskodtak.

A család némely tagja Magyarországra is kiszármazott, igy előnevénél fogva e családhoz kell számitanunk kászoni Kászony Jánost, a budai helytartóságnál volt agenst és táblabirót, ki annak idejében a nemzeti szinművészetnek Budapestén létrehozása körül sokat fáradozott. Meghalt 1858-ki mart. 10-én kora 73. évében [2]).

Magyarországon szintén több helyen laknak Kászoni-ak. Igy Zemplin megyében is a nemesek sorában áll [3]). Szatmár megyében birtokos e század elején Rápolton [4]). Ezen kivül Bács, Somogy, Szabolcs, Torontál megyékben is a nemesek sorában állanak.

Arad megyében a Maros mentén több helyütt (Batuczán, Berzaván stb.) birtokos Kászoni András özvegye [5]).

Kászony Ferencz 1791-ben országgyülési követ, és az urbéri bizottmány tagja [6]).

Kászoni Márton esztergami kanonok Apaffy Mih. korában [7]).

Erdélyben van kercsedi Kászoni család is, melyből László 1791-ben Szászváros-szék országgyülési követe, 1794-ben pedig király-birája.

A mult század elején találunk Kászonyi Tamásra, ki 1713-ban III. Károly királytól czimeres nemeslevelet nyert. Czimere a

[1]) Benkő K. Csik-Gyergyő és Kászon 54.
[2]) Polit. ujdonságok 1858-ki 11. szám. 127. lap.
[3]) Szirmay C. Zemplin not. top. 113.
[4]) Szirmay Szatmár várm. II. 123.
[5]) Fényes E. Geographiája.
[6]) 1791-ki 67. törv. cz.
[7]) Lehoczky Stemmat. II. 211.

paizs kék udvarában zöld téren balfelé haladó fekete vadkan. A paizsfölötti sisak koronáján kék mezü kar könyökől kivont karddal. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [1]).

Kasztenholcz család. 1751-ben M.-Terézia királyasszony által nemesittetett meg.

Czimere először vizirányosan kétfelé oszlik, és a felső kék udvarban jobbról balra rézsutosan vont fehér csíkolaton három zöld makk látszik. Az alsó rész két függőleges vonal által három udvart képez; a középsőben vörös mezőben szárnyas fejü bot körülövedzve két kigyó által (caduceus) látható, a két felső aranyudvarban fekete zerge ágaskodik. A paizsfölötti sisak koronáján két kiterjesztett sasszárny között, melyek közűl a jobboldali vizirányosan félig kék, félig ezüst, a baloldali félig arany, félig fekete vörös mezbe öltözött kar könyökől, zöld növényt markolva. Foszladék jobbról aranyfekete, balról ezüstkék [2]).

Kaszterer család. Kaszterer K e r e s z t é l y 1686-ban I. Leopold királytól nyerte ezimeres levelét [3]).

Czimere négyfelé osztott paizs; az 1- és 4-ik osztály kék udvarában három aranycsillag ragyog, egyik feljebb, kettő alatta; — a 2- és 3-ik osztály vörös udvarában kiterjesztett szárnyakkal egyfejü fekete sas áll. A paizsfölötti sisak koronáján szintén a leirt sas látható. Foszladék jobbról aranyfekete, balról aranykék.

Katalin család. Zemplin vármegye nemesrendü családa; e század elején birtokos G a t á l y o n [4]).

Kátay család. Régi kihalt család. Már a XV. században fordulnak elő őseik; igy Kátay M i h á l y nak fiai L á s z l ó, M i h á l y és F ü l ö p, és rokonaik J a k a b prépost, M i k l ó s egri kanonok Erzsébet királynétől zálogba veszik Kecskemét városát 1438 és Csongrád városát 2500 aranyforintban, mely összegre nevezett királynénak Zörény, Beuren, Orsowa, és Miháld várak kijavitása miatt szüksége volt.

K á t a i I s á k 1447-ben Pest vármegye követe.

Kátay M i h á l y jelen volt 1526-ban mint Szapolyai híve a tokaji gyülésen [5]).

Kátay F e r e n c z 1554-ben Perény Gábor alatt hadnagy, ugyan-

[1]) Collect. Herald. Nro 657.
[2]) Adami Scuta gentil. tom. V.—Burgstaller Collectio Insign. nob. fam. H.
[3]) Collect. Herald. Nro 813.
[4]) Szirmay C. Zemplin. not. top. 113. 375.
[5]) Jászay P. A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után 81.

az 1558-ban Eger várában; utóbb 1584-ben Miksa és Rudolf királytól beiratképen kapja a mizslei prépostságot [1]). Kátay J á n o s t 1618-ban az országgyülés a határjárási bizottmány tagjául nevezi ki a 12. törvény czikben.

Legnevezetesebb embere volt a családnak Kátay M i h á l y 1606-ban Bocskay István erdélyi fejedelem kanczellára, ki urának halála miatt mérgezési gyanúba jövén, felkonczoltatott [2]). Mihálynak neje Drugeth Anna volt [3]), és tán Magócsi Margit, kitől fiai M i h á l y és F e r e n c z, ki 1670-ben magnélkül halt el [4]).

Zemplin megyében e század elején is előfordul a Kátay név a czimerleveles nemesek sorában [5]).

Kathonai család. E néven Erdélyben k é r ő i és ismét más p ó k a f a l v a i előnevü család létezik.

A p ó k a f a l v a i K a t h o n a i családból G e r g e l y 1794-ben kormányszéki irnok.

A k é r ő i K a t h o n a i-akból I s t v á n Marosszékben seborvos, és másik I s t v á n m.-vásárhelyi hivatalnok 1847-ben.

Ily néven mint birtokosok emlitetnek Felső Fejér vármegyében Bürkösön és Ivánfalván Katonai I s t v á n és K a r o l i n a. Alsó Fejér megyében Háportonban Á b r a h á m.

Kolos megyében alsó-szováti birtokosnő K a t o n a i G á b o r n é, Szalánczi Eszter.

Kathy család. (Kihalt.) Ismeretes közűlök Kathy István mester, ki 1355-ben Árva vár várnagya volt, és később Árva megye grófja (vagy főispánja), mint ilyen az árvamegyei birtok-oklevelekben többször emlittetik [6]).

Katlan család. Katlan János 1809-ki jun. 15-én az erdélyi országgyülésen nyer honfiusitást.

Kató család. Az 1792-ki erdélyi országgyülésen nyer honfiusitást.

Kathó család él Zemplin megyében is [7]).

---

[1]) Kaprinai Mss. B. tom. XXIX. 203—208. Később 1643-ban a mizslei prépostságot a kassai jezsuiták nyerék.

[2]) Gr. Mikó Imre Erdélyi történelmi adatok I. 20. Kemény János önéletirása. Kiadta Szalay L. 26. l.

[3]) Szirmay C. Zemplin not. top. 78.

[4]) Lehoczky Stemmatogr. II. 211.

[5]) Szirmay C. Zemplin not. top. 113.

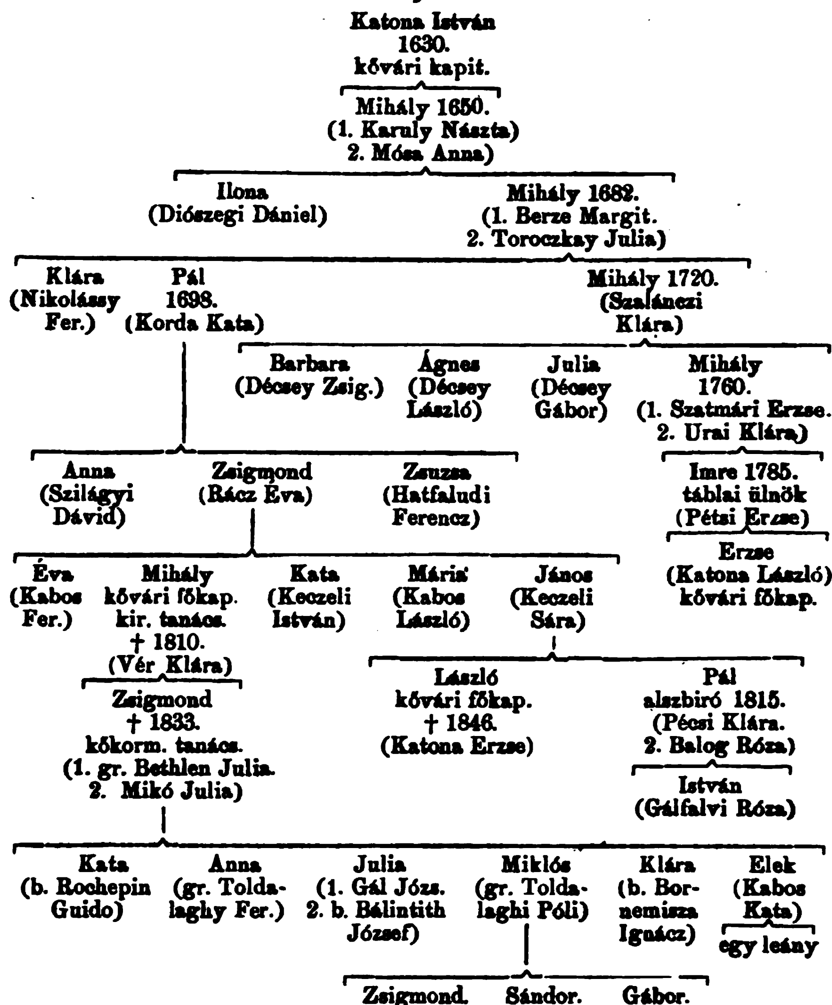
[6]) Szontagh Dán. közlése.

[7]) Szirmay C. Zemplin not. top. 113.

Katona család. (Berkeszi.) Kővár vidék egyik főbb családa, és tagjai ott gyakran a főkapitányságot is viselték.

A család fészke Berkesz, hol jelenleg Katona István lakik.

Leszármazásuk következő: [1])

A legutóbbi időkben éltek közül Zsigmond egyike miveltebb hivatalnokainknak. Született 1767-ki mart. 10-én. Fiatalságában a külföldi egyetemeken járt; hazajövet hivatalos pályáját a jegyzőséggel kezdé; 1803-ban Belső-Szolnok vármegye főbirája, 1809-ben Kővár

[1]) Kővári Erdély nev. csal. 144. és Décsey Miklós közléso.

főkapitánya, 1812-ben egyszersmind Belső-Szolnok vármegye főispáni helyettese, 1816-ban fő-kormányszéki tanácsos. Meghalt 1833-ban novemb. 13-án. Fia Miklós a forradalomba vett részt s külföldre menekült.

Nincs a családfán Katona Róza 1-ör Hatfaludy Elek, 2-or Zambó Mihály hitvese.

A család reform. vallásu.

Katona család. Katona István 1717-ben Horváth Ferenczczel együtt III. Károly királytól nyeri czimeres nemeslevelét [1]).

Czimere a paizs kék udvarában zöld téren aranykorona, mellyen vörös kar könyököl három nyilat markolva. A paizsfölötti sisak koronájából három kinyilt piros rózsa emelkedik ki. Foszladék jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék.

Magyarországban Katona nevü család létezik Gömör, Szabolcs, Szatmár, Veszprém stb. megyékben.

Vesprém megyében Katona Imre 1837-ben házi főadószedő.

Katona család. (Geleji.) Eredetét Borsodmegyei Gelej helységből vevé és innen az előnév.

Katona István Gelejen született 1589. körül. Atyját korán elvesztvén, 1596-ban mint hét éves gyermek tatár-rabságba esett, de anyja által egy hónap mulva Szolnokon feltaláltatván, kiváltatott. Iskoláit Patakon végzé; és Beregszászon tanitó lön. Itt annyira kitünteté magát, hogy Bethlen Gábornak ajánltatott. Ennek költségén járt a külföldi nevezetesebb akademiákba. Hazatérvén a Bethlen családnál udvari tanitó lön. 1622-ben a fejedelem udvari papja, és végre 1633. jul. 6-án a nagy-enyedi zsinaton superintendensnek választatott. Meghalt 1649. dec. 12-én [2]). Több munkát irt latin és magyar nyelven.

Istvánnak nagybátyja volt Gáspár, ennek fia szintén István, kit bátyja az emlitett superintendens segité; ennek pártfogása mellett járt künn a belgiumi akademiákon, hol 1652-ben a sz. lélekről értekezést védelmezé. 1656-ban Erdélyben magyar-igeni, utóbb udvarhelyi lelkész lön. Irt magyar- és erdélyországi historiát, mely kéziratban maradt [3]). Igy származott be a család Erdélybe, hol Kolos megyében most is létezik.

---

[1]) Collect Herald. Nro 602.

[2]) Benkő J. Transylv.-gen. II. 173. 390. — Ötvös Ágoston Uj. m. muzeum 1859. 199.

[3]) Benkő id. h. II. 390.

Közülök Károly Kolos megyében irnok. Pál ugyanott alszolgabiró 1815-ben.

Imre ugyanott számvevő biztos 1848-ban.

Katonáczy család. Közülök Katonáczy János 1626-ban élt, midőn a szent-benedeki convent előtt [1]) óvást tesz, hogy mint Bory István és Gyürki Benedek ügyvéde a Garan kiáradása miatt a Baloghy Sebestyén és Palásthy Miklós elleni ügy tárgyalására meg nem jelenhetett.

Katonáczy Zsuzsanna Balon Istvánné, barsmegyei Perlep helységbeli két házhelyet irtvány-földjeivel 50 arany és 33 tallérért Szelepcsényi Mihálynak és nejének Gyürky Zsuzsannának elzálogitja 1642-ben [2]).

Katra család. Szatmár vármegyei nemesrendü család Fényes Geographiája szerint.

Kattra nevü családot látunk Erdélyben is hatvani és sándorházi két előnévvel élni.

Közép-Szolnok vármegyében hatvani Kattra József megyei irnok. István pedig főszolgabiró 1815-ben. Nevezett István, ugy szintén Imre, Mihály, Ferencz, mint törvényszéki ülnökök az 1832-ki és több évi tiszti névtárakban már sándorházi előnévvel állanak. Ferencz utóbb alszolgabiró volt.

Kaunitz család. Gróf Kaunitz Rudolf az 1647-ki országgyülésen a 155. törvény-czikknél fogva magyar honfiusitást nyert; és innen e család tárgyalása is e könyv körébe tartozik.

A Kaunitz család morvaországi eredetü, és a brüni kerületben fekvő ősi birtokuktól Kaunitz mezővárostól, és hegyi kis várától veszi a család nevét. Nem terjeszkedve ki a család eredeztetésének a régi századokba nyuló homályaiba, csak a nevezetesb pontokat adom elé.

1400-ban Venczel Csehország királya a Kaunitzokat a cseh uri rendbe emelé. 1484-ben Kaunitz Zsigmond IV. Kazmér lengyel királytól czimerbővitést nyert. — Báró Kaunitz Leo Vilmos (szül. 1614. † 1655.) és unokaöcscse Rudolf († 1689.) III. Ferdinand király által 1640-ki máj. 16-án grófságra emeltetnek. Ezen Rudolfnak fia János Vilmos († 1721.) pedig 1700-ki dec. 17-én birodalmi grófságot nyer.

---

[1]) Sz.-benedeki Convent. Protoc. LL. p. 225. Nro 151.

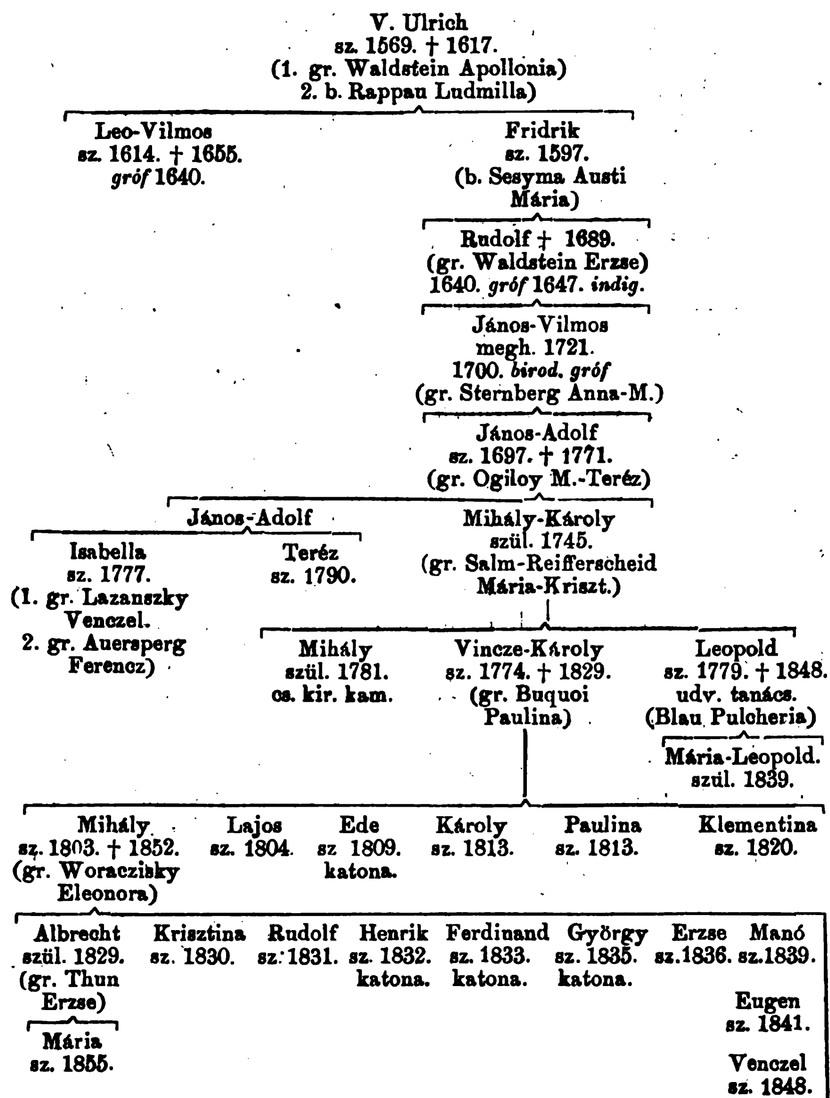
[2]) Ugyanott Prot. M. p. 152.

[3]) Hist. Herald. Handbuch. 206. stb.

A család jelenleg két vonalon virágzik, az egyik vonal **h e r c z e g i**, a másik **g r ó f i** czimmel bir.

Adjuk a családfát a közös törzstől, honnan a család két fővonalra oszlik. Minket azonban csak **R u d o l f** ága illet, és igy csupán ettől folytatjuk a leszármazást mostanig, noha a herczegi ágazatból is több nagyjainknak voltak hitves társaik, kiket megemlitendünk.

A családfa imez:

A család herczegi ágából, mely nálunk honfiusitva nem volt, következők álltak összeköttetésben családainkkal:

Gr. Kaunitz Miksának leánya Mária-Eleonora szül. 1723. april. 8-án, csill. ker. hölgy, 1742-ki nov. 24-én kelt egybe gr. Pálffy Rudolf altábornagygyal. Meghalt 1776. máj. 7-én.

Herczeg Kaunitz Alajos-Venczel leányai közül a) Leopoldina csill. ker. hölgy, szül. 1703. febr. 8-án, gróf Pálffy Antal-Károly nak neje lön 1820. febr. 15-én. b) Ferdinanda-Karolina csill. ker. hölgy, szül. 1805. april. 20-án. Egybekelt 1822. nov. 4-én gr. Károlyi Lajossal.

A család czimere vörös udvarban két szivalakú levelekkel biró vizi növény.

Vallásuk kath.

Kavachi család. Zemplin megye czimerleveles nemes családainak egyike [1]).

Kávai család. Közülök Kávai József 1547-ben huszárcsapatot vezérle a smalkaldi hadba.

Kavanagh család. Báró Kavanagh Henrik az 1827-ki országgyülésen nyert honfiusitást [2]).

Kávássi család. (Ravaszi †.) Régi kihalt család. Már a XIV. században birta Kávássy Mátyás Sáros megyében Tót-Selymest, ennek fia Miklós, ki apródnak is neveztetett, ennek fia János, ki litteratusnak is neveztetett, és élt 1349-ben [3]).

Kávási Jób 1542-ben jelenvolt Fogarasnál Majláth István erdélyi vajda elfogatásánál, és maga is nehezen szabadulhatott a törököktől.

Kávási János Balassa Menyhért részére Léva vára ótalmazásában esett el 1549-ben.

Kávás András megbüntetését illetőleg, mivel két nemes embert vert meg, az 1575-ki országgyülés a 4-ik törv. czikben rendelkezik.

Kávásy-ak birtak Győr vármegyében is Csikvándon a XVII. században. Kávásy Borbála, Dobos Györgyné Csikvándon részét 1648. sept. 8-án Sándor Györgynek.

Ugyancsak 1648. nov. 22-én Kávássy Margit Enyedy Györgyné csikvándi részét elzálogitja Sándor Györgynek és nejének Nikos Anná-

---

[1]) Szirmay C. Zemplin. not. top. 113.
[2]) 1827-ki 42. törv. cz.
[3]) Katona Hist. Critic. XI. p. 589.

nak. 1649-ben Kávássy János is ugyanazoknak adja zálogba csikvárdi részbirtokát.

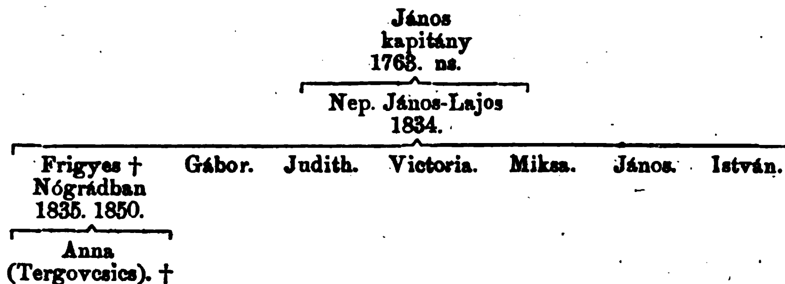
Kávásy Katalin Vály Ferenczné 1651-ben febr. 3-án elzálogitja szintén csikvándi részét ugyancsak Sándor Györgynek. 1652-ben már mint özvegy, Kávássy Kata ismét egy ottani telkét adja zálogba; s végre 1657-ben ugyanott egy fél puszta telket zálogit el [1].

Kávásy család birt Borsodmegyében Visnyón is, hol Kávásy László a reform egyháznak egy malmot ajándékozott, mely malomban maig is a Kávásy sisakját használják vámmértékül, és ezt más bizonyiték-levelük nem lévén, mint kiváltság-bizonyitékot leggondosabban őrzik [2].

Kávássi család. (Érkávási.) Erdélyben jelenleg is él Kávássi család, érkávási előnévvel. Közülök Kávássi János 1794-ben Belső-Szolnok vármegye főbirája. — László szintén ott szolgabiró, János adóiró 1832-ben, később törvényszéki ülnök.

Kaveggia család. A nemességet nyeré Kaveggia János cs. kir. kapitány, M.-Teréz királyasszonytól 1763-ban kelt czimeres levélben, mely a következő évben Pozsega vármegyében hirdettetett ki.

A család egyik ágának nevezett Jánostól kezdve leszármazása következő:

A nemesség-szerzőnek fia Nep. János-Lajos 1834-ki dec. 5-én vett ki Pozsega vármegyétől nemesi bizonyitványt. Gyermekei közül Frigyes Nógrádmegyében B-Gyarmatra költözött, hol vas-árus volt. Meghalt nehány év előtt. 1835-ki sept. 5-én nemességét Nógrád megyében is kihirdetteté [3].

A család czimere négy részre osztott paizs; az 1- és 4-ik osztály függőlegesen ismét két udvarra oszlik, a külső udvar arany mezőben

[1]) Ráth Károly által közlött okmányok után.
[2]) Fényes E. Geographiai szótár IV. 307. l.
[3]) Jegyzőkönyvi 1731. szám.

kétfejü sasnak felerészét láttatja, a belső udvar vörös mezőn, három fehér csíkolatot (folyamot) mutat. A 2- és 3-ik osztály kék udvarában arany grif áll, első jobb lábával kivont kardott villogtatva. A paizsfölötti sisak koronájából szintén aranygrif nől ki, kivont kardot tartva. Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös [1].

Kayser család. A XII. században eléfordul hazánkban e családnév. K a y s e r F r u z s i n a Dóczi Zsigmondnak özvegye, 1654-ben óvást tesz a szent-benedeki convent előtt, hogy férjének halála után, midőn ő törökfogságba esett volna, minden arany ezüst javait, és marháit rokona Dóczy Menyhért elfoglalá, és Morvaországba vivé [2]. Ugyan e végett pert is inditván, ezen igényeinek elintézését az 1655-ki és 1659-ki országgyülés is sürgeté [3])

1659-ben nevezett Kayser F r u z s i n a engedélyt ád Hollotó Istvánnak, hogy F.-Hámoron malmot épithessen [4].

Kayser családot később is találunk hazánkban, ennek nemesség szerzője K a y s e r S e b e s t y é n, ki ilyen czimert használt:

A paizs kék mezejében egy háromszögletü arany táblán három vörös golyó látszik, a tábla körül hét ezüstcsillag ragyog. A paizsfölötti sisak koronájából fekete sasszárny emelkedik ki, mellyen háromszögü arany táblán egy nyitott szem (a gondviselés jelvénye) látható. Foszladék jobbról arany-vörös, balról ezüst-kék [5].

Kaza család. (Nagy-csepcsényi.) Közülök nagy-csepcsényi K a z a M á t é 1536-ban Dubraviczky János ellen támaszt keresetet, mivel ez a néhai Kavalda máskép F o d o r F e r e n c z javait illető irományokat letartóztatá, holott azon birtokokat Kaza Máté maga részére szerezte [6] (impetralta).

Kazay család. A R a t o l d nemből vagy legalább R á t o l d-t ó l származott Istvánnak fia volt K a k a s (tán Gallus = Gál), ki 1301-ben Tisza-Várkonyt kapta; és kitől a család K a k a s-nak is neveztetett. (*Lásd Kakas család itt a* 17. *lapon*). Az elmondottakhoz adható, hogy kazai Kakas Gyulának fiai G y ö r g y és D e t r e 1452-ben éltek, testvérük volt Z s i g m o n d is, ki 1444-ben élt [7].

[1]) Collect. Herald. nro 35.

[2]) Sz.-benedeki Convent fasc. 105. Nro 3.

[3]) 1655-ki 96. és 1659-ki 118. törv. cz.

[4]) Sz.-benedeki Convent. 1659. Fasc. 72. Nro 2.

[5]) Adami Scuta gentil. tom. V.

[6]) Sz.-benedeki Convent. Fasc. 143. Nro 46.

[7]) A bánfalvi Barius kihalt családi okleveleiben emlitetnek.

Kazay nevü nemes család Zemplin vármegye czimerleveles családai sorában áll [1]).

Ezen kivül ily nevü nemes család él Bars, Fejér és Veszprém vármegyékben is Fényes E. Geographiája szerint.

Kazinczy család. (Kazinczi.) A felföld régi, elökelő, birtokos családainak egyike, melynek nevére Ferencz, irodalmunk nagy reformátora, örök fényt derite. A család jószágai Abauj, Zemplény, Ung, Szabolcs, Bihar, Heves és Nógrád megyékben voltak elszórva.

Nem birva a család eredetének és régiebb történeteinek adatait, itt a leágazás kimutatását csak a XVII. század közepéről kell kezdenünk. Ekkor élt a családból már az V. Péter, 1662—1676. Zempléný vármegyének [2]), ezenkivül egyszersmind Bereg megyének is jegyzője; az 1662-ki pozsonyi, 1667-ki beszterczei országgyülésre Zemplén vármegye követe [3]); többször egyéb küldöttségi megbizásokkal is megtiszteltetve, igy 1665-ben a sérelmek tárgyában Pethö Zsigmond kir. biztoshoz, és gr. Rottal tábornokhoz [4]), ugyanez évben Wesselény nádorhoz Kassára, 1666-ban Zrinyi Ilonának és Rákóczy Ferencznek lakadalmára [5]), 1668-ban gr. Csáky Ferencz kassai tábornagy beiktatására volt megyéje által kiküldve [6]). 1667-ben érdemei jutalmául lakó házát Ujhelyben Zempléný vármegye épiteté fel [7]). 1670-ben ő szólitá fel Rákóczy Ferenczet a fegyverletételre; egyébiránt mint maga is Rákóczy hive, Báthori Zsófia meg P. Kis Imre közbenvetésére életét pénzbirsággal, és hitváltoztatással menté meg, és még ugyanez évben ő viszi meg a megye hódolatát Bécsbe [8]). 1676-ban már a kir. tábla birája is, és még ez évben jun. 28-án országbirói itélőmesterré nevez-

---

[1]) Szirmay C. Zemplin. not. top. p. 113.

[2]) Szirmay A. C. Zemplin not. hist. 194. 226. 250. — Szlrmay szerint még 1678-ban is jegyző, sőt arról ekkor köszönt le; holott — mint alább látjuk — már 1676-ban szintén a zemplénymegyei Protocol. tom. LXXXV. nyomán róla ez iratik: „*Petrus Kazinczy de eadem, Tabulae Reg. Assessor (I. Lipót kir. diplom. 1676. jun. 28. a család levéltárában) in Magistrum Protonotarium Judicis Curiae R. resolutus sed praemortuus.*" L Toldy Ferencz, Kazinczy Ferencz és kora. Pest, 1859. 3. l. és Jegyzések közt V. lapon.

[3]) Szirmay A. id. h. 194. 207.

[4]) Ugyanott 205.

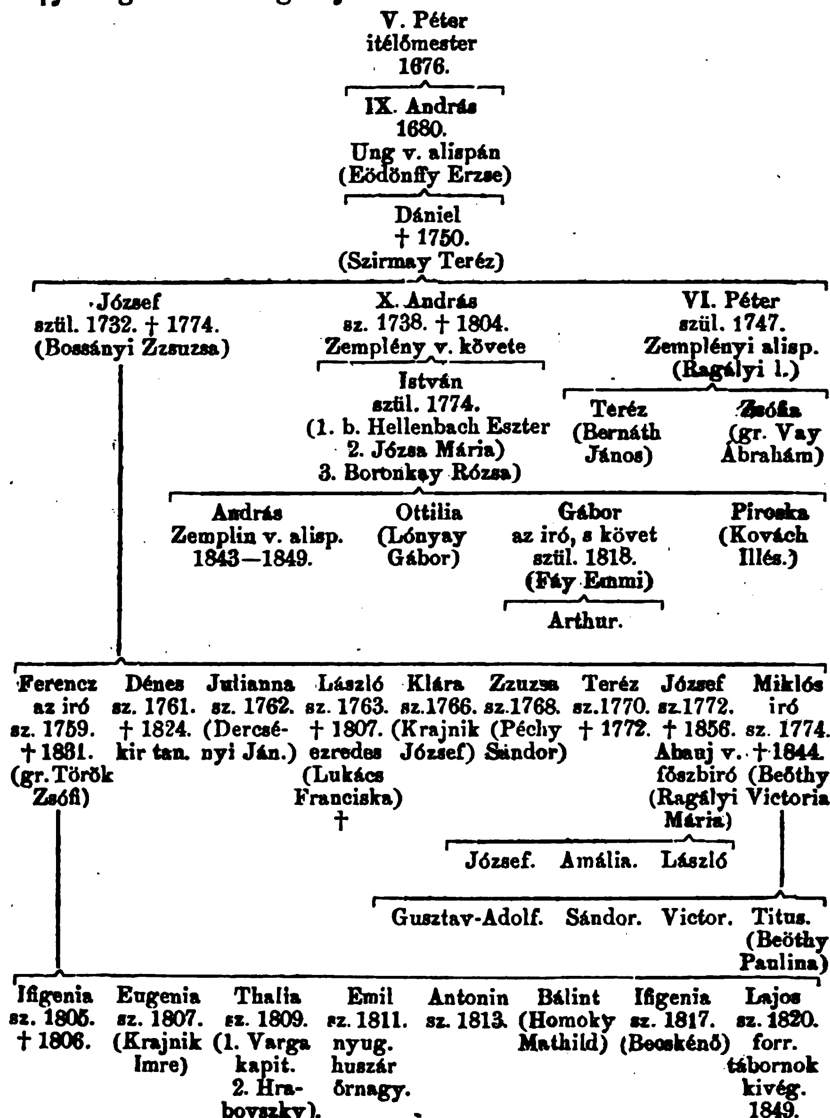
[5]) Ugyanott 206.

[6]) Ugyanott 211.

[7]) Ugyanott 208.

[8]) Ugyanott 221.

tetett ki, azonban közbejött halála miatt már nem hivatalkodhaték [1]). Ennek daczára halála után, mint a Wesselényféle összeesküvésben részesnek, javai a kamara által lezároltattak [2]). Tőle kezdve a család napjainkig következőleg sarjadzott le:

[1]) Toldy Fer. id. h. V. lapon.

[2] Ugyanott.

A családfa élén álló V. Péternek fia IX. András a költő [1]), a nagyszombati egyetemből sógora által haza lopatván, atyái helv. ref. vallására visszatért [2]). Már 1680-ban Ung vármegye alispánja volt [3]). 1682-ben Zemplény megyében hadi élelmezési főbiztossá választatik [4]). II. Rákóczy Ferencz alatt a zemplény és ungmegyei fölkelt nemesség főkapitánya, s e megyének a széchényi és ónodi gyülésekre követe volt. Felesége Eödönffy Erzsébet után a vinnai várat és birtokokat csatlotta ősi vagyonához. Ennek fia volt

Dániel, ki Szirmay Andrásnak királyfalvai Róth Juliannától született leányát, Szirmay Terézt birta hitves társul. Meghalt 1750-ben. Utánna három fia által három ágra oszlott a család. Fiai ezek: József, X. András és VI. Péter, kik atyjok halála után megosztozván, Józsefnek az alsóregmeczi, a két utóbbinak pedig a vinnai és lasztóczi jószágok jutottak osztályrészül [5]).

József szül. Vinnán 1732. febr. 9-én. Hivatalt nem viselvén, 1758. jun. 19-én jegyzé el nagybossányi Bossányi Ferencz Bihar egykori főszolgabirájának, főjegyzőjének s követének kóji Comáromy Juliannától 1740. máj. 18-án Ér-Semlyénben született leányát Bossányi Zsuzsánnát; kivel nászát ugyancsak Ér-Semlyénben 1758. sept. 29-én ünnepelte. Házasságok — mint gyermekeik névsora mutatja — termékeny vala; azonban a boldog együttlét rövid vala. Józsefet 1774. mart. 20-án egy roszul gyógyitott inhideg Regmeczen kora 42

---

[1]) Verseit kiadta unokája Ferencz az iró, az Orpheus II. k. 143. l.

[2]) Toldy Fer. id. m. 3. l.

[3]) Lehoczky Stemmat. I. 217.

[4]) Szirmay C. Zemplin not. hist. p. 273.

[5]) Ez s az ez után következő adatok a következő czimü nyomtatványból merítvék: „*Özvegy Kazinczy Józsefné született Bossányi Susánna emlékezete. Irta első szülöttje Kazinczy Ferencz. Rokonainak s barátjainak Gyászlevél helyébe; maradékainak a dolgok tudása végett. S.-Patakon 1813.*“

évében kitörlé az élők sorából, s a 34 éves nő mintegy tizenhat évi házasság után, nyolcz neveletlen gyermekkel, — kik közül az utolsó atyja halála után öt hónap mulva született, — megterhelve maradt özvegyen, mígnem lassú szélütés okozta három évi sinlődés után férjét ő is a jobblétre követte; meghalt 1812. nov. 14. Ér-Semlényben. Mennyi jótékony befolyással volt a jeles pár gyermekeiknek, — de főleg Ferencznek irodalmunk eme legujabban ünnepelt ujjá-teremtőjének — növelésére és jövendő elért nagysága kifejlesztésére, azt az emlitettnek életirása bőven tanusitja. Gyermekeik ezek:

1) Ferencz, az iró, született Ér-Semlyénben 1759. october 27-én. Tanulságos és irodalom-történelmi becsü életét *), melyet korának története nélkül alig rajzolhatni, — ismeri minden értelmes hazafi, s különben is annak egész terjedelmében közölhetése e szükebb körü vállalat körét meghaladja. Ez okból életének csak főbb mozzanatait kell röviden megemlitenem. K. Ferencz kilencz éves korában Késmarkra küldetett a német nyelv megtanulása végett, és onnan év multával S.-Patakra, hol kezdé a franczia nyelvet is tanulni, és hol anyja buzditására legelső kinyomott zsengéjét „Magyarország földi állapotjának lerajzolása“ (Kassa 1775.) irta. — 1777-ben Bécsben járt, hol főleg a cs. képtár kapá meg figyelmét, s volt műérzékére hatással. 1779. jul. 15-én iskoláit elvégezvén, Kassán, majd Eperjesen, s végre Pesten a törvényt gyakorlá. 1784-ben Abauj megye aljegyzőjévé választatott, és midőn ugyanazon év nov. 1. napjától József császár parancsára minden hivatalos irománynak németül kelle fogalmaztatnia, a főjegyző épen nem, az első aljegyző pedig németül keveset tuda, ő vitte pontosan a fontos hivatalt. Innen 1786-ban gr. Török Lajosnak, — kivel 1784. nov. 2-án Tállyán ismerkedett meg, — ajánlatára a kassai kerület nemzeti iskoláinak felügyelőjévé neveztetett. És ez alatt, — mint már előbb is — folytatá irodalmi munkásságát is; melyre még több időt nyert, midőn II. Leopold alatt minden többi nem kath. hivatalnokokkal együtt a kath. iskolákból elbocsáttatott. Ezenközben a Pesten összeállott magyar szinész-társaság rendezése és igazgatása körül gr. Ráday Gedeonnal, a szintén költővel, nagy erélyt fejte ki, s a repertoriumot forditott művekkel gazdagitá. Szorgalmát nem törte meg ama szerencsétlenség sem, mely a Martinovicsféle dolgokba elegyedés

*) L. Toldy Fer. többször emlitett müvét: „Kazinczy Ferencz és kora“ életrajzi emlék születésének százados ünnepére. Kiadta a m. tud. Akademia. Pest 1859. 4r.

gyanúja miatt rá 1794-ben nehezedék. Brünnben, Kuffsteinban és Munkácson hét hosszu évet kelle töltenie szomoru fogságban. És itt az irodalmi foglalkozás volt rideg magányának enyhitője. Kiszabadulása harmadik évében (1804.) nőül vette emlitett gr. Török Lajosnak gróf Roggendorff Alojziától született leányát, gróf Török Zsófiát, kivel boldog házassági életét széphalmi birtokán élte. 1828-ban munkás részt vett a tudós társasági alaprajz kidolgozására megbizott tanácskozmányban, és 1830. nov. 17-én az igazgató tanács által a történeti osztályban vidéki első rendes taggá neveztetett. Munkáit elészámlálják életrajzai. Gyüjteményes kiadásokban, forditott műveinek nagyobb részét „Kazinczy Ferencz munkái" czim alatt maga adá ki 1814—1816-ban 9 kötetben. „Eredeti munkái", kiadva Bajza J. és Schedel (Toldy) Ferencz által Pesten 1836—45. 5 kötetben, eredeti műveinek, és jeles leveleinek szintén csak egy részét tartalmazza. Összes munkáinak szerzőjükhöz méltó kiadását még most várja a haza unokájától Kazinczy Gábortól. Meghalt Kazinczy Ferencz Széphalmon 1831. aug. 22-én kora 72, irói pályája 56. évében. És a nagy férfiunak, ki nemzeti irodalmunkra akkora befolyással volt, mint előtte senki más, — születése százados emlékét tavaly (1859-ben) megünnepelte a nemzet az ország számtalan helyén. Gyermekei következők: *a)* Ifigenia szül. 1805. aug. 8-án. Meghalt 1806-ban. *b)* Eugenia szül. 1807. dec. 4-én. Neje lön Krajnik Imrének. — *c)* Thalia szül. 1809. oct. 15-én. Első férje Varga kapitány, a második Hrabovszky. — *d)* Mark-Emil, szül. 1811. jun. 18-án, jelenleg mint huszárőrnagy, nyugalmazva él. — *e)* Antonin szül. 1813. máj. 30-án. — *f)* Bálint, kinek neje Homoky Mathild. — *g)* Ifigenia szül. 1817. máj. 6-án Becskéné. — *h)* Lajos szül. 1820. octob. 20-án. A forradalomban mint tábornok vévén részt, 1849-ben Aradon kivégeztetett.

2) Dienes szül. 1761. febr. 22-én Regmeczen. Bihar megyének 1784-től al-, majd főjegyzője, 1803—1811-ig másod alispánja; 1808-ban országgyülési követe; s legvégül cs. kir. tanácsos. Meghalt 1824-ben nőtlenül.

3) Julianna szül. 1762. máj. 13-án. Férjhez ment Dercsényi János beregmegyei táblabiróhoz.

4) László szül. 1763. jun. 19-én. Hadi pályára lépvén, a Davidovics nevet viselt magyar gyalog sorezred Ezredese volt. 1806-ban nősült, elvévén biharmegyei táblabiró Lukács Miklós egyetlen leányát Lukács Franciskát; de gyermeke nem maradt. Meghalt hosszas betegeskedés után Bécsben 1807. jul. 16-án.

5) Klára szül. 1766. dec. 12-én. Férjhez ment 1788-ban abaujmegyei táblabiró Krajnik Józsefhez.

6) Zsuzsánna szül. 1768. octob. 4-én, ki 1788-tól péchujfalusi Péchy Sándornak volt neje, utóbb özvegye.

7) Terézia szül. 1770. jun. 19-én. Meghalt 1772. oct. 30-án.

8) József szül. 1772. jun. 4-én. Abauj megyében volt táblabiró és szolgabiró, nőül vette Ragályi József borsodmegyei alispánnak és kir. tanácsosnak Szemere Katalintól született leányát Ragályi Máriát; kitől gyermekei József, Amália és László.

9) Miklós szül. 1774. jun. 4-én. Bihar megyének volt táblabirája; és egyszersmind iró. Meghalt 1844-ben. Első neje volt 1797-től kezdve bessenyői Beöthy János biharmegyei alispán és kir. tanácsosnak baranyai Baranyai Borbálától született leánya Beöthy Victoria. Gyermekei maradtak Gusztav-Adolf, Sándor-Victor és Titusz.

Most vissza kell térnünk a másik ágazathoz, mely Dánielnek másik fiától X. Andrástól ered.

X. András szül. Ujhelyen 1738. april. 11-én. 1790—92-ben Zemplin megyének országgyülési követe volt. Meghalt Berettőn 1804. nov. 8-án. Egy fia maradt

István, ki 1774-ben született. Neje három volt. 1. b. Hellenbach Eszter, 2. Józsa Mária, 3. Boronkay Rózsa. Ezektől gyermekei a) András, ki 1843—1748-ig Zemplin vármegye alispánja volt. b) Ottilia, Lónyai Gáborné. c) Gábor a jeles szónok és iró, sz. 1818. jul. 18-án Berettőn. Hét éves korában már S.-Patakra ment tanulás végett, és korán a történelmi tanulmányok iránt mutata ragaszkodást. Már 1834-ben az irói pályára lépett; később azonban a megyei élet terén a közügyek foglalák el, és kitünő szónoki tehetsége csak hamar országhirűvé lön. 1848-ban a nemzeti gyülésen képviselő volt, és mind a politikai, mind journalistikai téren fontos szerepet vitt. Jelenleg borsodmegyei Bánfalván magányában jeles nagybátyja Ferencz összes műveinek rendezésével és történelmi tanulmányokkal foglalkodik. Nejétől Fáy Emmitől fia Arthur. — d) Piroska, kovásznai Kovách Illés neje Péczelen.

A harmadik ágazat Dániel legifjabb fiától VI. Pétertől ered, ez azonban csak hamar leány-ágra ment által. Ugyanis.

VI. Péter, ki 1747-ben jun. 16 án született, és már 1798-ban Zemplin megye alispánja volt; a Ragályi családból származott nejétől

csak két leányt hagya maga után; ugymint T e r é z t, Bernáth Jánosnét, és Z s ó f i á t, gróf Vay Ábrahámnét.

A család czimere — mint följebb a metszvény mutatja, — a paizs kék mezejében fészkén ülő s fiait melle vérével tápláló pellikán. A paizsfölötti sisak koronájából oroszlán emelkedik ki, első jobb lábával három nyilat tartva. A sisakról a paizs mindkét oldalára szokásos foszladék hullámzik le *).

Kazinkai család. Közülök K a z i n k a i L á s z l ó 1469-ben Szepes várkapitánya, midőn Szapolyai Imre sógorának nevében a szepesi káptalan előtt tiltakozik, hogy Bebek Pálnak magvaszakadtán a Szapolyait vétel utján illető várakat és birtokokat a király elfoglalta [1]).

Kázméry család. (Kázméri †.) Zemplin vármegye kihalt régi nemes családa [2]). Közülök Kázméry A n d r á s 1476-ban Sáros várnak várnagya volt [3]).

E család birta Zemplin megyében hajdan Nagy-Kázmér helységet, melyet a Kázméry család magvaszakadtán 1690-ben adományban nyert Barlogh István [4]).

A Kázméry családból G á s p á r 1527-ben I. Ferdinandnak hódolt [5]), és 1543-ban Zemplin vármegye alispánja volt [6]).

Kazny család. (Kazüi.) Zemplin vármegye kihalt nemes családa [7]).

Kazy család. (Garan-vezekényi.) Bars megye birtokos nemes családa, melynek tagjai nagyobb részben megyei hivatalokat viseltek.

Nem birván a család nemzék-rendét [8]), csak a következőket említhetem meg:

Kazy J á n o s 1693-ban lévai harminczados volt. Talán ez azon J á n o s, kinek Fürei Jusztinától fia volt Kazy L á s z l ó, kinek Vas Borbálától született leánya B o r b á l a, Bossányi Károlyné neje volt [9]).

---

*) Kazinczy K l á r a Horváth Adám 3-dik hitvese és más most élő Kazinczy-ik m á s családnak ivadékai.

[1]) Budai F. Hist. lexic. II. 434.

[2]) Szirmay C. Zemplin not. top. 83.

[3]) Wagner Diplom. Sáros. p. 391.

[4]) Szirmay C. Zemplin not. top. 248.

[5]) Szirmay C. Zemplin not. hist. p. 52.

[6]) Ugyanott 66.

[7]) Szirmay C. Zemplin. not. top. 83.

[8]) A család egyik t. tagját a nemzékrend közlésére fölkérvén, válasz nélkül hagyattam.

[9]) Schönfeld Adels Schematismus I. 212.

Zemplén vármegyében S.-Patakon már 1608-ban ref. lelkész volt Kecskeméthy János-Elek [1].

És említett megyében jelenleg is él Kecskeméthy nevű nemes család [2].

Ezenkivül ily nevű nemes család Heves és Szabolcs megye nemessége sorában is foglaltatik.

Kecskés család. Történeteinkben több Kecskés nevű említtetik, a nélkül hogy tudnók eredetüket, vagy családi viszonyaikat. Ily megjegyzés után pusztán fölemlitendők a következők:

Aszalói Kecskés Tamás, ki Dózsa György kurucz felkelőnek egyik hadvezére volt 1514-ben.

Kecskés Pál a mohácsi ütközetben 1526-ban Báthori István nádornak tett nagy szolgálatot, minthogy saját lovát adá annak menekülésül; ő maga fogságba esett, de Báthori kiváltá, és tisztséggel jutalmazá. 1527-ben varasdi kapitány volt.

Kecskés György 1566-ban Szigetvár védelmében esett el Zrinyi Miklós alatt.

Kecskés nevű nemes családot most is találunk az élők között. Ennek czimere a paizs kék udvarában zöld sástól környezett vizben uszó fehér hattyú, sárga csőrében zöld növényt tartva. Fölötte jobbról félhold, balról csillag ragyog. A paizsfölötti sisak koronáján szétterjesztett szárnyakkal szintén fehér hattyú áll. Foszladék jobbról aranykék, balról ezüst-vörös [3].

Kecskés család nemes renden áll Szabolcs megyében is.

Kecskés Károly nyugalm. őrnagy, ennek öcscse József, ki mint nyug. kapitány halt meg 1822. dec. 9. kora 69. évében Budán.

Kécskey család, Ugocsa vármegye családa, azon megyében birtokos Tisza-Keresztúron [4].

Keczeli család. (Farnasi.) Erdélyben Kolos megyének egyik előkelőbb nemes családa.

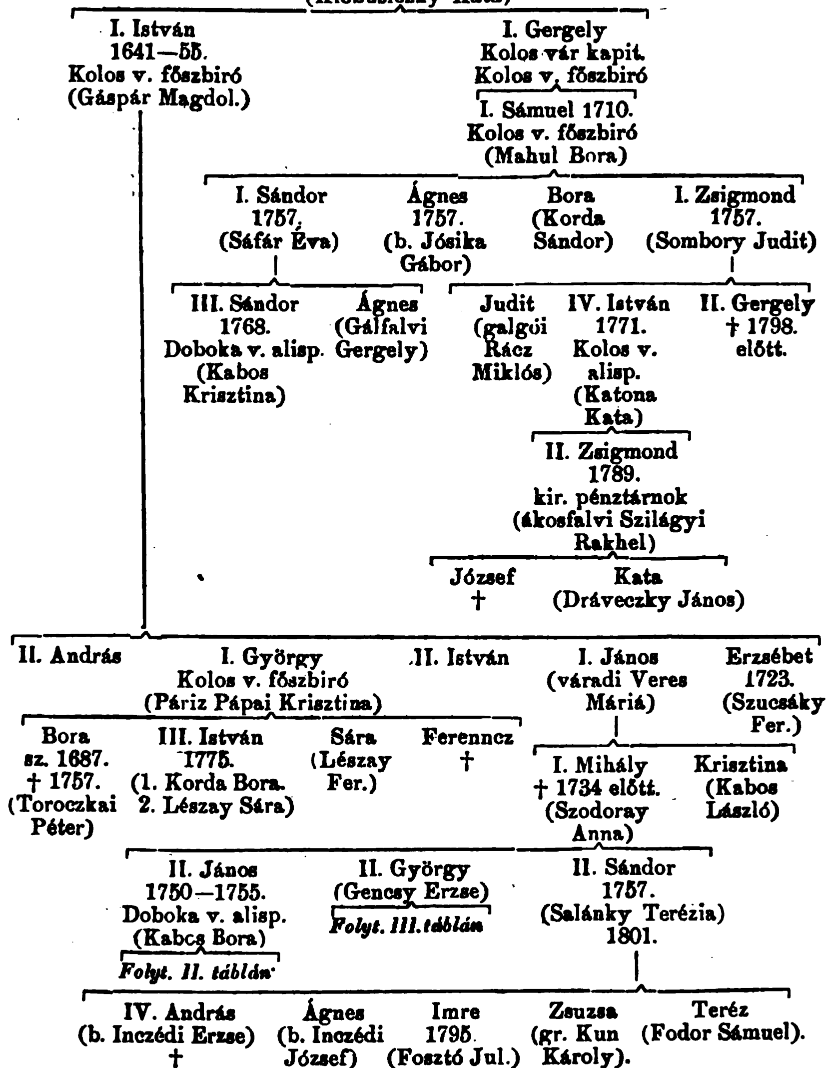
Czimere a paizs udvarának alyján hátulsó lábain ülő oroszlán, első jobb lábával egy karóra húzott turbános törökfejet tart, és azt nyelvével nyalogatja.

---

[1]) Szirmay C. Zemplin. not. top. 213.
[2]) Ugyanott 113.
[3]) Burgstaller Collectio Insignium.
[4]) Szirmay C. Ugocsa p. 74.

A család ismert törzse Keczeli **A n d r á s** 1573-ban Báthori István alatt élt, és attól szolgálati jutalmául jószágokat kapott. Tőle a család leszármazási fája következő [1]).

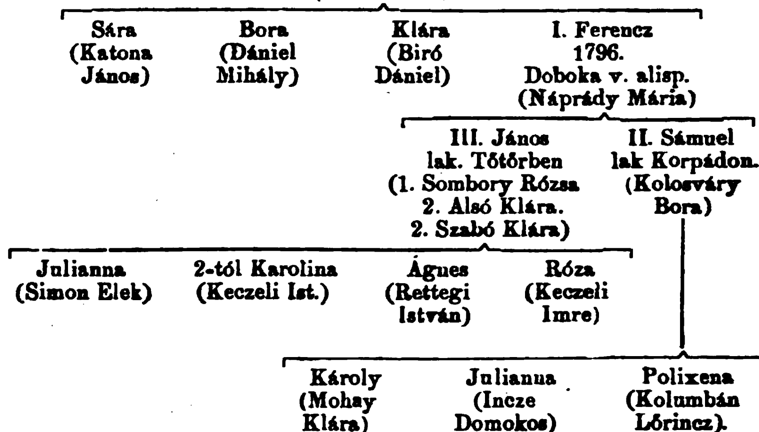
I. t á b l a.

[1]) Dési Lázár György Halotti predikáczio Keczeli Borbála felett. 1857. stb. — Hodor K. közlése, és Kővári Erdély nev. csal. 145. l.

II. tábla.

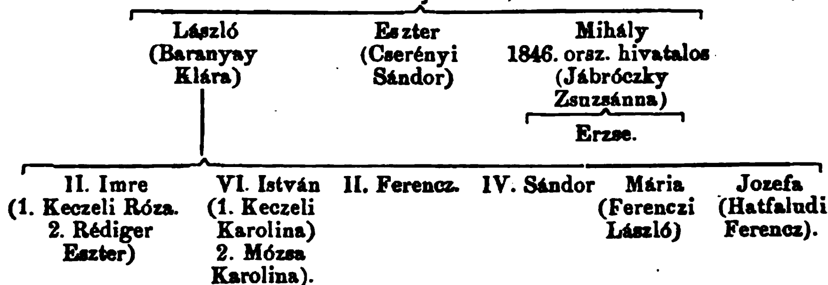
II. János, *ki az I. táblán.*
1750—55.
Doboka v. alispán.
(Kabos Bora)

III. tábla.

II. György, *ki az I. táblán.*
(Gencsy Erzse)

V. István
(1. b. Diószegi Klára.
2. Palatkay Mária)

Andrásnak a törzsnek Klobusiczky Katától két fia maradt: I. István és I. Gergely.

I. Gergely Kolozsvár kapitánya, utóbb kolosmegyei főszolgabiró volt. Fia I. Sámuel szintén ugyanott főbiróságra emelkedik, mely hivatalt a család több tagja viselé. 1710-ben a kolozsvári ev. ref. eklezsiának külső rendbőli unokája volt. Mahul Borbálától két fia, két leánya maradt. I. Sándornak fia III. Sándor még 1768. april. 13-án Doboka vármegye alispánja. — I. Zsigmondnak egyik fia IV. István 1771. kolosi alispán; ennek Katona Katalintól (ki 1795-ben még él) fia II. Zsigmond 1789-ben kolosmegyei kir. pénztárnok. Lakott, birt és elhalt Türében. Neje ákosfalvi Szilágyi Rákhel, kivel együtt a türei családi sirboltban nyugossza örök álmát. Fia József magnélkül halt el, leánya Kata Dráveczky Jánosné.

A törzsnek másik fia I. István Kolos megyében volt szintén főszolgabiró. Ő vevé fel a Farnasi előnevet. Neje Gáspár Jánosnak Töttöry Erzsétől született leánya Gáspár Magdolna, ki után gyermekei a tötöri birtokot öröklik. Gyermekei közül II. István Apaffyné bejárója, 1675. máj. 1-én Gorbófőn és Egerbegyen nyer beiratos jószágot [1]. De ő magnélkül halt el. Testvére I. György Apaffy korában a portára követ, véghelyi várkapitány, legutóbb pedig kolosmegyei főbiró lön. Nejétől Páriz Pápai Krisztinától négy gyermeke maradt: Borbála, III. István, Sára Lészay Istvánné és Ferencz; mindkét fiu magnélkül halt el. Borbála 1678-ban született, férjhez ment Toroczkay Péterhez, meghalt 1757. máj. 20. kora 80. évében [2]. Ezen Bora, és testvére Keczeli István, és ennek neje Lészay Sára épittették a babucsi ev. reform. egyházat, mely a felirat szerint 1775-ben készült el.

I. Istvánnak fia I. János terjeszté le a családot. Nejétől váradi Veres Máriától egy leánya és egy fia maradt. Ez meghalt 1734. előtt. Özvegye Szodoray Anna, utóbb Kabos Ferenczhez ment nőül. Három fia három ágazatot kezde meg. II. Sándor ága hamar kihalt.

---

[1] Kővári id. m. 145. e II. Istvánt nem emliti, hanem I. Györgynek fiáról III. Istvánról állitja, hogy ezen inscriptiót nyerte. — Hogy pedig II. István, I. Istvánnak fia volt, igazolja az idézett halotti beszéd. A gorbófői birtokranézve pedig v. ö. Kemény Notitia Capit. Albens. II. p. 67.

[2] L. a fölötte mondott halotti beszédeket Csernátoni V. Jánostól, Hermányi Józseftől, dési Lázár Györgytől stb., mely utóbbiban a család genealogiája is megvan 1757-ig.

II. János, ki 1748-ban árenda-tárnok, és 1750—1755-ig Doboka vármegye alispánja volt, több leányt és egy fiut nemze, I. Ferenczet, ki 1796-ban Doboka megyében alispán, lakott és birt Tőtőrben. Ennek Náprády Máriától két fia lön: III. János, és II. Sámuel. Ez Kolosmegyében Korpádon lakott. Fiait és unokáit a táblán láthatni.

III. János Doboka megyében Tőtőrben lakott [1]). Három neje volt; az elsőtől egy, a másodiktól három leánya született, kikben a fiágon e vonal kihal.

I. Mihálynak harmadik fia II. György élt 1757-ben. Nejétől Gencsy Erzsébettől nemzé egyetlen fiát V. Istvánt. Ennek első neje b. Diószegi Klára, kinek anyja borsai Décsei Klára volt, és innen öröklé a borsai birtokot. Második neje Palatkai Mária, ki után a b.-szolnokmegyei kaczkói birtok háromlott reá. Első nejétől fia László, második nejétől Eszter Cserényi Sándorné, és Mihály maradtak. Ez utóbb nevezett Mihály 1846-ban kir. hivatalos a kolosvári országgyülésre, 1854. előtt cs. kir. hivatalnok. Jábróczky Zsuzsannától leánya Erzsébet.

Lászlónak hitvesétől Baranyay Klárától hat gyermeke született, mint azokat a táblázat mutatja.

Keczer család. (Lipóczi.) Sáros vármegyének egyik előkelőbb, régi nemes családa, melynek eredetét némelyek az Aba nemzetségbe (genus) viszik föl [2]).

A család törzseül bizonyos Keczer Kuthasi Antal neveztetik meg, kitől a családnak 1631-ben II. Ferdinand királytól nyert czimerlevelében a leágazás következőleg hozatik le:

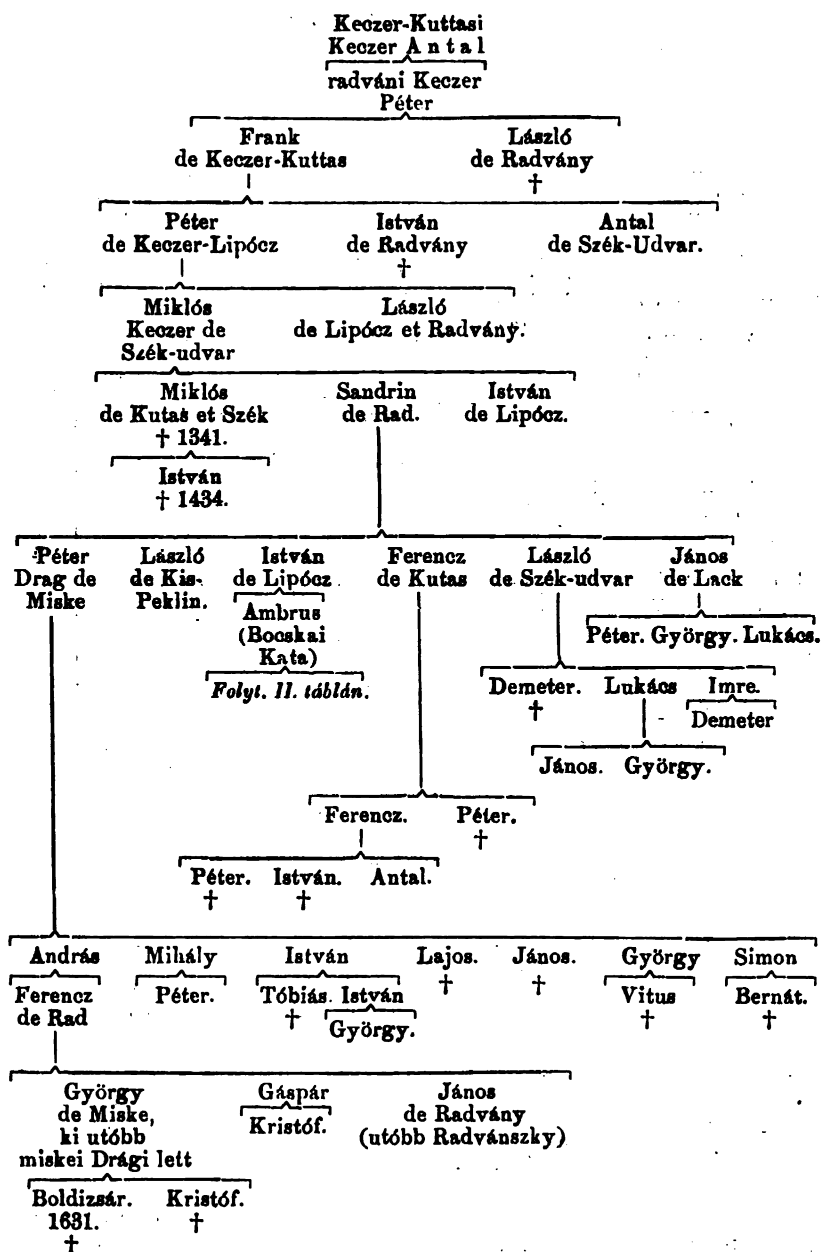
---

[1]) 1819-ben a tőtőri birtoka utáni jövedelme a hadi segedelemre nézve volt 72 frt 25 kr. Losárdról: 8 frt. Esztényből: 14 frt 37 kr. Tótfaluból 8 frt. Sólyomkőről: 3 frt 42 kr. Kovácsiból: 12 frt. M.-Fodorházáról (Mózsa Józseffel együtt) 54 frt. M.-Ujfaluból: 130 frt 5 kr. Öszveg 302 frt 49 kr.

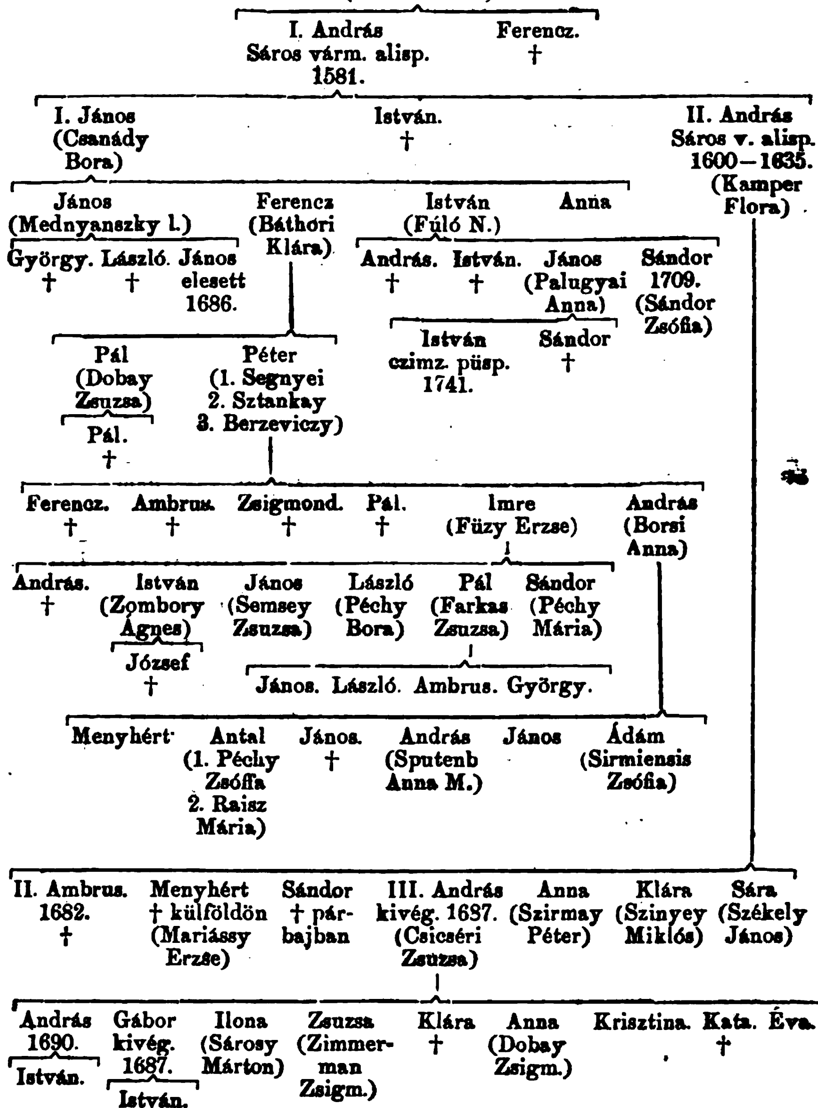
[2]) Lehoczky Stemmat. II. p. 3., a mit ugyan ez p. 5. és 215. ir az Akaczir-okról (ebből lett volna szerinte Keczer); az nem egyéb ügyetlen szójátéknál. — Az Aba-nemből származtatás emlittetik Egyetemes Encyclopaedia I. köt. 25. lapján is.

[3]) Wagner Dipl. Sáros p. 438.

I. tábla.

Keczer-Kuttasi
Keczer Antal
radváni Keczer
Péter
Frank
de Keczer-Kuttas
László
de Radvány
†
Péter
de Keczer-Lipócz
István
de Radvány
†
Antal
de Szék-Udvar.
Miklós
Keczer de
Szék-udvar
László
de Lipócz et Radvány.
Miklós
de Kutas et Szék
† 1341.
Sandrin
de Rad.
István
de Lipócz.
István
† 1434.
Péter
Drag de
Miske
László
de Kis-
Peklin.
István
de Lipócz
Ambrus
(Bocskai
Kata)
Folyt. II. táblán.
Ferencz
de Kutas
László
de Szék-udvar
János
de Lack
Péter. György. Lukács.
Demeter.
†
Lukács
Imre.
Demeter
János.
György.
Ferencz.
Péter.
†
Péter.
†
István.
†
Antal.
András
Ferencz
de Rad
Mihály
Péter.
István
Tóbiás.
†
István
György.
Lajos.
†
János.
†
György
Vitus
†
Simon
Bernát.
†
György
de Miske,
ki utóbb
miskei Drági lett
Gáspár
Kristóf.
János
de Radvány
(utóbb Radvánszky)
Boldizsár.
1631.
†
Kristóf.
†

II. tábla.

Mint ágazott le a család, és mely nemzedék mily névvel különbözteté magát, azt a nemzékrendi táblázat mutatja. A családi tábláza-

200 —

töredék

